

db.
PL ISSN 0324-833X

POLSKIE
TOWARZYSTWO
ANATOMICZNE

POLSKIE
TOWARZYSTWO
BIOLOGII
KOMÓRKI

POLISH
ANATOMICAL
SOCIETY

POLISH SOCIETY
FOR CELL
BIOLOGY

VOL. 28, 2001

Suplement nr 17

Redaktor: Barbara Bilińska

**POLSKIE TOWARZYSTWO HISTOCHEMIKÓW
I CYTOCHEMIKÓW (1961-2001)**

**POLISH HISTOCHEMICAL AND
CYTOCHEMICAL SOCIETY (1961-2001)**

**Postępy
Biologii
Komórki**

**Advances
in Cell
Biology**

Kwartalnik Polskiego Towarzystwa Anatomicznego, Polskiego Towarzystwa Biologii Komórki, Polskiej Sieci UNESCO oraz Fundacji Biologii Komórki i Biologii Molekularnej wydawany z częściową pomocą finansową Komitetu Badań Naukowych.

Quarterly of the Polish Anatomical Society, the Polish Society of Cell Biology, the Polish UNESCO Net, and the Foundation for Cell Biology and Molecular Biology, partially supported by the Committee for Scientific Research (KBN)

Redaguje Kolegium - Editors:

Szczepan BILIŃSKI – biologia rozwoju, embriologia, cytoskielet, połączenia międzykomórkowe – developmental biology, embryology, cytoskeleton, cell junctions - *Instytut Zoologii UJ, 30-060 Kraków, ul. Ingardena 6*

Lilla HRYNIEWIECKA – energetyka komórki, mitochondria - cell energetics, mitochondria - *Zakład Bioenergetyki Uniwersytet im. A. Mickiewicza, 61-701 Poznań, ul. Fredry 10*

Bożena KAMIŃSKA – neurobiologia, biologia molekularna - neurobiology, molecular biology - *Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego 02-097 Warszawa, ul. Pasteura 3*

Jerzy KAWIAK – immunologia, cytometria, hematologia, biologia nowotworów - immunology, cytometry, hematology, cancer biology - *Zakład Cytologii Klinicznej CMKP, 01-813 Warszawa, ul. Marymoncka 99*

Wincenty KILARSKI – mięśnie, skurcz mięśniowy, ruchy komórek - muscles, muscle contraction, cell movements - *Instytut Zoologii UJ, 30-060 Kraków, ul. Ingardena 6*

Maria OLSZEWSKA – komórki roślinne, informacja genetyczna w komórkach roślinnych i zwierzęcych - plant cells, genetic information in plant and animal cells - *Zakład Cytologii i Cytochemii Roślin Instytutu Fizjologii i Cytologii, 90-237 Łódź, ul. Banacha 12/16*

Barbara PĘTYCZ – immunologia - immunology - *Instytut Zoologii UJ, 30-060 Kraków, ul. Ingardena 6*

Maciej ZABEL – histologia ogólna, endokrynologia, histochemia (immunocytochemia, hybrydocytochemia), ultrastruktura komórek - histology, endocrinology, histochemistry, immunocytochemistry, hybrydocytochemistry, cell ultrastructure - *Zakład Histologii AM, 50-368 Wrocław, ul. Chałubińskiego 6a*

Jan ŻEROMSKI – patologia, immunologia, cytometria - pathology, immunology, cytometry - *Katedra i Zakład Immunologii AM 60-355 Poznań, ul. Przybyszewskiego 49*

Rada Redakcyjna - Advisory Board:

Zofia OSUCHOWSKA - przewodnicząca, Mieczysław CHORAŻY, Leszek CIECIURA, Antoni HORST, Aleksander KOJ, Włodzimierz KOROHODA, Leszek KUŹNICKI, Olgierd NARKIEWICZ, Aleksandra PRZEŁĘCKA, Aleksandra STOJAŁOWSKA, Lech WOJTCZAK

Adres Redakcji - Editorial Office: Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego, ul. Marymoncka 99, 01-813 Warszawa, Poland, tel. 8340 344, fax 8340 470, email: jkawiak@cmkp.edu.pl.

© Fundacja Biologii Komórki i Biologii Molekularnej - Foundation for Cell Biology and Molecular Biology, address: www.mol.uj.edu.pl/pbk

Wszystkie prawa zastrzeżone. Zabrania się kopiowania części lub całości bez uprzedniego pisemnego zezwolenia. Fundacji Biologii Komórki i Biologii Molekularnej.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced in any form or by any means without the prior written permission of the publisher. Requests to the publisher for permission should be addressed to the Foundation for Cell Biology and Molecular Biology.

Druk i oprawa: Drukarnia i Wydawnictwo DRUKROL, Kraków, Al. 29 Listopada 46, tel. (012) 412 46 50
Druk ukończono w czerwcu 2001.

„...Od dawna stowarzyszenia się uczonych do wspólności pracy uważane zostały za najistotniejszy środek do osiągnięcia pomyślnego skutku w uprawie dzielniejszej nauk, nic bardziej jak towarzystwa uczone nie było przydatnym do rozszerzenia i posunięcia umiejętności ścisłych z fizycznymi połączonych, wiadomości historycznych albo badań starożytności własnego lub obcych narodów, do upowszechniania wiadomości użytecznych lub wynalazków w naukach i sztukach pomyślności krajowej przydatnych, niejeden wynalazek, niejedna myśl szczęśliwa, która by wraz z śmiercią jej autora była zginęła, stała się za pomocą towarzystw uczonych własnością publiczną. Członki ich albowiem wspierając się nawzajem wiadomościami i światłem w szczególnych gałęziach umiejętności przez nich nabytym łącząc swe usiłności ku jednemu celowi przybierając w oddaleniu współników pracy, miłośników nauk udzielających im naukowe plony, a nieraz dary szacowne, nierównie więcej w połączeniu swych prac dokazać mogą niż gdyby każdy z nich oddzielnie pracował...”

Karol Hübner
Prezes Towarzystwa Naukowego Krakowskiego
w latach 1833-1835 (Arch. PAN, Kraków)

POLSKIE TOWARZYSTWO HISTOCHEMIKÓW I CYTOCHEMIKÓW (1961-2001)

**POLISH HISTOCHEMICAL
AND CYTOCHEMICAL SOCIETY (1961-2001)**

Redaktor
Barbara Bilińska

WPROWADZENIE

INTRODUCTION

Czterdziesta rocznica powstania Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików przypada w 2001 roku. Uroczyste obchody przewidziano na dzień 2 września 2001 r. podczas Sesji Jubileuszowej w Auli Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Sesja ta, rozpoczynająca się wykładem prof. dr hab. Józefa Kałuży z Instytutu Neurologii Collegium Medicum UJ jest zarazem pierwszym dniem XXXVII Sympozjum Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików. Pozostałe sesje naukowe poświęcone są rozwojowi immuno- i hybrydocytochemii oraz zastosowaniu technik cyto- i immunohistochemicznych w badaniach podstawowych, klinicznych i diagnostyce.

Niniejsze opracowanie zostało zadedykowane pamięci Profesora Henryka Gabriela Godlewskiego, założyciela naszego Towarzystwa. Prof. dr hab. Zofia Bielańska-Osuchowska przygotowała osobiste wspomnienie o Henryku Godlewskim.

Autorzy zarysu działalności towarzystwa, a zarazem organizatorzy XXXVII Sympozjum Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików wyrażają nadzieję, iż publikacja ta stanowić będzie pamiątkę Jubileuszu 40-lecia powstania Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików.

Druk niniejszego tomu jest możliwy dzięki finansowemu wsparciu przez Komitet Badań Naukowych, Fundację Biologii Komórki i Biologii Molekularnej oraz Wydział Lekarski Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Ukazanie się opracowania w Suplemencie *Postępów Biologii Komórki* jest jeszcze jednym wyrazem ścisłej współpracy Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików z Polskim Towarzystwem Anatomicznym oraz Redakcją *Postępów Biologii Komórki*.

W imieniu wszystkich członków Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików poświęcamy to opracowanie pamięci Profesora Henryka Gabriela Godlewskiego założyciela i niestrudzonego opiekuna naszego Towarzystwa oraz pionierom polskiej histochemii, którzy swoją wiedzę i doświadczenie przekazywali i nadal przekazują kolejnym pokoleniom badaczy

Autorzy

Henryk Gabriel Godlewski
(1914-1989)

OSOBISTE WSPOMNIENIE O HENRYKU GODLEWSKIM

HENRYK GODLEWSKI – A SPOT IN MY MEMORY

Zofia BIELAŃSKA-OSUCHOWSKA

*Katedra Anatomii, Histologii i Embriologii Zwierząt, Zakład Histologii i Embriologii
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego*

Streszczenie: Artykuł zawiera bardzo osobiste wspomnienie autorki o Henryku Godlewskim obejmujące okres II wojny światowej w miejscowości rodzinnej H. Godlewskiego.

Summary: In this article the short description of Henryk Godlewski's life in his family place during the II World War is given.

Henryka Godlewskiego poznałam w czasie wojny w 1940 roku. Był on bliskim krewnym i rówieśnikiem mojego męża. Mieszkał wtedy w małym miasteczku Brzesku Nowym nad Wisłą, oddalonym o około 40 km od Krakowa. Prowadził prywatną praktykę lekarską.

Z relacji rodziny dowiedziałam się, że Henryk bardzo wcześnie stracił ojca. Ojciec jego, Tadeusz Godlewski, najmłodszy z trzech synów Emila Godlewskiego seniora z wykształcenia był fizykiem, profesorem Politechniki we Lwowie. Zajmował się pierwiastkami promieniotwórczymi, odkrył aktyn promieniotwórczy. Współpracował między innymi z małżonkami Curie. Według przekazu rodzinnego otrzymał w darze od Marii Curie-Skłodowskiej rad. Podobno pojemnik z radem rozbił mu się w rękach i zawartość jego się rozsypała. W efekcie tego zdarzenia i prawdopodobnie braku w tym czasie odpowiedniego zabezpieczenia przed promieniowaniem, Tadeusz Godlewski zmarł w 1921 roku na białaczkę. Osierocił dwóch małych chłopców starszego Henryka i młodszego o dwa lata Jerzego. Żona jego Janina w niedługim czasie wyszła ponownie za mąż za Maksymiliana Hubera profesora Politechniki we Lwowie, a następnie w Warszawie. Po kilku latach pobytu we Lwowie młodzi Godlewscy zamieszkali z matką i ojczymem w Warszawie.

Obaj chłopcy, a zwłaszcza Henryk byli bardzo żywi i przedsiębiorczy, przysparzali niemało kłopotów matce i ojczymowi. Henryk został oddany do Korpusu Kadetów we Lwowie. Ponadto opiekę nad nimi starała się roztoczyć cała rodzina ojca, przede wszystkim brat ojca profesor Emil Godlewski junior i stryjeczne jego

siostry Aniela Zdanowska i Helena Osuchowska. Obie te panie mieszkały na wsi, stąd chłopcy wszystkie wakacje spędzali u nich wraz z kuzynami rówieśnikami w Śmiłowicach lub Pierocicach. Z tego czasu przetrwały w rodzinie różne opowieści i anegdoty o chłopcach Godlewskich. Jerzy Godlewski służył w wojsku w czasie wojny w polskim dywizjonie lotniczym w Anglii. Zginął jako lotnik nad Wogezami.

Studia odbył Henryk Godlewski na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego. Ukończył je w 1939 roku. W pierwszych dniach wojny (4-go września 1939 r.) jeszcze w Krakowie pod bombami wziął ślub z Alicją Ziomek i jak wszyscy młodzi ludzie w tych dniach ewakuował się wraz z żoną na wschód Polski. Dotarli do Lwowa gdzie Henryk zdał ostatnie egzaminy brakujące mu do uzyskania dyplomu lekarza. Młodzi Godlewscy niedługo przebywali we Lwowie, wrócili do Krakowa. Nie mieli ani mieszkania ani możliwości pracy. Pod namową rodziny osiedli w Brzesku Nowym, mając oparcie w niedalekich Śmiłowicach. W 1942 roku urodziła się im córka Ewa. Henryk prowadził z powodzeniem praktykę lekarską, "omnibusa" jak większość w owym czasie lekarzy na prowincji. Zyskał sobie szybko dobrą renomę wśród okolicznej ludności. Miał niecodzienne sukcesy jak przyszyście z dobrym skutkiem palca ręki odciętego siekierą, czy wyciągnięcie z ciężkiego stanu chłopca zakażonego tężcem. Jak większość młodych ludzi w tym czasie należał do Armii Krajowej.

24 lipca 1944 roku na terenie ówczesnego powiatu miechowskiego, począwszy od Brzeska Nowego po Skalbierz wybuchło powstanie przeciw Niemcom. Armia Radziecka w tym czasie zbliżyła się do Wisły, a nawet zagon czołgów przekroczył Wisłę na zachód i dotarł do Wiślicy. Niemcy wycofywali się i zabierali z okolic nadwiślańskich co się dało. Między innymi ewakuowali i zabrali stadninę koni z Hebdowa przyległego do Brzeska Nowego. Na terenie objętym powstaniem ujawniły się oddziały Armii Krajowej i polskie podziemne władze administracyjne. Zabrano do niewoli żandarmów niemieckich i władze administracyjne niemieckie ze starostą z Kazimierzy Wielkiej włącznie. Henryk został komendantem szpitala przygotowanego wcześniej w majątku Nagorzany.

Niemcy jednak nie dali za wygraną i zaatakowali powstańców. Początkowo zaczęli natarcie od Brzeska Nowego. Nękali i ostrzeliwali z nisko latających małych samolotów typu Storch, potem przypuścili atak wojska. Równocześnie zaatakowali powstańców od strony Miechowa, w Skalbierzu doszło do bezpośredniej bitwy. W parę dni później rozegrała się druga bitwa w Jaksicach między Brzeskiem Nowym i Koszycami. Powstanie upadło i już 15 sierpnia cały ten teren był opanowany z powrotem przez Niemców. Tego dnia do opustoszałych stajni w Hebdowie przeniesiono większość więźniów z obozu karnego w Krakowie – Płaszowie.

Niedługo przed tymi wydarzeniami, w ramach działania AK przystano z Krakowa do Brzeska Nowego do tamtejszego komendanta oddziału lekarza weterynarii Tadeusza Kowala "spaloną" młodą dziewczynę z rozkazem ukrycia jej przed Niemcami. Została ona nianią małej dwuletniej Ewy, miał to być dobry dla niej

azył. Pamiętam ją dobrze, była miłą drobną brunetką, nie pamiętam jakiego imienia używała.

Kiedy wkrótce po rozpoczęciu powstania Niemcy ostrzeliwali i atakowali Brzesko Nowe, mieszkanie Godlewskich przy głównej ulicy miasteczka znalazło się pod ostrzałem. Henryk już był w szpitalu w Nagorzanach, jego żona Alicja z córeczką i jej opiekunką przerażone strzelaniną i pożarem jaki wybuchł w sąsiedztwie, powędrowały do Śmiłowic oddalonych o 6 km. Opiekunka Ewy dźwigała na rękach całą drogę małą Ewę. Śmiłowice nie były jednak bezpiecznym miejscem, dom i ogród leżały bezpośrednio przy szosie prowadzącej do Krakowa. Były również ostrzeliwane z samolotów, a w parę godzin po przybyciu Alicja z Ewą i opiekunką dom i ogród zostały zaatakowane przez oddział wojskowy Niemców. Wywieziono więc ze Śmiłowic wszystkie dzieci (w tym i dwoje moich) i wszystkie starsze osoby do sąsiedniego majątku Majkowice, oddalonego od szosy. Na drugi dzień Alicja z Ewą i opiekunką powędrowały dalej by być bliżej Henryka. W Nagorzanach mieszkał dowódca tego okręgu AK, a w sąsiednich Dalechowicach przetrzymywano wziętych do niewoli Niemców. Alicja i opiekunka Ewy znalazły się więc w samym centrum dowodzenia powstaniem, gdzie już nikt nie przestrzegał reguł konspiracji.

Kiedy powstanie zakończyło się nie było ze strony Niemców represji na ludności jak w wielu innych okolicznościach w czasie okupacji poza pojedynczymi aresztowaniami. Okazało się jednak, że Gestapo ma informacje o ludziach biorących czynny udział w powstaniu i pochodzą one od opiekunki małej Ewy. Decyzją sądu podziemnego została ona skazana na karę śmierci i wyrok wykonano. Ani Henryk ani Tadeusz Kowal nie mieli na to wpływu, gdyż obaj po zakończeniu powstania nie wrócili już do Brzeska i ukrywali się na innym terenie.

Bezpośrednio po zakończeniu działań wojennych Henryk osiedlił się w Malborku i rozpoczął praktykę lekarską. W maju 1945 r. ówczesne władze bezpieczeństwa aresztowały Henryka i Tadeusza Kowala pod zarzutem spowodowania śmierci opiekunki małej Ewy. Upomniasto się o nią NKWD jako o swoją agentkę. Tadeusz Kowal przebywał w więzieniu przez dwa lata, Henryka wypuszczono wcześniej, po czterech miesiącach. Wydawało się, że sprawa jest zakończona.

Henryk rozpoczął pracę w Zakładzie Histologii i Embriologii Akademii Medycznej w Gdańsku pod kierownictwem profesora Stanisława Hillera. Uzyskał stopień doktora i przygotował rozprawę habilitacyjną miał wyznaczony termin kollokwium habilitacyjnego. Równocześnie dostał propozycję kierowania Zakładem Histologii i Embriologii w Akademii Medycznej w Białymstoku. Był nim jednak bardzo krótko. Sprawa opiekunki małej Ewy wybuchła na nowo. Henryka aresztowano ponownie w listopadzie 1950 r. pod tymi samymi zarzutami. Przetrzymany był w więzieniu przez pół roku i przez ten czas nie miał żadnego kontaktu z rodziną. Dopiero po zwolnieniu dowiedział się, że urodził się mu bardzo oczekiwany syn oraz, że zmarł jego ojczym prof. Huber. Po wypuszczeniu na wolność odbył kollokwium habilitacyjne na Akademii Medycznej w Gdańsku, nie wrócił już do Białe-

gostoku. Miał zakaz pracy na wyższych uczelniach i kontaktu z młodzieżą oraz wyjazdów za granicę. Rozpoczął pracę w Instytucie Onkologii w Gliwicach. W 1953 r. aresztowano go po raz trzeci. Przebywał przez 6 miesięcy w więzieniu w Pińczowie. Dopiero po wydarzeniach października 1956 roku osłabły sankcje oraz zakazy i pierwszy raz pozwolono Henrykowi wyjechać z kraju do Rumunii.

We wspomnieniu tym chciałam pokazać wydarzenia, które wpłynęły na życie Henryka Godlewskiego i być może na sposób jego zachowania czasem trudny do zrozumienia. Henryk niechętnie rozmawiał o tych swoich kłopotach i nawet jego najbliżsi o nich niewiele wiedzieli. Większość wiadomości o historii opiekunki małej Ewy przekazał mi Tadeusz Kowal. Wspomnienia te są bardzo osobiste i nieprecyzyjne, bo pisząc je w roku 2001 nie mam możliwości ich dokładnego sprawdzenia. Obaj Henryk i Tadeusz Kowal od wielu lat nie żyją i już niestety nie ma także większości osób, które brały udział w tych wydarzeniach.

40-LECIE DZIAŁALNOŚCI POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTOCHEMIKÓW I CYTOCHEMIKÓW. ZARYS HISTORII

40th ANNIVERSARY OF THE POLISH HISTOCHEMICAL AND CYTOCHEMICAL SOCIETY. A HISTORICAL REVIEW

Barbara BILIŃSKA, Jolanta SADOWSKA, Małgorzata KOTULA-BALAK

Pracownia Endokrynologii Zwierząt i Hodowli Tkanek, Zakład Fizjologii Zwierząt,
Instytut Zoologii, Uniwersytet Jagielloński

Streszczenie. Niniejsze opracowanie zostało przygotowane z okazji 40-lecia powstania Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików i jest poświęcone pamięci jego założyciela, Profesora Henryka Gabriela Godlewskiego. Polskie Towarzystwo Histochemików i Cytochemików (PTHC) zostało utworzone w 1961 roku z Sekcji Histochemicznej działającej od 1957 r. przy Polskim Towarzystwie Anatomicznym. Informacje, które złożyły się na zarys historii towarzystwa pochodzą z materiałów archiwalnych i licznych przekazów ustnych, udokumentowanych załączonymi pismami, listami i fotografiami. Dla przejrzystego wglądu w działalność naukową i organizacyjną towarzystwa wiele danych zebrano w tabele zamieszczone na końcu opracowania. Są to: Tabela I - zestawienie władz Zarządu Głównego Towarzystwa w latach 1961-2001, Tabele II i III - listy wyróżnionych profesorów godnością Członka Honorowego PTHC oraz tytułem *Bene meritis*, a także Tabele IV i V - spis Sympozjów PTHC oraz konferencji szkoleniowych organizowanych przy współudziale Polskiego Towarzystwa Anatomicznego i Redakcji Postępów Biologii Komórki. (*Postępy Biologii Komórki* 2001; Supl. 17: 9-100).

Summary. On the occasion of the 40th Anniversary of the foundation of the Polish Histochemical and Cytochemical Society (PHCS) a historical review of its development as well as scientific and organizational activities is presented. This review is dedicated to the memory of the founder of the Society, Professor Henryk Gabriel Godlewski, and to all its charter members. The Polish Histochemical and Cytochemical Society was established in 1961, on the basis of the Histochemical Section of the Polish Anatomical Society which was organized 4 years earlier. The first elections to the Society Council were held in 1961. Since that time a new Council has been elected every three years (see Table I).

At the same time, a scientific journal devoted to histochemistry, *Folia Histochemica et Cytochemica*, commenced publication and Professor Józef Niweliński was elected as its first Editor-in-Chief. In 1983, the title of the journal was changed to *Folia Histochemica et Cytobiologica*.

From the very beginning the Polish Histochemical and Cytochemical Society has been an active member of the International Federation of Histochemical and Cytochemical Societies. During that time the PHCS established strong relationships with other European histochemical societies, resulting in the participation of the Society's members in many international meetings and histochemical conferences.

Over the years the Society Council has awarded several distinguished scientists with Honorary Membership of the PHCS (see Table II), and with the honorary title of *Bene Meritus* for those who have helped the Society (see Table III).

The Society members have established the following sections: Connective Tissue, Methodology, Morphometry in Cell Biology, and Tissue Culture. Moreover, 11 district divisions located in: Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Cracow, Lublin, Łódź, Olsztyn, Poznań, Warsaw, Wrocław, and Szczecin have been responsible for organizing of annual histochemical symposia (see Table IV). Since 1973, another scientific journal, *Advances in Cell Biology*, affiliated to the Polish Anatomical Society and presenting reviews on cell biology has been published, with Professor Jerzy Kawiak as Editor-in-Chief. At the same time, the Polish Histochemical and Cytochemical Society in cooperation with the Polish Anatomical Society and editors of *Advances in Cell Biology* began to organize annual training conferences which have been held in Warsaw (see Table V).

At present the PHCS comprises 231 members in 11 district divisions associated with biological, medical and agricultural faculties of the Polish universities as well as with institutes of the Polish Academy of Sciences.

(*Advances in Cell Biology* 2001; Suppl. 17: 9-100).

Jubileusz Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików jest okazją, by z wdzięcznością i uznaniem przypomnieć pionierów polskiej histo- i cytochemii oraz ich wytrwałe działania naukowe i organizacyjne, które zaowocowały powołaniem w 1961 roku tego Towarzystwa. Działa ono nieprzerwanie do dzisiejszego dnia, a więc przez 40 lat.

Jest to również sposobność do spojrzenia wstecz i prześledzenia działalności i osiągnięć Towarzystwa w tym okresie*.

1. Początki histochemii w Polsce

Piękny obraz początków histochemii i jej rozwoju w Polsce nakreślił prof. Józef Niweliński w swoim przemówieniu z okazji 25-lecia Towarzystwa w roku 1986, opublikowanym następnie w *Postęпах Biologii Komórki*¹. Za zgodą autora cytujemy obszerny fragment tego artykułu.

...„*Histochemia polska, której jubileusz święci dzisiaj Polskie Towarzystwo Histochemików i Cytochemików, stanowi rozdział, i to poważny, dziejów kultury i nauki światowej, a jej początki tym samym kryją się przed naszymi oczyma w dalekiej przeszłości. John Locke, angielski filozof-empiryk z XVII w., w swych rozważaniach dotyczących genezy wiedzy ludzkiej pisał: „Jakież cuda odkryłby ten, kto mógłby dostosować swe oczy do wszelkiego rodzaju przedmiotów, aby widzieć, gdyby zechciał, postać i ruch nikłych cząsteczek w krwi i innych sokach zwierząt*

* Opracowanie przygotowano na podstawie materiałów archiwalnych PTHC znajdujących się aktualnie w Instytucie Zoologii UJ

¹ VOL. 14: (2), 49-62, 1987

równie dokładnie, jak w innych wypadkach widzi postać i ruch samych zwierząt”. Ta wypracowana wyobraźnia, wybiegająca w przyszłość myśl filozofa zawiera ideę przewodnią histo- i cytochemii, gałęzi nauk biologicznych zespalającej naukę o tkankach i komórkach z chemią, a w szczególności z biochemią, a więc, jak tego pragnął Locke, łączącej postać z ruchem, strukturę z jej funkcją.

Idea histochemii jak widzimy nie jest nowa, a jej źródła są tożsame ze źródłami nauk przyrodniczych, które uprawiały i rozwijały już starożytne cywilizacje. Ludy basenu Morza Śródziemnego barwiły tkaniny słynną purpurą tyryjską, której w fenickim Tyrze dostarczały ślimaki morskie z rodzajów *Murex* i *Purpura*. Używał jej król Salomon. Istotny dla powstania histochemii był z jednej strony wynalazek mikroskopu, który umożliwiał identyfikację komórek i tkanek, z drugiej zaś postęp nauk chemicznych, na przestrzeni wieków z wolna się wyłaniających z alchemii. Anglosasi, których ojczyzna od przeszło 900 lat nie zaznała najazdu militarnego, a przeto dysponując doskonałą dokumentacją historii rozwoju nauki własnej, podają (opieram się na dziele G. Clarka i F. Kastena „History of Staining”, 1983), iż pierwszy syntetyczny barwnik został sporządzony w XIII wieku. Za pierwsze barwienie o charakterze histologiczno-histochemicznym zostało uznane opisane przez Roberta Hooke’a w jego „Mikrografii” z dawien dawna stosowane farbowanie wełny.

Nasz kraj, pustoszony od zarania dziejów najazdami z wszystkich możliwych stron świata, tak dobrej dokumentacji mieć nie może, niemniej wypada tu wspomnieć o również z XIII wieku pochodzącym, najdawniejszym znanym polskim alchemiku Mikołaju z Polski (*Nicolaus de Polonia*), zaprzyjaźnionym z Albertem Wielkim dominikaninem, lekarzu nadwornym Leszka Czarnego i autorze dzieła pt. „Experimenta”, gdzie wśród opisów i recept tajemnych mieszanin i tinktur, jak chce historyk chemii polskiej prof. W. Hubicki, były metody wytwarzania barwników, będących obok metali szlachetnych jednym z celów działań alchemicznych. Należy pamiętać, że dominikanie właśnie najintensywniej zajmowali się alchemią i utrzymywali żywą łączność z kulturą arabską. O żywych tradycjach alchemiczno-chemicznych w Polsce świadczą utrwalenie się u nas w XV-XVI w. zawodu alchemisty, producenta różnych użytecznych substancji chemicznych, także właśnie barwników. W roku 1597 dwaj szlachcice polscy Cikowski i Niegoszewski uzyskali królewski patent chemiczny na produkcję czerwonego barwnika z czerwca.

W czasach Komisji Edukacji Narodowej, by już tylko najważniejsze indywidualności i fakty polskiej chemii wymienić, działał w Polsce Jan Jaśkiewicz, doktor medycyny, przyrodnik, członek Królewskiej Akademii Nauk w Paryżu, kierownik Katedry Chemii i Historii Naturalnej w Szkole Głównej Koronnej, dzisiejszym Uniwersytecie Jagiellońskim. Niestety, nie dochowały się do naszych czasów dzieła i prace naukowe Jaśkiewicza i jego współpracowników, istnieją dowody, że spłonęły one w czasie Powstania Warszawskiego. Niemniej z zachowanego programu jego wykładów wynika, że (cytuję dostownie) „części zwierząt przez rozkład chemiczny

doświadczane będą.....Nakoniec w lekcjach botaniki nastąpi tłumaczenie wydziału roślin.....przyłączając rozkład chemiczny tych ciał”. Trudno zaprzeczyć, że wysoko przez Jędrzeja Śniadeckiego oceniony Jaśkiewicz był polskim prekursorem zarówno biochemii, jak i histochemii.

Epoka Jaśkiewicza i Śniadeckiego, jak wiemy, to już początki współczesnego nam rozwoju i rozkwitu nauk przyrodniczych, to czasy Lavoisiera, Priestleya i Scheelego, w naukach biologicznych Spallanzaniego, Buffona, Lamarcka, K.F. Wolffa i wielu innych badaczy. Na gruncie przygotowanym przez postępy chemii rozwijały się myśli badawcze biologów-morfologów i w tym współdziałaniu obu dyscyplin należy upatrywać narodzin histochemii. Pierwotnie działała ona w ramach biochemii i ten jej kierunek, jak podaje Pearse, utrwalił się na czas długi. Ostatecznie jednak Franciszek Wincenty Raspail, z wykształcenia farmaceuta o szerokich zamiłowaniach biologiczno-medycznych, po raz pierwszy w historii zrealizował we Francji badanie chemiczne nie zniszczonej, nie zdeformowanej tkanki. Dzieło Raspaila zaliczono pierwotnie do mikrochemii. Monografia jego „*Essai de Chimie Microscopique Appliquée à la Physiologie*” ukazała się w 1830 r., a więc w dobie w Polsce dla spraw nauki bardzo niekorzystnej. Nie łudźmy się jednak i nie smućmy, że w tym czasie na polu histochemii nie działali Polacy. Za mało o tym wiemy. Sądzę, że w tym zakresie mamy niejedno do odkrycia i do przypomnienia. Uzasadniając to, pozwolę sobie przypomnieć, że współczesne nam niemal odkrycie charłactwa przysadkowego (*cachexia hypophysaria*) przez Konrada Glińskiego w 1913 r. zupełnie uszło uwagi Polaków, aż dzieło Glińskiego w 1951 r. przypominał nam brytyjski autor Douglas Robertson. Jednakże w międzyczasie w 1923 r. charłactwo to opisał hamburski lekarz Simmonds i pod jego to nazwiskiem choroba ta znana jest światu. Histochemia polska czeka więc na swych historyków.

W wieku XIX, w prądzie wielkich wydarzeń nauk biologicznych i medycznych, niektóre osiągnięcia biochemii są właściwie osiągnięciami histochemii, jak choćby słynne odkrycie kwasów nukleinowych w leukocytach przez Mieschera, badania Sachsa i Emila Godlewskiego sen. nad chemią chloroplastów w ramach studiów nad fotosyntezą, badania Willstättera nad karotenoidami chloroplastów. Ducha tej epoki oddał Claude Bernard pisząc: „Gdyby mi wypadło zrobić porównanie obrazujące mój stosunek wewnętrzny do nauki o życiu, to powiedziałbym, że jest ona wytworną, z blasków tęczyowych utkaną komnatą, do której prowadzi długa i okropna kuchnia”. Sam Claude Bernard dokonał histochemicznej lokalizacji komórek gruczołowych żołądka za pomocą reakcji błękitu berlińskiego. Na fali tych wielkich XIX-wiecznych biochemiczno-histochemicznych osiągnięć, obok nazwiska przyjaznego nauce polskiej R. Virchowa z jego studiami nad produktami rozpadu hemoglobiny w tkankach i P. Ehrlicha, autora metody histochemicznej demonstracji oksydazy cytochromowej, tzw. wówczas „nadi oksydazy”, znajdujemy nazwisko Bronisława Radziszewskiego, badacza chemiluminescencji w tkankach roślin i zwierząt, Leona Marchlewskiego, jakże znanego ze studiów nad chlorofilem roślin

wyższych i - wraz z Marcelim Nenckim - nad jego pokrewieństwem z hemoglobina, nadto nad melaninami komórek nowotworowych, znajdujemy też nazwisko Stanisława Kostaneckiego, profesora w Bernie szwajcarskim, słynnego twórcy berneńskiej szkoły barwników komórek roślinnych. Tu właśnie należy przypomnieć i podkreślić walor docenianych przez patrona histochemików polskich, prof. A.G. E. Pearse'a, badań Henryka Hoyerera sen., profesora Uniwersytetu Warszawskiego, który w 1890 r., odkrył metachromazję komórek gruczołów ślinowych, identyfikując ich mucyny barwnikami tiazynowymi. W ten sposób Henryk Hoyer sen. stworzył nowy rozdział histochemii o trwałej wartości.

W asocjacji z Hoyerem należy wymienić dokonane przez Emila Godlewskiego jun. w latach I wojny światowej odkrycie DNA w cytoplazmie jaj płazów. Spostrzeżenie to, dzięki prof. J. Brachet, stało się istotnym wkładem w postęp współczesnej cytochemii i cytologii, a także cytogenetyki.

Z nazwiskiem Henryka Hoyerera sen. wchodzimy w obręb publikacji objętych „Polską Bibliografią Histochemiczną za lata 1890-1957” przygotowaną przez prof. Henryka Godlewskiego i wydaną jego osobistym trudem. Dzieło to daje doskonały wgląd w całokształt badań z zakresu histo- i cytochemii wykonanych przez polskich badaczy w rzeszonym okresie. Jest ono również pomnikowym rejestrem wiodących nazwisk naszych uczonych działających aktywnie w tych dziedzinach po odzyskaniu niepodległości.

W okresie międzywojennym najaktywniejszymi ośrodkami badań histochemiczno- cytochemicznych były uniwersytety warszawski, lwowski i wileński, następnie krakowski. W Warszawie już w roku 1923 prof. Mieczysław Konopacki, a w roku 1924 małżonka jego, prof. Bronisława Konopacka, ogłosili wyniki pierwszych swych, kontynuowanych następnie aż do II wojny badań dotyczących biologii rozrodu. Wykonywali je na materiale jaj i zarodków płazów, głównie za pomocą testów na lipidy, DNA i glikogen, pragnąc na tej drodze poznać przemianę materii, tzw. przez Konopackich „mikrometabolizm” badanych komórek. Zatrudniony w ich pracowni Henryk Godlewski w roku 1937 opublikował swe pierwsze prace dotyczące mikrospopielania, czyli spodografii. Bardzo aktywni na polu histochemii zoologicznej w Warszawie byli już w latach dwudziestych P. Stönimski sen. i J. Zweibaum.

We Lwowie w roku 1924 ukazały się pierwsze prace J. Hirschlera na temat lipidów plazmy pierwotniaków. Bardzo aktywna była wileńska szkoła histochemii, gdzie pod kierunkiem prof. Stanisława Hillera pracowali Stefan Bagiński i Jan Kruszyński. W 1933 r. wszyscy ci trzej badacze opublikowali w Pamiętnikach XIV Zjazdu Przyrodników i Lekarzy wyniki swych badań histochemicznych nad regeneracją u aksolotla. Następnie Jan Kruszyński ogłosił drukiem szereg cenionych do dziś prac na temat cytochemii spopielonych neuronów, histochemii chrząstki i oka mątwy (*Sepia*), a w 1939 r. na temat lokalizacji wapnia i żelaza w spopielonym pantofelku (*Paramecium caudatum*). W roku 1939 Bagiński zbadał spodogram jajnika.

W Poznaniu w 1935 r. T. Kurkiewicz opracował metodę wykrywania adrenalinę w rdzeniu nadnercza, znaną w piśmiennictwie jako metoda Henle-Kurkiewicza. W tymże roku K. Miętkiewski zbadał histochemicznie najdźrże świnki morskiej. W 1929 r. J. Słotwiński ogłosił wyniki badań nad układem siateczkowo-śródbłonkowym u psa, a w roku 1935 T. Pawlikowski opublikował swe badania nad reakcjami barwnymi krwinek.

W Krakowie swoje pierwsze prace cytochemiczne dotyczące luminescencji zwierząt morskich opublikował w 1928 r. Stanisław Skowron, a wyniki badań nad lipidami zarodków ssaków ogłosił Zygmunt Szantrach w 1932 r. W 1936 r. Jadwiga Ackermann w Biuletynie Polskiej Akademii Umiejętności (PAU) w Krakowie opublikowała swe studia nad metabolizmem lecytyny w tkankach zwierzęcych, a w roku 1938 w tymże Biuletynie PAU Zygmunt Grodziński ogłosił dane o żółtku jaj ptasich. Wszyscy ci wymienieni, a także nie wymienieni tu badacze działali do wybuchu II wojny światowej.

Jak widzimy, dorobek nasz na polu histo- i cytochemii do 1939 r. nie był skromny”....

2. Utworzenie i działalność Sekcji Histochemicznej Polskiego Towarzystwa Anatomicznego

Doc. Henryk Godlewski utrwalił i opublikował dorobek naukowy polskich badaczy w opracowaniu *Polska bibliografia histochemiczna za lata 1890-1957*, wydanym dzięki staraniom Komitetu Nauk Medycznych PAN w Warszawie. Ten wieloletni, naukowo i historycznie znaczący dorobek polskich histo- i cytochemików skorelowany z osiągnięciami ówczesnej światowej histo- i cytochemii doc. H. Godlewski przedstawił w obszernym referacie we wrześniu 1957 r. podczas Walnego Zebrania Polskiego Towarzystwa Anatomicznego, kierowanego wówczas przez Profesor Bronisławę Konopacką. W swym referacie H. Godlewski zawarł również apel, by Polskie Towarzystwo Anatomiczne w ramach swej struktury stworzyło Sekcję Histochemiczną, która stałaby się organizacją ułatwiającą współpracę rozproszonym w kraju histochemikom polskim, a tym samym prowadziła do rozwoju i postępu polskiej histochemii. Apel ten spotkał się z pełnym uznaniem i poparciem uczestników zebrania, którzy uchwalili utworzenie Sekcji Histochemicznej, powołując równocześnie doc. H. Godlewskiego na jej organizatora i przewodniczącego. Sekretarzem Sekcji Histochemicznej została dr Aleksandra Przelęcka. W ten sposób dzień 15 września 1957 roku stał się historyczną datą otwierającą działalność pierwszego stowarzyszenia histochemików polskich.

Z chwilą założenia Sekcji doszło do integracji środowisk naukowych, a ich aktywność wyrażała się między innymi organizacją corocznych sympozjów nauko-

wych, z których pierwsze, *Histochemia fosfataz* odbyło się 14 lutego 1958 r. w Warszawie. Drugie Sympozjum odbyło się także w Warszawie w dniu 15 grudnia 1958 r., a dotyczyło *Histochemii wielocukrów*. Do dziś zachowało się zawiadomienie o III Sympozjum nt.: *Fizyczne metody w histochemii*, organizowanym w Warszawie w dniach 29-30 maja 1959 r. W trakcie obrad ponad 200 uczestników wysłuchało wykładów wybitnych specjalistów z zagranicy: prof. W. Sandrittera z Frankfurtu n. Menem, W.G. Jelisiejewa i W. Portugałowa z Moskwy, dr M.N. Hancocka z Liverpoolu, doc. R. Wegmanna z Paryża, dr R. Tsaneva z Sofii oraz doc. M. Obručnika i dr K. Bočka z Ołomuńca.

IV Sympozjum odbyło się w Krakowie w dniu 25 września 1959 roku, a przedmiotem obrad była cyto- i histochemia lipidów. Zagranicznymi gośćmi tego Sympozjum byli ponownie: prof. J. Verne i prof. R. Wegmann z Paryża, prof. W. Sandritter z Frankfurtu n. Menem oraz prof. W.G. Jelisiejew i prof. W. Portugałow z Moskwy.

W dniach 28 sierpnia - 3 września 1960 r. odbył się w Paryżu I Międzynarodowy Kongres Histochemików i Cytochemików, w którym wzięli udział członkowie Sekcji Histochemicznej. Byli oni także obecni na sesji konstytuującej Międzynarodową Federację Towarzystw Histochemicznych, w skład której wchodziło wówczas 9 towarzystw narodowych. Prezesem Federacji został wybrany prof. J. Verne, a sekretarzem R. Wegmann z Francji.

Szczególnie ważne dla dalszego programu pracy Sekcji Histochemicznej było V Sympozjum pt. *Enzymy wewnątrzkomórkowe*, zorganizowane w Krakowie w dniach 27-28 września 1960 r. przez doc. J. Ackermann, której zaangażowanie w organizację sekcji i rozwój badań histochemicznych był znaczący. W sympozjum tym obok bardzo licznych uczestników polskich udział wzięli także goście zagraniczni. Obecni byli profesorowie: A.G.E. Pearse z Londynu, A.B. Novikoff z Nowego Jorku, Z. Pósalaky z Budapesztu, T.H. Schiebler z Würzburga oraz dr V. Dubovitz z Londynu i dr Z. Lojda z Pragi. Sympozjum to, ze względu na pierwszoplanowe znaczenie enzymów utleniających, było punktem wyjścia rozlicznych ekologicznych planów badawczych w szczególnie silnie skażonym w owym czasie Krakowie i innych ośrodkach o rozwiniętym przemyśle. W tym samym roku Sekcja Histochemiczna zorganizowała we Wrocławiu debatę dotyczącą histochemii wątroby.

Z inicjatywy doc. A. Przełęckiej z Instytutu im. M. Nenckiego PAN w Warszawie Sekcja Histochemiczna zorganizowała i wspierała badania ewolucyjne dotyczące aktywności enzymów układu moczowego różnych grup zwierząt. Badania te były wykonywane równolegle przez szereg placówek naukowych w kraju.

3. Powstanie Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików

Zaangażowanie organizacyjne doc. H. Godlewskiego i jego nieustające starania w VI Wydziale Nauk Medycznych PAN mające na celu powołanie samodzielnego towarzystwa naukowego polskich histochemików i cytochemików doprowadziło do zwołania w 1960 r. posiedzenia 16 Członków Założycieli*, a następnie powstania Komitetu Organizacyjnego Towarzystwa i opracowania statutu. Wiosną 1961 r. wystosowano petycję do Prezydium Polskiej Akademii Nauk i do władz rządowych o wyrażenie zgody na utworzenie samodzielnego towarzystwa. Uzasadnienie powołania Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików brzmiało następująco:

„Histochemia i cytochemia jest nową dyscypliną naukową, stanowiącą most między naukami morfologicznymi i chemicznymi. Dyscyplina ta stwarza nowe perspektywy dla rozwoju badań w podstawowych dziedzinach biologii i medycyny. W kraju zainteresowanie histochemią i cytochemią jest duże, o czym świadczy stale wzrastająca liczba prac naukowych i komunikatów przedstawianych na zjazdach krajowych i zagranicznych. Badania tego typu są wykonywane obecnie przez liczne placówki, tak teoretyczne jak i kliniczne.

Za granicą ruch histochemiczny został ujęty w formy organizacyjne Towarzystw oraz Międzynarodowego Komitetu Histochemii i Cytochemii z siedzibą w Paryżu. W skład członków tego Komitetu wchodzi statutowo prezesi Towarzystw Histochemicznych.

W Polsce od czterech lat działała Sekcja Histochemiczna PTA, która liczyła ostatnio 123 członków rekrutujących się spośród lekarzy medycyny i weterynarii, biologów, biochemików i mikrobiologów. Wyniki działalności Sekcji PTA, duże zainteresowanie histochemią w kraju oraz konieczność właściwej reprezentacji histochemii polskiej na forum międzynarodowym stwarzają podstawy dla utworzenia samodzielnego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików. Zakres działalności Towarzystwa, jak wynika z załączonego Statutu będzie szeroki, obejmując nie tylko medyczne, ale także ogólnobiologiczne dyscypliny”.

* **Jadwiga Ackermann**, prof. dr fil. (Zakład Histol. AM, Kraków); **Stefan Bagiński**, prof. dr med. (Zakład Histol. Embriol. AM, Łódź); **Zbigniew Bańkowski**, dr med. (Inst. Dośw. Patol. PAN, Warszawa); **Leszek Cicciora**, dr med. (Zakład Histol.-Embriol. AM, Łódź); **Waldemar Fortak**, dr med. (Zakład Histol. Embriol. AM, Łódź); **Henryk Godlewski**, doc. dr med. (Inst. Dośw. Patol. PAN, Warszawa); **Kazimierz Miętkiwski**, prof. dr med. (Zakład Histol. Embriol. AM, Poznań); **Józef Niweliński**, doc. dr fil. (Zakład Biol. AM, Kraków); **Aleksandra Przetęcka**, dr fil. (Zakład Biochem. Inst. im. M. Nenckiego PAN, Warszawa); **Wojciech Rossowski**, dr med. (Zakład Histol. Embriol. AM, Poznań); **Jan Słotwiński** (Zakład Histol. Embriol. AM, Szczecin); **Edward Waniowski**, dr med. (I Klinika Wojsk. Szpit. Klin., Łódź); **Marek Wawrzyniak**, doc. dr (Zakład Histol. Embriol. AR, Lublin); **Andrzej Vorbrodt**, doc. dr med. (Zakład Histol. Embriol. Śl. AM, Zabrze-Rokitnica); **Kazimierz Zajusz**, dr med. (Zakład Histol. Embriol. Śl. AM, Zabrze-Rokitnica); **Stanisław Zawistowski**, dr med. (Zakład Histol. Embriol. AM, Gdańsk).

Zgodnie z postanowieniem Prezydium PAN, po porozumieniu się z Sekretarzem Naukowym II Wydziału Nauk Biologicznych oraz po zasięgnięciu opinii przewodniczącego Komitetu Morfologicznego postanowiono powołać Polskie Towarzystwo Histochemików i Cytochemików (PTHC). Opiekę nad Towarzystwem objął Wydział Nauk Medycznych PAN.

Dzięki tej petycji i wsparciu VI Wydziału Nauk Medycznych PAN oraz Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej w dniu 19 lipca 1961 r. został zatwierdzony Statut i zarejestrowane pod nr 743 Polskie Towarzystwo Histochemików i Cytochemików, z siedzibą przy ulicy Dworkowej 3 w Warszawie.

W dniu 6 września 1961 roku w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie Komitet Organizacyjny Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików zwołał zebranie założycieli i pracowników nauki zainteresowanych rozwojem polskiej histochemii. W zebraniu uczestniczyli przedstawiciele Polskiej Akademii Nauk: doc. F. Widy-Wirski - zastępca sekretarza VI Wydziału PAN, prof. J. Kowalczykowa - przewodnicząca Komitetu Morfologicznego VI Wydziału PAN oraz wiceminister Zdrowia i Opieki Społecznej. Podczas zebrania doc. H. Godlewski wygłosił przemówienie, o historycznym dziś znaczeniu (*in extenso*):

„Szanowni Państwo,

Imieniem Komitetu Organizacyjnego otwieram pierwsze Walne Zebranie, zarazem konstytucyjne Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików.

Zanim przystąpimy do obrad pragnę powitać przybyłych na Zebranie przedstawicieli Polskiej Akademii Nauk w osobach prof. Kowalczykowej oraz doc. F. Widy-Wirskiego. Prof. Kowalczykowa zaszczyca nasze Zebranie w zastępstwie Sekretarza Naukowego VI Wydziału, prof. Biernackiego, który przebywa obecnie za granicą oraz jako Przewodnicząca Komitetu Morfologicznego przy VI Wydziale PAN. Minister Widy-Wirski przybywa dziś nie tylko jako vice-Sekretarz VI Wydz. PAN, w którego gestii leżą sprawy Towarzystw Naukowych afiliowanych przy Wydziale, ale również jako pracownik naukowy, który w swych pracach klinicznych sam stosował metody histochemiczne.

Z prawdziwą radością witam obecnych nestorów i pionierów polskiej histochemii w osobach prof. Kowalczykowej, prof. Kurkiewicza, prof. Bagińskiego, doc. Widy- Wirskiego.

Witam wszystkich uczestników i sympatyków histochemii i dziękuję im za przybycie i za trud podjęcia dalekiej niejednokrotnie podróży.

Dziś, kiedy mamy rozważyć i zdecydować jakie formy organizacyjne ma przybrać ruch histochemiczny w Polsce, chciałbym w zagajeniu zebrania zwrócić uwagę na kilka epizodów z dotychczasowej działalności organizacyjnej, jakie ostatecznie doprowadziły do tego, że w tej chwili zebraliśmy się tutaj.

Pierwszy epizod miał miejsce w Krakowie w roku 1957; była to moja rozmowa z prof. J. Ackermann, - jak dziś pamiętam akurat na św. Jadwigi. Moja nobliwa

interlokutorka zachęciła mnie wtedy do wystąpienia na Zjeździe PTA w Szczecinie z projektem zorganizowania Sekcji Histochemicznej przy PTA. Niewiele wynikłoby z tego wystąpienia, gdyby nie bardzo przychylnie ustosunkowanie się ówczesnego prezesa Towarzystwa prof. Konopackiej, jak również całego Zarządu, które zdecydowały o realizacji projektu, a więc powołaniu Sekcji do życia. Mówię o przychylnym tylko stanowisku prof. Konopackiej do ruchu histochemicznego to mała - to coś graniczącego z fałszem. Widzieliśmy bowiem prof. Konopacką na wszystkich Sympozjach, - oraz jako przewodniczącą obradom, to znowu jako prelegenta, to dyskutanta; widzieliśmy Jej czynny udział we wszystkich bez mała obradach Sekcji i niezliczonych konferencjach, gdzie radą doświadczonego naukowca, bądź też odruchem Jej szlachetnego serca, spieszyła z istotną pomocą w trudnych nieraz momentach pracy organizacyjnej.

Jest jeszcze druga osoba, która złotymi zgłoskami zapisała się w historii naszej organizacji. Jest nią prof. Zawadowski. Jako ówczesny Sekretarz Naukowy VI Wydz. PAN, doceniał on znaczenie młodej histochemii dla dalszego rozwoju sędziwej już morfologii mikroskopowej i dlatego wydatnie pomógł nam w jednym z najtrudniejszych okresów organizacyjnych, a mianowicie w momencie rozpoczęcia działalności. On to umożliwił i sfinansował I Sympozjum na temat fosfataz. Prof. Zawadowskiemu zawdzięcza Sekcja Histochemiczna PTA, że delegacja Sekcji w osobach prof. Ackermann i prof. Miętkiewskiego uczestniczyła w zebraniu Francuskiego Towarzystwa w Lyon - co zadecydowało o późniejszych naszych powiązaniach z histochemią zagraniczną. Prof. Zawadowski zaprezentował PAN i czynnie wspomagał organizację III Sympozjum Histochemicznego, które było pierwszą naszą sesją z udziałem gości z zagranicy i niewątpliwie przyczyniło się do tego, że dziś histochemia polska jest reprezentowana w Międzynarodowym Komitecie Histochemii i Cytochemii. Ponieważ przystępujemy teraz do stworzenia nowych form organizacyjnych naszej histochemii - pragnę wyrazić wdzięczność prof. Konopackiej i prof. Zawadowskiemu za niezwykle cenny wkład na rzecz stworzenia podwalin organizacyjnych polskiej histochemii.

W pierwszym roku istnienia raczkująca jeszcze Sekcja, mimo że podlegała jurysdykcji i dietetycznemu reżimowi Wydziału II-go, była obficie dokarmiana przez Wydział VI, co oczywiście powodowało szybki przyrost wagi, ku zadowoleniu zresztą obu opiekunów. Stan taki rokujący jak najlepiej dla dalszego rozwoju Sekcji, nie podobał się jednak referatowi finansowemu PAN i w efekcie, zgodnie z wszechwładnymi przepisami, dodatkowe racje prof. Zawadowskiego zostały nam całkowicie cofnięte, i mimo płaczków i westchnień Sekcja miała prawo korzystać jedynie ze stołówki macierzystej. I musimy sobie powiedzieć, że „u macierzy” nie było nam wcale źle. Prof. Stefańskiemu, jako Sekretarzowi Naukowemu II Wydziału i prof. Krysiakowi, jako wiceprezesowi PTA, który z prof. Stefańskim niejednokrotnie na temat Sekcji rozmawiał, zawdzięczamy i przychylnie nastawienie i czynne poparcie naszej działalności, zwłaszcza w trakcie organizacji III i V Sympozjum;

sympozja te jak wiemy, umożliwiły nam bezpośredni kontakt z histochemikami z zagranicy o światowym imieniu.

Zarząd PTA, tak za prezesury prof. Konopackiej, jak i prof. Stelmasiaka, stworzył nam dobrą atmosferę pracy, która wybitnie przyczyniła się do osiągnięcia pewnych rezultatów. Są one wprawdzie dalekie od wytkniętych celów, ale zawsze już świadczą o jakimś dorobku. Za okres 4-letniej działalności zamyka się on w 5-ciu Sympozjach i 2 zebraniach naukowych, oraz w ugruntowanej pozycji polskiej histochemii na arenie międzynarodowej

Jakie drogi prowadziły do organizacji samodzielnego Towarzystwa? Na zebraniu organizacyjnym we wrześniu 1960 r. w Krakowie, prof. Stojałowski scharakteryzował sytuację naszej działalności w wypowiedzi: „Seksja dojrzała już do tego, by stać się samodzielnym Towarzystwem”. Głównym motywem takiego usamodzielnienia - to przykład idący z zagranicy. Francja, Włochy, Holandia, Niemcy, Finlandia, Ameryka, Japonia - oto kraje, gdzie histochemia jest w rozkwicie; są to zarazem kraje, w których prosperują towarzystwa histochemiczne. Bez zorganizowania się w towarzystwo trudno nam będzie czynnie partycypować w międzynarodowej działalności histochemii. Stąd też na następnym zebraniu organizacyjnym powołano już Komitet Organizacyjny Towarzystwa i Komitet Członków Założycieli.

Po czteroletniej szkole pod opiekuńczymi skrzydłami PTA chcemy spróbować samodzielnego lotu. Jak on będzie wyglądał - zależy przede wszystkim od nas, a także od pomocy ze strony naszego nowego protektora, tj. Wydziału VI. Nie spodziewamy się jednak w pełni owocnej działalności, o ile nie zostaną utrzymane więzy współpracy z Wydziałem II, a także V PAN. Wiemy bowiem, że tak ważne dla nas dziedziny jak morfologia, biologia, biochemia, mikrobiologia - organizacyjnie zwiąwszy - są związane przede wszystkim z Wydziałem II.

Wspominając o Wydziale VI, jako o naszym opiekunie, niech mi będzie wolno teraz podziękować prof. Biernackiemu, prof. Kowalczykowej, doc. Widy-Wirskiemu i prof. Rowińskiemu za poświęcenie swego cennego czasu na dyskusje w sprawie mającego powstać Towarzystwa oraz za zgodę objęcia nad nim opieki. Pozwolę sobie w tym miejscu przytoczyć epizod, który mówi o stosunku naszych histochemików do Wydziału VI. Oto na ostatnim zebraniu organizacyjnym w kwietniu br. w Łodzi dyskutowaliśmy nad tym, przy którym Wydziale PAN Towarzystwo Histochemików i Cytochemików powinno być afiliowane. W toku żywej dyskusji nad tym dylematem padło wiele pochlebnych opinii pod adresem Wydziału VI. Wynik głosowania jednoznacznie potwierdził, że opinie te są podzielane przez ogół uczestników. Wynik ten stanowi wyraz zaufania jakim ponad 100 histochemików polskich darzy Wydział VI. Jest on jednocześnie wyrazem nadziei, że dawno już sprezyzowane cele działalności organizacji histochemicznej zostaną całkowicie osiągnięte pod egidą VI Wydziału. A te cele:

- to samodzielne placówki histochemiczne, w których mogliby szkolić się młodzi adepci histochemii, a zaawansowani wykonywać badania przy użyciu trudnych do zdobycia odczynników i specjalnej aparatury,
- to bank odczynników histochemicznych niedostępnych w kraju,
- to biblioteka książek i odbitek histochemicznych,
- to możliwość zespołowych badań naukowych w kraju i za granicą,
- to udział nasz w krajowych i zagranicznych zjazdach i konferencjach.

Zaufanie, wiarę i nadzieję naszych histochemików, jakie wyrazili oni w trakcie zebrania w Łodzi, pozwalałam sobie w obecnej chwili przekazać dostojnym adresatom”.

Podczas Walnego Zebrania wyłoniono Zarząd Towarzystwa w składzie (Tab. I): prezes: doc. H. Godlewski, I wiceprezes: doc. J. Ackermann, II wiceprezes: doc. A. Vorbrodt, sekretarz: dr A. Przełęcka i skarbnik: dr R. Bilski. Członkami Zarządu Głównego byli: doc. Z. Bańkowski, doc. Z. Bielańska-Osuehowska oraz doc. K. Zajusz. W skład Komisji Rewizyjnej weszli: prof. K. Stojalowski, prof. S. Skowron, prof. S. Bagiński, prof. K. Jabłoński i doc. H. Lewińska. Równocześnie powołano Komitet Redakcyjny czasopisma *Folia Histochemica et Cytochemica*, które stało się organem PTHC. Redaktorem Naczelnym, wchodzącym w skład zarządu Towarzystwa został wybrany doc. J. Niweliński. Utworzone Towarzystwo liczyło 145 członków i rozpoczęło swoją działalność wraz z dwiema nowo utworzonymi sekcjami: Metodyczną oraz Problemową. Zadaniem obu sekcji była organizacja kursów i zebrań naukowych mających na celu szkolenie i doksztalcanie uczestników oraz ułatwianie nawiązywania współpracy między pracownikami różnych ośrodków. W poczet członków PTHC weszli pracownicy naukowcy, głównie biolodzy i lekarze, którzy uczestniczyli w prowadzonych w kraju badaniach nad biologią komórki, ze szczególnym wykorzystaniem metod histo- i cytochemicznych.

4. Pierwsze dziesięciolecie działalności PTHC

Zgodnie ze Statutem, Towarzystwo zainicjowało wdrażanie nowych metod histo- i cytochemicznych, technik prowadzących do poznania ultrastruktury komórek i tkanek oraz popierało publikacje naukowe w zakresie histo- i cytochemii. Celem Towarzystwa było utrzymywanie kontaktu z polskimi i zagranicznymi towarzystwami naukowymi oraz organizacja corocznych sympozjów w różnych ośrodkach naukowych Polski.

Pierwsze Sympozjum PTHC zatytułowane *Struktura i czynność lizosomów oraz aparatu Golgiego* zostało zorganizowane przez doc. H. Lewińską i odbyło się w maju 1962 r. w Białymstoku, a materiały konferencyjne opublikowano w *Folia Histochemica et Cytochemica*².

² VOL. 1: (1), 1963

Inicjatywa naukowa doc. A. Przłęckiej, podjęta jeszcze przez Sekcję Histochemiczną zaowocowała zgłoszeniem przez Polskie Towarzystwo Histochemików i Cytochemików cyklu prac pt. *Badania nad czynnością i rozmieszczeniem niektórych hydrolaz w układzie wydalniczym przedstawicieli różnych grup świata zwierzęcego* do konkursu ogłoszonego przez II Wydział Polskiej Akademii Nauk z okazji Roku Darwinowskiego. Autorzy tych prac zostali wyróżnieni przez Sąd Konkursowy PAN pod przewodnictwem prof. Zdzisława Raabe dwoma nagrodami II° Wydziału Nauk Biologicznych Polskiej Akademii Nauk. Byli to pierwsi laureaci wśród członków nowo powstałego towarzystwa.

Jesienią 1962 r. w Warszawie został zorganizowany pierwszy, dwudniowy kurs histochemii teoretycznej i praktycznej dotyczący metod wykrywania wewnątrzkomórkowych enzymów utleniających. Ponadto, w latach 1963-64 pod redakcją doc. A. Krygier-Stojałowskiej i prof. H. Godlewskiego został wydany 2-tomowy *Skrypt metod histochemicznych*, który stał się pierwszą polską pozycją książkową z tego zakresu. Był to znaczący sukces Towarzystwa, bowiem skrypt miał służyć rozpowszechnieniu i ułatwieniu stosowania metod histochemicznych w różnych placówkach badawczych kraju. Należy dodać, że w 1957 r. ukazało się polskie wydanie podręcznika A.G.E. Pearse'a *Histochemistry, theoretical and applied* w tłumaczeniu K. Ostrowskiego, które było cennym źródłem informacji, szczególnie dla młodszego w tamtych czasach pokolenia badaczy posługujących się zamieszczonymi w podręczniku technikami.

Dalekowzrocza polityka organizacyjna i zapał twórczy prof. H. Godlewskiego umożliwiły realizację od dawna planowanego I Międzynarodowego Sympozjum Histochemii. Odbyło się ono w salach Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie w dniach 13-16 maja 1963 r. pod wiodącym tytułem *Histochemia wzrostu i różnicowania*. Honorowy patronat objął Międzynarodowy Komitet Histochemii i Cytochemii, a jego prezes, prof. J. Verne z Paryża był przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego. Funkcję sekretarza Komitetu Organizacyjnego pełnił prof. H. Godlewski. W sympozjum uczestniczyło około 300 osób. Sympozjum to umożliwiło wejście członkom Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików do społeczności światowej histochemii. Obok wybitnych histochemików polskich w sympozjum wzięli udział czołowi przedstawiciele światowej histo- i cytochemii: A. Ambrose z Londynu, E.P. Benditt z Waszyngtonu, J. Brachet z Brukseli, H.V. Mayersbach z Nijmegen, Z. Lojda z Pragi, M. Niemi z Helsinek, K. Ogawa z Kyoto, J.M. Olenow z Leningradu, A.G.E. Pearse z Londynu, G. Rappay z Budapesztu, W. Sandritter z Frankfurtu n. Menem, J.H. Scharf z Halle, J. Švejda z Pragi oraz J. Verne i R. Wegmann z Paryża. Podczas obrad dokonano przeglądu badań histochemicznych prowadzonych w wiodących pracowniach zagranicznych. Dzięki temu sympozjum spełniło wielką rolę poznawczą i informacyjną, umożliwiając kontakt

naukowy histochemików polskich z uczonymi z zagranicy. Całość streszczeń prelekcji sympozjalnych została opublikowana w *Folia Histochemica et Cytochemica*³.

Dnia 13 maja, pomiędzy sesjami sympozjalnymi odbyło się posiedzenie Międzynarodowego Komitetu Histo- i Cytochemii pod przewodnictwem prof. J. Verne. Dyskusja dotyczyła statutu i rejestracji Komitetu w UNESCO. Omówiono również formy współpracy związanej z przewidywanym w roku 1964 II Międzynarodowym Kongresem Histochemii we Frankfurcie n. Menem.

W związku z decyzją Zarządu Głównego PTHC o podjęciu szczytnego działania, jakim jest przyznawanie godności Członka Honorowego oraz tytułu *Bene meritis* uczonym z Polski i zagranicy, podczas II Walnego Zgromadzenia PTHC nadano godności Członka Honorowego prof. Jean Verne z Paryża i prof. Bronisławie Konopackiej z Warszawy, oraz uhonorowano tytułem *Bene meritis* prof. Stanisława Hillera z Gdańska, prof. Ludwika Paszkiewicza i prof. Władysława Zawadowskiego z Warszawy. W uzasadnieniu nadanych godności, przedstawiono zasługi prof. B. Konopackiej jako pioniera histochemii w Polsce, a także jej wydatną pomoc na rzecz pierwszej organizacji histochemicznej w kraju tj. Sekcji Histochemicznej Polskiego Towarzystwa Anatomicznego. Prof. S. Hiller zasłużył się polskiej histochemii tworząc w Gdańsku embriologiczną placówkę naukową, w której badania histochemiczne znalazły pełne warunki rozwoju. Prof. L. Paszkiewicz jako dyrektor Instytutu Patologii Doświadczalnej PAN w Warszawie zorganizował pierwszą w Polsce samodzielną pracownię histochemii, która wkrótce pod kierunkiem prof. H. Godlewskiego stała się źródłem nowoczesnej informacji naukowej, ośrodkiem szkolenia histochemicznego i jednym z najważniejszych centrów rozwoju krajowej histochemii. Działalność prof. W. Zawadowskiego w czasie pełnienia przez niego funkcji sekretarza naukowego Wydziału VI Nauk Medycznych PAN była ściśle związana z rozwojem ruchu organizacyjnego polskiej histochemii.

9 maja 1964 r. w Chorzowie odbyło się Walne Zgromadzenie PTHC, na którym uchwalono znowelizowany Statut Towarzystwa, zarejestrowany 30 października 1964 r. Jesienią tego samego roku, w Zakładzie Anatomii Patologicznej AM w Gdańsku, na kolejnym Walnym Zgromadzeniu PTHC podczas Jubileuszowego Zjazdu Morfologów i II Sympozjum PTHC, odbyły się kolejne wybory władz Towarzystwa. Ukonstytuował się nowy Zarząd z prezesem prof. H. Godlewskim, I wiceprezesem doc. A. Krygier-Stojałowską, II wiceprezesem doc. A. Vorbrodtem, sekretarzem dr H. Skurzakiem i skarbnikiem dr R. Bilskim. Członkami Zarządu zostali: doc. J. Niweliński - Redaktor Naczelny *Folia Histochemica et Cytochemica*, doc. Z. Bańkowski, doc. Z. Bielańska-Osuchowska oraz doc. K. Zajusz. W skład Komisji Rewizyjnej, której przewodniczącym został ponownie prof. K. Stojałowski weszli ponadto: prof. J. Słotwiński, prof. R. Wróblewski, prof. W. Niemierko i prof. K. Miętkiewski. Towarzystwo liczyło 165 członków. W tym samym czasie, poza

³ VOL. 1: (SUPL. 1), 2-212, 1963

jedynym Oddziałem Terenowym w Gdańsku, z przewodniczącym prof. S. Zawistowskim, powstały kolejne dwa: w Łodzi z przewodniczącą doc. M. Olszewską oraz w Lublinie z przewodniczącym prof. M. Wawrzyniakiem. Praca i zaangażowanie naukowców w tych oddziałach przyczyniły się wydatnie do integracji środowiska histochemicznego Polski i wraz z kolejnymi, corocznymi sympozjami o różnorodnej tematyce badawczej dały obraz rozwoju histochemii i aktywności naukowej w kraju, w latach sześćdziesiątych, siedemdziesiątych i dalszych (patrz Tab. IV).

W tym czasie kwartalnik naukowy *Folia Histochemica et Cytochemica* pod redakcją doc. J. Niwelińskiego, pomimo trudności finansowych ukazywał się regularnie w nakładzie 800 egzemplarzy. Czasopismo było od początku wydawane w języku angielskim, publikując prace z zakresu histochemii i cytochemii, streszczenia doniesień z krajowych zjazdów i sympozjów histochemicznych oraz notatki i recenzje książek. Publikowano również informacje o zjazdach i sympozjach zagranicznych. Przez kolejne lata trwały nieustanne wysiłki prof. J. Niwelińskiego, Redaktora Naczelnego *Folia Histochemica et Cytochemica*, o większe dotacje na wydawnictwo, bowiem wciąż przybywało manuskryptów i równocześnie wzrastały koszty druku.

W ramach działalności naukowej Towarzystwo organizowało zebrania naukowo-dyskusyjne, sympozja, zjazdy, konferencje naukowe, zajmowało się także propagowaniem wiedzy histo- i cytochemicznej poprzez organizację zebrań naukowych z udziałem zapraszanych prelegentów. Ponadto, w latach 1961–1964 Towarzystwo prowadziło działalność usługową w formie syntezy niektórych odczynników histochemicznych niedostępnych na rynku krajowym.

W roku 1965 polska nauka poniosła wielką stratę w związku ze śmiercią prof. Bronisławy Konopackiej oraz prof. Stanisława Hillera, uczonych, którzy wnieśli poważny wkład w rozwój naukowy i organizacyjny polskiej histochemii. Wspomnienie pośmiertne o prof. B. Konopackiej autorstwa prof. Zofii Bielańskiej-Osuchowskiej ukazało się w *Folia Morphologica*⁴, *Przeglądzie Zoologicznym*⁵ i Zeszytach Naukowych SGGW, s. historycznej⁶, natomiast o prof. S. Hillerze, autorstwa prof. Stanisława Zawistowskiego w *Folia Morphologica*⁷.

W 1965 r. odbyło się III Sympozjum PTHC zorganizowane w Kazimierzu Dolnym przez prof. M. Wawrzyniaka. Począwszy od tego roku Komisja Nagród powołana przez Zarząd Główny PTHC corocznie przyznawała nagrody naukowe za wyróżniające się prace eksperymentalne wykonane w kraju. Były to nagrody I, II i III stopnia oraz wyróżnienia. Pierwszym laureatami zespołowej nagrody I^o byli: M. Olszewska i B. Rodkiewicz.

⁴ VOL. 24, 125-131, 1965

⁵ VOL. 10, 119-125, 1966

⁶ VOL. 4, 105-110, 1967

⁷ VOL. 25, 147-153, 1966

W roku 1966 organizatorem IV Sympozjum PTHC w Łodzi była doc. M. Olszewska, a rok później, w 1967 r., członkowie Towarzystwa spotkali się na kolejnym, V Sympozjum PTHC w Poznaniu zorganizowanym przez prof. K. Miętkiewskiego. Podczas Sympozjum wręczono kolejną zespołową nagrodę I° M. Olszewskiej, M. Wrońskiemu i W. Fortakowi za opracowanie metody „selenowej” wykrywania grup SH. Praca ta była szeroko cytowana w zagranicznych podręcznikach histochemii.

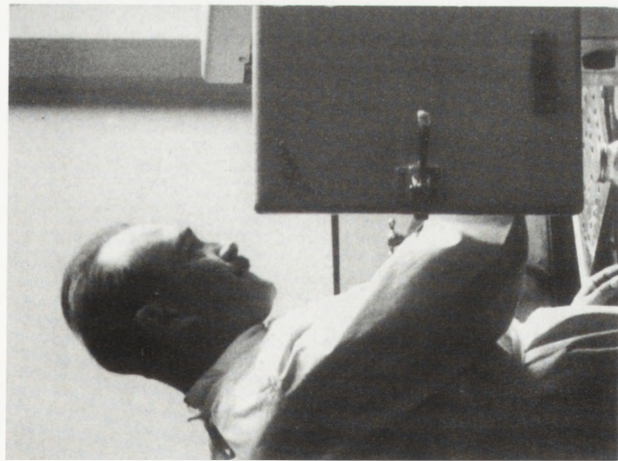
Po upływie kolejnej kadencji władz Towarzystwa, w roku 1967 wybrano nowy Zarząd z prezesem prof. H. Godlewskim, I wiceprezesem doc. M. Olszewską, II wiceprezesem prof. M. Mossakowskim, sekretarzem dr A. Dutkowskim i skarbnikiem doc. S. Szmigielskim. Członkami Zarządu byli: Redaktor Naczelny *Folia Histochemica et Cytochemica* doc. J. Nieweliński oraz doc. Z. Bielańska-Osuchowska, doc. A. Przetęcka i doc. A. Vorbrodt. W skład Komisji Rewizyjnej weszli: doc. A. Krygier-Stojałowska, doc. J. Kawiak, doc. E. Waniewski, dr W. Bartoszewicz i dr S. Barański. Towarzystwo liczyło 240 członków tworząc kolejne Oddziały Terenowe: w Poznaniu z przewodniczącym prof. K. Miętkiewskim, w Warszawie z przewodniczącą doc. A. Przetęcką, i w Krakowie z przewodniczącą prof. J. Ackermann.

Należy podkreślić, że w obradach sympozjów od roku 1967 coraz liczniej brali udział uczeni z zagranicy, specjaliści w dziedzinie ultrastruktury komórki oraz cytochemii, zapraszani głównie na koszt Polskiej Akademii Nauk.

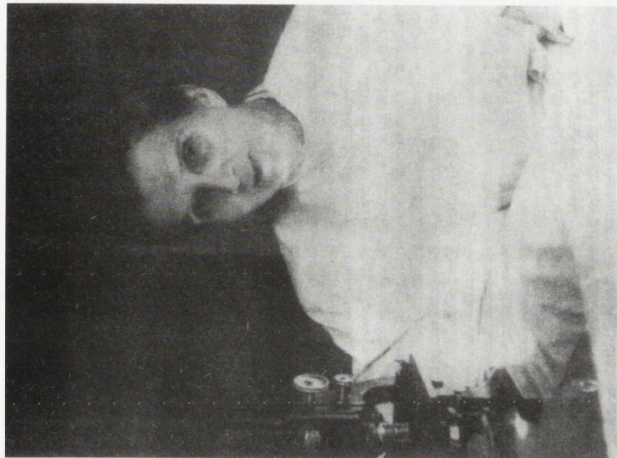
W roku 1968 odbyło się w Szczecinie VI Sympozjum PTHC zorganizowane przez prof. A. Krygier-Stojałowską, podczas którego przyznano dwie nagrody I° za najlepsze prace naukowe opublikowane w *Folia Histochemica et Cytochemica*: A. Vorbrodtowi i W. Bartoszewiczowi oraz A. Krygier-Stojałowskiej i A. Tustanowskiej, a także dwie nagrody II°: dr L. Malendowiczowi i dr H. Skurzakowi.

Dużym sukcesem było przyjęcie Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików w poczet członków Międzynarodowej Federacji Histochemii i Cytochemii, która rozpoczęła swą działalność w roku 1960. Na odbywających się co 4 lata Międzynarodowych Kongresach Histochemii polscy delegaci brali aktywny udział naukowy oraz byli związani z pracami Federacji. Po raz pierwszy w historii kongresów histochemii organizatorzy III Międzynarodowego Kongresu Histochemii i Cytochemii w Nowym Jorku zaprosili w 1968 r. delegata z Polski, prof. M. Olszewską, nie tylko do wzięcia udziału w Sympozjum, ale do pełnienia funkcji honorowego wiceprezesa tego Kongresu.

W roku 1969 Oddział Warszawski PTHC zorganizował VII Sympozjum PTHC nt. *Wzrost i różnicowanie komórek w warunkach prawidłowych i patologicznych*, w czasie którego przyznano nagrodę zespołową I° dla B. Cymborowskiego i A. Dutkowskiego, oraz dwie nagrody II° dla J. Loenieni i H. Skurzaka, a także dwie nagrody III° dla K. Kwareckiego i T. Możańskiej.

Henryk G. Godlewski (1914-1989), pionier histochemii w Polsce, założyciel i długoletni prezes Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików, jego Członek Honorowy

Dr. Bronisława Konopacka

Bronisława Konopacka (1884-1965) - pionier histochemii w Polsce, prezes Polskiego Towarzystwa Anatomicznego w okresie powstania Sekcji Histochemicznej przekształconej w 1961 w Polskie Towarzystwo Histochemików i Cytochemików, jego Członek Honorowy

Stanisław Hiller (1891-1965), wybitny uczony, twórca placówki embriologicznej w Gdańsku, w której histochemia została wdrożona do badań eksperymentalnych, wyróżniony tytułem *Bene meritis*

Warszawa, dnia marca 1959 r.

L.dz.: 63/...../59 r.

Z a w i a d o m i e n i e

Zarząd Sekcji Histochemicznej P.T.A. uprzejmie powiadamia, że w Warszawie dnia 29 i 30 maja br. odbędzie się III. Sympozjum Histochemiczne na temat: "Fizyczne metody w histochemii". Ze względu na trudności kwatunkowe w Warszawie w okresie wiosennym, Zarząd Sekcji prosi o zgłoszenie uczestnictwa i skrócenie zamówienia na hotel Małomiasteczko do dnia 21 marca pod adresem zastępcy Sekretarza Sekcji Dr. Przemysława Czerzaka, Warszawa, Chałubińskiego 5.

Przewidywany program Sympozjum, który najprawdopodobniej ulegnie jeszcze zmianom, przedstawia się następująco:

1 dzień obrad:

Doc.dr M.Ducowski (Puławy) i doc.dr H.Godlewski (Gliwice): "Metoda "freeze-drying" w histochemii".

Dr N.M.Hanocx (Liberpool): "Freeze-substitution for cytology and cytochemistry"

Dr A.G.E.Pearse (Londryn): "The use of cold microtomes for easy-mes histochemistry"

Prelegent (Z.S.S.R.): tytuł nieustalony, prawdopodobnie z zakresu fotometrii kwasów nukleinowych.

2 dzień obrad:

Prof.W.Sandritter (Frankfurt a.Main): "Methoden der Cytophotomikroskopie im sichtbaren und ultraviolettem Licht"

Prelegent (Z.S.S.R.): temat nieustalony, prawdopodobnie: "Fotograficzne badania nad fluorescencją mikrocząstek w Z.S.S.R."

Dr R.Wegmann (Paryż): "Spectrographie infra-rouge appliquée à l'histochimie et à la biologie cellulaire" (nieustalony tytuł)

Doc. dr K.Ostrowski (Warszawa): "Mikroskop interferencyjny w histochemii"

Prawdopodobnie będą możliwości wygłoszenia krótkich komunikatów powiązanych tematycznie z programem Sympozjum. Zarząd Sekcji prosi o zgłoszenie tytułów do Sekretariatu Sekcji.

Ustalony program oraz streszczenia referatów zostaną przesłane uczestnikom przed Sympozjum.

Za Zarząd Sekcji Histochemicznej P.T.A.:

Z-oa Sekretarza:

Przewodniczący:

/-/ Dr Przemysław Czerzak

/-/ Doc. dr Henryk Godlewski

Wzrost: 181 cm, waga: 75 kg, data urodzenia: 200-0-00

I Kongres Histochemii i Cytochemii w Paryżu w 1960 r. od lewej stoją: prof. J. Kruszyński, doc. J. Niweliński i dr S. Szendzikowski

Zawiadomienie Sekcji Histochemicznej PTA o III Sympozjum Histochemicznym organizowanym w roku 1959

L I S T A
członków założycieli Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików

l.p.	Imię i nazwisko	tytuł	adres Zakład pracy	data urodzenia	przynależność do org. społ. lub polit.	Podpis.
1.	Jadwiga Ackermann	Prof., dr	Kraków, Kopernika 7 Zakład Histologii AM	17.2.1901	Związek Zaw. Pacj. Sp. Zdr. Rehabilitacyj.	Ackermann
2.	Stefan Bęgiński	Prof., dr med	Łódź, Marutowicza 60 Zakład Histol. i Embr. A.M.	30. VII. 1902	Stow. Geneologiczne Z. P. W. Zdr. - T.P.A.R.	Bęgiński
3.	Zbigniew Bętkowski	Dr med	Warszawa, Dworkowa 3 Zakł. Pat. Dośw. PAN	16. III. 1925	Związek Zaw. Nauk. i Szt. Pol. Bioparkotyfny	Bętkowski
4.	Cieciura Leszek	d. u. m.	Łódź, Narutowicza 60 Zodr. K. i Szt. M. H. H.	12. XI. 1925	Bioparkotyfny	Cieciura
5.	Fortak Waldemar	dr med.	Łódź, Marutowicza 60 Zakł. Hist. i Emb. A.M.	17. XI. 1929	Z. Zaw. Pacj. H. Zdr. i Rehabilitacyj.	Fortak
6.	Henryk Godlewski	Doc. dr med.	Warszawa, Dworkowa 3 Zakł. Pat. Dośw. PAN	23.01.1914	Z. Zaw. Nauk. Polk Bioparkotyfny	Godlewski
7.	Kazimierz Miętkiewski	Prof., dr med.	Poznań, Święcickiego 6 Zakład Histol. i Embr. A.M.	2.7.1906	Z. Zaw. Pacj. H. Zdr. i Rehabilitacyj.	Miętkiewski
8.	Józef Miweliński	Doc., dr farm.	Kraków, Kopernika 7 Zakł. Zool. Dośw. PAN	25. XI. 1920	S. D. i W. Zaw. Nauk. Pol.	Miweliński
9.	Aleksandra Przekłęcka	Dr biol.	Warszawa, Pasteura 3 Zakład Biochemii Inst. im. Nenckiego	25. XI. 1920	Z. N. P.	Przekłęcka
10.	Wojciech Rosnowski	Dr med.	Poznań, Święcickiego 6 Zakł. Histol. i Embr. A.M.	8.10.1932	Z. Zaw. Pacj. H. Zdr. i Rehabilitacyj.	Rosnowski
11.	Jan Słowinski	Prof., dr med.	Szczecin, Rybacka 1 Zakł. Histol. i Embr. A.M.	25. V. 1903	Z. Zaw. Pacj. H. Zdr. i Rehabilitacyj.	Słowinski

- 2 -

l.p.	Imię i nazwisko	tytuł	adres Zakład pracy	data urodzenia	przynależność do org. społ. lub polit.	Podpis
12.	Edward Waniewski	ppłk., dr med.	Łódź, Żeromskiego 113 I Wojsk. Szpit. Klin.	24.02.1921	Z. Zaw. Pacj. H. Zdr. i Rehabilitacyj.	Waniewski
13.	Marek Wawrzyniak	Doc., dr wet.	Lublin, Akademicka 11 Zakł. Hist. i Embr. WSR	25.3.1916	Z. N. P. i B. W. Zdr.	Wawrzyniak
14.	Andrzej Verbrocht	Doc., dr med.	Zabrze-Rokitnica, K. Marksa 19 Zakł. Hist. i Embr. Śl. A.M.	3. XI. 1922	Z. Z. P. S. Z. TR Z Z	Verbrocht
15.	Kazimierz Zajusz	Dr med.	Zabrze-Rokitnica, K. Marksa 19 Zakł. Hist. i Embr. Śl. A.M.	17. IV. 19	Z. Z. P. S. Z. TR Z Z	Zajusz
16.	Stanisław Zawistowski	Dr med.	Gdańsk-Wrzeszcz, Debinki 7 a Zakł. Hist. i Embr. A.M.	24. VII. 1919	Z. Z. P. S. Z.	Zawistowski

Lista Członków Założycieli PTHC., 1960 r.

Obrady *Symposium Histochemicznego* w Krakowie w 1960 r.
Na pierwszym planie od lewej: prof. A. Novikoff z Albert Einstein
College z Nowego Jorku i prof. A.G.E. Pearse z Uniwersytetu
Londyńskiego; w II rzędzie: prof. J. Słotwiński, 3,4 od lewej prof.
K. Stojałowski oraz doc. A. Krygier-Stojałowska

W IV-tym rzędzie: 1 i 2 od lewej: dr K. Vorbrodt i doc. A. Vorbrodt, oraz
4 i 5 od lewej: doc. Z. Bańkowski i doc. K. Ostrowski

Warszawa, dnia 22 kwietnia 1961 r.

Prezes Polskiego Towarzystwa Anatomicznego
Prof. dr M. Stelmach
c/o Instytut Anatomii
VI Zjazdu Towarzystwa Anatomicznego w Lublinie
prof. dr J. Grzycki
Lublin

Komitet Organizacyjny Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików zwraca się z uprzejmą prośbą o wyrażenie zgody na odbycie przy okazji Zjazdu Towarzystwa Anatomicznego w Lublinie I Walnego Zgromadzenia Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików, które byłoby zebraniem konstytucyjnym Towarzystwa.

O ile Komitet Profesorów niechciałby przychylić się do naszej prośby, to uprzejmie prosimy o zarezerwowanie w programie Zjazdu 1/2 godz. czasu na Zgromadzenie zarząd po Zebraniu Sekcji Histochemicznej PZA - również w pierwszym dniu obrad Zjazdu. Chodzi nam o to, aby delegat nowoconstytuowanego Zarządu Towarzystwa mógł wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu Towarzystwa Anatomicznego i wysunąć propozycje ściślejszej współpracy między obu Towarzystwami.

Komitet Organizacyjny
Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików

Andrzej Vorbrodt
Doc. dr med. A. Vorbrodt

H. Godlewski
Doc. dr med. H. Godlewski

M. Samurzyński
Doc. dr wet. M. Samurzyński

Z. Szankowski
Dr med. Z. Szankowski

Warszawa, dnia kwietnia 1961 r.

Prof. dr A. Biernacki
Sekretarz Wydziału VI Nauk Medycznych PAN
Warszawa, Pałac Kultury i Nauki

W ślad za pismem z dnia 19 br. Komitet Organizacyjny Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików przedstawił do wglądu projekt statutu Towarzystwa uzgodniony z Wydziałem Społeczno-Administracyjnym Stołecznej Rady Narodowej. Ponieważ próba o przyjęcie patronatu nad Towarzystwem przez Wydział VI, Komitet Organizacyjny prosi uprzejmie o wyrażenie opinii o celowości powołania do życia Towarzystwa Histochemików i Cytochemików; opinia taka jest niezbędna dla zarejestrowania Towarzystwa.

Komitet Organizacyjny:

Andrzej Vorbrodt
Doc. dr med. A. Vorbrodt

H. Godlewski
Doc. dr med. H. Godlewski

M. Samurzyński
Doc. dr wet. M. Samurzyński

Z. Szankowski
Dr med. Z. Szankowski

Komitet Organizacyjny
Polskiego Towarzystwa
Histochemików i Cytochemików

Warszawa, dnia 2.VI.1961.

Sekretarz Naukowy Wydz. VI P.A.N.
Warszawa, Pałac Kultury i Nauki

Komitet Organizacyjny Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików zwraca się z uprzejmą prośbą do Pana Profesora o wyrażenie opinii co do celowości powołania do życia w/w Towarzystwa.

Opinia ta będzie podstawą do zarejestrowania Towarzystwa w Prezydium Stołecznej Rady Narodowej.

Za Komitet Organizacyjny

Z. Szankowski
/Dr med. Z. Szankowski/

Załączniki:

1. Projekt statutu
2. Listy członków założycieli
3. Protokół z Zebrania Organizacyjnego.

Wydział VI Nauk Medycznych
Pałac Kultury i Nauki
Warszawa, dnia 22.VI.1961 r.
Do zarządzenia

POLSKA AKADEMIA NAUK

Warszawa, dnia 7. VI. 1961 r.
Pałac Kultury i Nauki

L. dr. 83-VI/WpA/25/A/61/61

Doc. dr med. H. Godlewski
Katedra Patologii Doświadczalnej PAN
Warszawa
ul. Dworkowa 3

Stanowisko Decyzyjne,

W odpowiedzi na pismo Komitetu Organizacyjnego Polskiego Towarzystwa Histochemików z dnia 19.IV.1961r. (61/61) - Wydział VI Nauk Medycznych PAN nadał mi uprzejmie, że w/w Towarzystwo zostało przedłożony i był onastany na posiedzeniu Komisji Wydziałowej Wydziału VI PAN w dniu 23 maja br.

Komitet Organizacyjny - prace i zakres histochemii i cytochemii sągają się w odmielnych sesjach przy wydziale ciągłym tj. przy "Kasprzech Wydziału Nauk Medycznych". Dla orientacji podajemy, że Wydział VI nie rozporządza specjalną salą papierową, którą może swobodnie dysponować, lecz papier ściśle jest związany z planem wydawniczym Wydziału, realizowanym za pośrednictwem przedsiębiorstwa wydawniczych i tych względów Wydział VI posiada odpowiednio starania, odnośnie umieszczenia w planie na 7.1961 dotychczasowych sesyj wydziałowych przy "Kasprzech". O wynikach starań Wydział zarządził Pałacu Towarzystwo Histochemików.

Zona Sekretarza Naukowego Wydziału VI PAN:

F. Winiarski
/Doc. dr Polka Winiarski/

Pisma Komitetu Organizacyjnego PTHC z kwietnia i czerwca 1961 r.

TELEGRAM
 744 WROCLAW/12 436 18 31 0945 =
 KOMITET ORGANIZACYJNY ZJAZDU
 HISTOCHEMII DWORKOMA 3 WARSZAWA
 NIESTETY NIE MOGE PRZYJECIAC NA ZJAZD ZYCZE POMYSLNYCH OBRAD =
 ZOF IA SENBRATOWA +
 3-SENBRATOWA +
 WROCLAW, ul. Dworkowa 12
 Przejście
 data: 18.02.61
 podpis:

POLSKIE TOWARZYSTWO ZOOLOGICZNE
 Zarząd Główny
 ul. Solec 21
 Warszawa
 Tel. 226-17, 64-00
 Wroclaw, data: 4. IX. 1961 r. 61.
 Doc. Dr Henryk Goolewski
 Komitet Organizacyjny Zjazdu
 Histochemików i Cytochemików
 Warszawa
 Ul. Dworkowa 3
 Wsłone Szanowny Panie Kolego,
 Nie mogąc przybyć na organizacyjny Zjazd Towarzystwa
 Cytochemicznego i Histochemicznego przesyłam serdeczne życzenia
 owocnych obrad i zgłaszam swoje członkostwo do Towarzystwa.
 Z Instytutu Zoologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego
 wezwał udział w Zjeździe Pol. Dr Bogusław Kościelski.
 Łączę wyrazy prawdziwego pozdrowienia
 Kazimierz Sambret

= NIE MOGAC WZIAC OSOBISTEGO UDZIAŁU ZYCZE
 NOWO POWSTAJACEMU TOWARZYSTWU POMYSLNEGO ROZWOJU
 = ALEKSANDROWICZ +
 XLT LX 1003 HOSTOCHEMICZNE +

Korespondencja w związku z organizacją I Sympozjum PTHC w Warszawie w 1961 r.

Polska Akademia Nauk

Sąd Konkursowy dla Oceny
Prac Badawczych z Zakresu
Ewolucji Organizmowej
4162.

Warszawa, dnia 5.VII.1962 r.

Pan Dr Andrzej Lukaszuk
Akademia Medyczna
Zakład Histologii
Poznań, Świętobockiego 6

Uprzejamie informując, że na zebraniu kwalifikującym w dn. 23.VI.1962 r. Sąd Konkursowy postanowił przyznać zespołowi prac badawczych, przedstawionemu do konkursu przez Polskie Towarzystwo Cytochemiczne pod wspólnym tytułem: "Badania nad czynnością i rozmięszeniem niektórych hydrolaz w układzie wydalinowym przedstawicieli różnych grup świata zwierzęcego", dwie drugie nagrody w wysokości po 10.000,- zł.

Dziękuję udziałowi pracy pt.: "Przyczynki do badań nad zachowaniem się niektórych enzymów hydrolitycznych w nerwach kur dojrziałych oraz w przebiegu ich organogenezy" - w nagrodzonym zespole prac został Pan Laureatem konkursu i przysługuje Panu części nagrody w wysokości wynikającej z równego podziału wśród wszystkich autorów nagrodzonego zespołu prac.

Sąd Konkursowy uważa, że przedstawiony zespół prac stanowi cenny i zamierzony (dotychczas bez precedensu w naszej biologii) zbiorowy wysiłek badawczy w zakresie histochemii porównawczej i przynosi interesujący materiał do dalszych badań w tym kierunku. Składam w imieniu Sądu Konkursowego gratulacje i podziękowanie za udział w konkursie.

Łącząc wyrazy poważania

Przewodniczący
Sądu Konkursowego

Walter Raabe

/Prof.dr W. Raabe/

Międzynarodowe Sympozjum Histochemii w Warszawie w 1963 r.
Od lewej: dr Z. Lojda z Pragi, dr A. Przetęcka z Warszawy, prof. A.G.E. Pearse z Londynu, prof. A. Novikoff z Nowego Jorku, prof. J. Ackermann z Krakowa

Od lewej: dr Z. Lojda z Pragi, dr A. Przetęcka z Warszawy, prof. A.G.E. Pearse z Londynu, prof. A. Novikoff z Nowego Jorku, prof. J. Ackermann z Krakowa, V. Dubovitz z Londynu i doc. J. Niwe-
liński z Krakowa

Pismo z Polskiej Akademii Nauk informujące o przyznaniu nagród za cykl prac badawczych członkom PTHC w 1962 r.

POLISH ACADEMY OF SCIENCES

Folia

HISTOCHEMICA
ET
CYTOCHEMICA

VOLUME I * 1963 * NUMBER 1

Okładka pierwszego zeszytu *Folia Histochemica et Cytochemica* z 1963 r

Polish Academy of Sciences

Folia

HISTOCHEMICA
ET
CYTOCHEMICA

Ist International
Symposium
of Histochemistry

W a r s a w

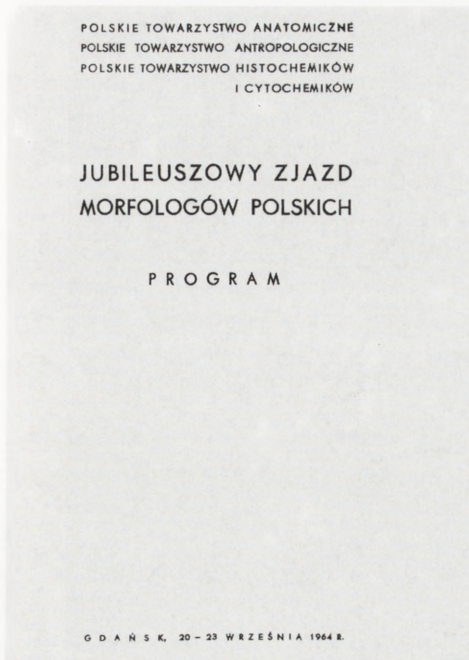
13th to 16th May 1963

ABSTRACTS OF PAPERS
published by
the Symposium
Organizing Committee

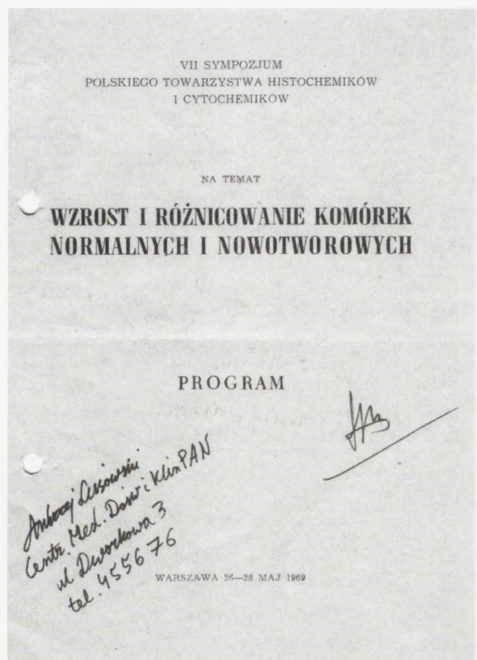

Vol. 1. ■ Supplement I ■ 1963

Okładka pierwszego suplementu *Folia Histochemica et Cytochemica* z 1963 r.

Okładka programu *Jubileuszowego Zjazdu Morfologów Polskich* w Gdańsku w 1964 r.

Okładka programu *VII Sympozjum PTHC* w Warszawie w 1969 r.

V Sympozjum PTHC w Poznaniu w 1967 r. Od lewej: dr B. Śmiechowska, dr T. Zielska-Czewzyk, dr Z. Lojda z Pragi, dr H. Rajpert-Kędzia, doc. S. Zawistowski, dr A. Myśliwski oraz dr T. Michalik

VI Sympozjum PTHC w Szczecinie w 1968 r.

VI Sympozjum PTHC w Szczecinie w 1968 r. Przemawia prof. A. Krygier-Stojałowska

VI Sympozjum PTHC w Szczecinie w 1968 r. - sala obrad na pierwszym planie prof. J. Niweliński

5. PTHC w latach siedemdziesiątych

W 1970 r. Zarząd Główny w czasie kolejnego VIII Sympozjum PTHC w Zakopanem na Walnym Zgromadzeniu nadał godność Członka Honorowego: prof. Jadwidze Ackermann za inicjatywę zorganizowania Sekcji Histochemicznej przy PTA – przekształconej później w PTHC, oraz prof. Imre Törö z Węgier i prof. Heinzowi von Mayersbachowi z Holandii, orędownikom polskiej histochemii za granicą. Dzięki zabiegom prof. H. Godlewskiego ich poparcie sprawiło, że PTHC zostało członkiem Międzynarodowego Komitetu Histochemii.

Oni także przyczynili się do zacieśnienia współpracy między PTHC, a analogicznymi Towarzystwami w swoich krajach.

W tym samym czasie tj. w 1970 r. dokonano wyboru nowego Zarządu PTHC. Zgodnie z postanowieniami statutu PTHC stanowisko prezesa po kolejnych trzech kadencjach opuścił prof. H. Godlewski. Na jego miejsce wybrano prezesem doc. J. Kawiaka, I wiceprezesem prof. M. Olszewską, II wiceprezesem prof. H. Godlewskiego, sekretarzem dr H. Skurzaką i skarbnikiem doc. S. Szmigielskiego. Członkami Zarządu byli: doc. J. Niweliński, który nadal pełnił funkcję Redaktora Naczelnego *Folia Histochemica et Cytochemica*, prof. A. Vorbrod, doc. T. Cichocki, dr A. Dutkowski i mgr B. Penar. Komisję Rewizyjną tworzyli: doc. A. Krygier-Stojałowska, doc. W. Bartoszewicz i doc. M. Mossakowski, doc. M. Kozik

Zarząd Główny PTHC przyznał nagrody za prace histochemiczne opublikowane w Polsce: nagrodę I° L. Malendowiczowi, nagrodę II° J. Komenderowi oraz trzy nagrody III°: T. Czewżykowi, K. Kozłowskiej i H. Skurzakowi.

W maju 1971 roku, we Wrocławiu, w czasie trwania IX Sympozjum PTHC odbyło się Walne Zgromadzenie, na którym powołano kolejne Oddziały Terenowe: we Wrocławiu z przewodniczącym prof. J. Zarzyckim i w Białymstoku z przewodniczącym prof. L. Rejniakiem. Zarząd Główny przyznał 3 nagrody naukowe i jedno wyróżnienie za prace histochemiczne opublikowane w Polsce: nagrodę I° A. Łukaszykowi, II° A. Kuńskiej i III° H. Szydłowskiej, a wyróżnienie otrzymała H. Sierakowska.

W tym samym czasie doc. Z. Bielańska-Osuchowska podjęła się trudu przygotowania założeń pracy Komisji Nazewnictwa.

W roku 1972 podczas X Sympozjum Towarzystwa w Lublinie odbyło się Walne Zgromadzenie PTHC, na którym wyróżniono nagrodami II° J. Warchoła i L. Malendowicza oraz nagrodą III° L. Finkiewicz-Murawiejską za najlepsze publikacje histochemiczne.

Ponadto powołano stałych recenzentów i weryfikatorów manuskryptów prac wysyłanych do Redakcji *Folia Histochemica et Cytochemica* w osobach: doc. T. Cichockiego, doc. W. Kilarzkiego, doc. J. Stachury i dr J. Mireckiej. Wraz z napływem nowych manuskryptów do teki redakcyjnej, Redaktor Naczelny *Folia*

Histochemica et Cytochemica wyrażał stały niepokój o brak dobrego papieru i materiału drukarskiego wymaganej jakości.

Zarząd Główny PTHC podjął akcję usprawniania procedury dostarczania odczynników używanych w histochemii, w ramach której odnośny memoriał został przesłany do Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej oraz do Ministerstwa Kultury. Trudna sytuacja gospodarcza kraju znajdowała niestety odbicie także w możliwościach działania Towarzystwa, bowiem w tym samym roku w Kyoto odbył się IV Międzynarodowy Kongres Histochemii i Cytochemii, na którym zabrakło delegata z Polski.

W roku 1973 polska nauka poniosła wielką stratę w związku ze śmiercią prof. Kazimierza Miętiewskiego. Profesor wniósł poważny wkład w rozwój naukowy i organizacyjny polskiej histochemii. Podczas XI Sympozjum PTHC w Krakowie całe środowisko naukowe uczciło pamięć tego wybitnego uczonego, zasłużonego w dziedzinach endokrynologii porównawczej, histofizjologii, neurosekrecji i embriogenezy.

Na wniosek Oddziału Poznańskiego PTHC, nazwano imieniem prof. Kazimierza Miętiewskiego jedną z nagród Towarzystwa, przyznawaną za wybitne osiągnięcia z zakresu histochemii gruczołów dokrewnych. Po raz pierwszy nagrodę tę wręczono doc. L. Malendowiczowi za cykl prac dotyczących wpływu hormonów na korę nadnerczy szczura. Zarząd Główny Towarzystwa wręczył ponadto nagrodę I^o K. Ostrowskiemu, nagrodę II° J. Komenderowi oraz dwie nagrody III°: J. Burczykowi oraz H. Szydłowskiej i E. Junikiewicz.

Godne podkreślenia było zaangażowanie doc. M. Kozika w opracowanie zmian Statutu Towarzystwa zatwierdzonego we wrześniu 1973 r.

Podczas Walnego Zgromadzenia nastąpiły wybory nowych władz Towarzystwa. Prezesem ponownie został wybrany doc. J. Kawiak, I wiceprezesem prof. M. Olszewska, II wiceprezesem prof. H. Godlewski, sekretarzem dr A. Dutkowski i skarbnikiem doc. S. Szmigielski. Ponadto do Zarządu weszli: doc. J. Niweliński - Redaktor Naczelny *Folia Histochemica et Cytochemica*, prof. M. Wawrzyniak, prof. A. Vorbrodt i prof. S. Zawistowski. Komisję Nagród tworzyli: prof. Z. Bielańska-Osuchowska i doc. A. Łukaszuk. W Komisji Rewizyjnej pracowali: prof. A. Krygier-Stojałowska, prof. M. Mossakowski, doc. W. Byczkowska-Smyk i doc. Z. Zegarska. W tym czasie liczba członków Towarzystwa zebranych w 8 Oddziałach wynosiła 278.

Bardzo owocnie rozwijała się również współpraca z wieloma innymi towarzystwami naukowymi w Polsce: Polskim Towarzystwem Anatomicznym, Polskim Towarzystwem Anatomopatologów, Polskim Towarzystwem Endokrynologicznym, Polskim Towarzystwem Biochemicznym, Polskim Towarzystwem Zoologicznym oraz Polskim Towarzystwem Przyrodników im. M. Kopernika. W ramach tej współpracy odbywały się sympozja, współorganizowano zjazdy naukowe, posiedzenia naukowe, prelekcje. Główny cel, jaki przyświecał Towarzystwu w kolejnych latach, to szerokie propagowanie zagadnień związanych z biologią komórki oraz

technikami badań w tej dziedzinie. Podkreślano również ścisłą współpracę z ośrodkami histochemicznymi Francji, Węgier, Bułgarii, ZSRR. W ramach współpracy Ministerstwa Zdrowia i Polskiej Akademii Nauk w Warszawie z Akademią Nauk Medycznych ZSRR, Zarząd Główny PTHC współorganizował cztery Sympozja Onkologiczne na temat onkologii klinicznej i doświadczalnej, kolejno: w Moskwie (1966 r.), w Warszawie (1969 r.), w Tbilisi (1972 r.) i w Gdańsku (1975 r.).

Na początku lat siedemdziesiątych, widząc potrzebę szerszego informowania środowiska naukowego o postępie w dziedzinie biologii komórki, prof. Z. Bielańska-Osuchowska i doc. J. Kawiak postanowili wydawać czasopismo naukowe publikujące artykuły przeglądowe z tego zakresu. Drugi periodyk PTHC miał się ukazywać po uprzedniej zgodzie władz PAN. Niestety, stanowisko VI Wydziału PAN, sprawującego patronat nad Towarzystwem nie było przychylne tej inicjatywie. W tej sytuacji formalny wniosek założenia i wydania czasopisma podjęło Polskie Towarzystwo Anatomiczne podległe II Wydziałowi PAN, w którym inicjatywę stworzenia nowego kwartalnika naukowego przyjęto z dużą życzliwością. Powołanie do życia w roku 1974 czasopisma *Postępy Biologii Komórki* pod redakcją doc. J. Kawiaka stało się znaczącym wydarzeniem dla środowiska naukowego, stwarzając możliwość publikowania artykułów przeglądowych z zakresu szeroko pojętej biologii komórki.

Kolejnym wyrazem ścisłej współpracy PTHC i Polskiego Towarzystwa Anatomicznego była organizacja od roku 1973 przez prof. Z. Bielańską-Osuchowską i doc. J. Kawiaka w Warszawie corocznych konferencji naukowych o charakterze szkoleniowym. Tematyka tych konferencji ukazała bardzo szeroki zakres zainteresowań i poszukiwań badawczych w Polsce w latach siedemdziesiątych, osiemdziesiątych, aż do chwili obecnej (patrz Tab. V).

W tym samym roku ukazał się pierwszy tom książki *Ultrastruktura i funkcja komórki* redagowany przez J. Kawiaka, Z. Osuchowską i A. Przełęcką, a wydany przez PWN, rok później natomiast opublikowano *Polskie Nazewnictwo Histologiczne* wydane przez PZWL.

W 1974 roku ważnym wydarzeniem dla wszystkich członków Towarzystwa stało się umieszczenie czasopisma *Folia Histochemica et Cytochemica* w *Current Contents (Life Sciences)*, renomowanym przeglądzie bibliograficznym Instytutu Informacji Naukowej z Filadelfii, co było osobistą zasługą doc. J. Niwelińskiego.

W tym samym czasie Zarząd Główny wystąpił z wnioskiem o powołanie kronikarza Towarzystwa i zamieszczanie notatek w *Folia Histochemica et Cytochemica*. Funkcję tę miał objąć doc. M. Kozik jednakże jego przedwczesna śmierć w lipcu 1983 r. uniemożliwiła realizację tego przedsięwzięcia.

We wrześniu 1974 r. na kolejnym Walnym Zgromadzeniu, w Uniejowie, podczas XII Sympozjum PTHC nadano godność Członka Honorowego prof. Janowi Słotwińskiemu i prof. Kazimierzowi Stojatowskiemu ze Szczecina oraz przyznano tytuł *Bene meritus* prof. Kazimierzowi Stojatowskiemu podkreślając ich zasługi dla rozwoju badań histochemicznych w Polsce. Z gości zagranicznych w Sympozjum uczestniczyli prof. Karel Smetana z Bratysławy oraz dr Edmond Puvion z Paryża.

Połowa lat siedemdziesiątych przyniosła dalsze ożywienie działalności Towarzystwa. Podczas trwania XIII Sympozjum PTHC w Gdańsku, na Walnym Zgromadzeniu PTHC, wręczono trzy nagrody naukowe II°: H. Bartłowi, B. Godowicz i J. Mireckiej oraz 8 wyróżnień młodym pracownikom nauki, które otrzymali: M. Chosia, M. Janik, M. Kujawa, J. Myśliwska, J. Nowak, H. Porazińska, M. Wيرانowska i J. Witkowski.

Ponadto utworzono Kolegium Redakcyjne *Folia Histochemica et Cytochemica*, w skład którego weszli: prof. M. Olszewska, prof. H. Godlewski oraz doc. W. Bartoszewicz i doc. J. Kałuża. Od początku działalności tego kwartalnika duże zaangażowanie w pracę redakcyjną i poświęcenie dla roli *Folia Histochemica et Cytochemica* w histochemicznym piśmiennictwie światowym wykazywała dr Lucyna Zamorska z Krakowa, sekretarz naukowy redakcji a zarazem współpracownica prof. J. Niwelińskiego.

Do Zarządu Głównego PTHC wpłynęła informacja o idei utworzenia Federacji Europejskich Towarzystw Histochemicznych, jednak ze względu na trudności proceduralne i organizacyjne okazało się to niemożliwe. Realna natomiast wydawała się propozycja utworzenia Federacji Państw Demokracji Ludowej, która miała być dyskutowana w Bukareszcie, na Międzynarodowym Kongresie Histochemicznym ale i ona nigdy nie doczekała się realizacji.

Wśród nowości wydawniczych z entuzjazmem przyjęto wiadomość o ukazaniu się w roku 1975 podręcznika *Topochemiczne metody badań komórek i tkanek* redagowanego przez prof. A. Krygier-Stojałowską i prof. H. Godlewskiego. Prof. Godlewski zamieścił w nim notatkę *Z historii Polskiego Towarzystwa Histochemicznego i Cytochemicznego (PTHC)*.

W 1976 r. w Poznaniu zostało zorganizowane przez doc. M. Kozika, przewodniczącego Oddziału Poznańskiego, XIV Sympozjum PTHC. Podczas Walnego Zgromadzenia dokonano wyboru nowych władz Towarzystwa z prezesem prof. A. Krygier-Stojałowską, I wiceprezesem prof. J. Niwelińskim, II wiceprezesem doc. S. Sznigielskim, sekretarzem dr A. Tustanowską oraz skarbnikiem dr M. Janiakiem. Członkami Zarządu Głównego zostali: prof. H. Godlewski, prof. Z. Bielańska-Osuchowska, prof. M. Olszewska, prof. W. Fortak, prof. J. Kawiak, doc. J. Kozik oraz doc. J. Kałuża, który został wybrany Redaktorem Naczelny *Folia Histochemica et Cytochemica*. Kolegium Redakcyjne utworzyli: prof. H. Godlewski, prof. W. Kilarski, prof. M. Olszewska i prof. J. Stachura. Do Komisji Rewizyjnej weszli prof. S. Zawistowski, prof. M. Wawrzyniak, prof. M. Mossakowski doc. W. Byczkowska-Smyk i doc. L. Malendowicz.

Na ręce prof. J. Niwelińskiego skierowano gorące słowa podziękowania za wieloletnie prowadzenie *Folia Histochemica et Cytochemica* i wyjątkowe zaangażowanie jako redaktora, dzięki któremu czasopismo osiągnęło tak wysoki poziom naukowy.

Wręczono także nagrody za prace opublikowane w 1975 roku. Nagrodę im. prof. K. Miętkiewskiego otrzymała J. Rożkiewicz, nagrodę Towarzystwa bez określenia stopnia otrzymał J. Woźnicki oraz 7 równoważnych nagród dla młodych pracowników nauki za najlepszy sposób przygotowania i wygłaszania referatów otrzymali: R. Brelińska-Pęczalska, P. Fichna, J. Wigowska-Sowińska, A. Godlewski, A. Sobota, W. Szymkowiak i J. Wiśniewska.

Na kolejnym, V Międzynarodowym Kongresie Histochemii i Cytochemii zorganizowanym w Bukareszcie w 1976 r., oficjalnym delegatem z Polski był prof. J. Kawiak, były prezes PTHC. W Kongresie tym uczestniczyła wyjątkowo liczna grupa członków PTHC (ok. 20 osób).

W roku 1977, na Walnym Zgromadzeniu PTHC podczas trwania XV Sympozjum w Białymstoku, prezes Towarzystwa prof. A. Krygier-Stojałowska wyróżniła dwóch wybitnych uczonych godnością Członka Honorowego PTHC: prof. Günthera Geyera z Jeny oraz prof. Anthony'ego G.E. Pearse'a z Londynu. Wręczono również 5 wyróżnień młodym pracownikom nauki za najlepsze prace z zakresu histochemii: G. Gamzie, K. Rydzyńskiemu, J. Michałakowi, B. Filipiakowi i M. Zelechowskiej.

Prof. G. Geyer, autor znakomitych podręczników ultrahistochemii i histologii był promotorem współpracy naukowej histochemików z NRD i Polski. Z jego inicjatywy uczeni niemieccy uczestniczyli w sympozjach organizowanych w Polsce. Prof. A.G.E. Pearse, lekarz i chemik, kierownik Zakładu Histochemii Królewskiej Szkoły Doskonalenia Lekarzy w Londynie, już od wczesnych lat pięćdziesiątych wielokrotnie gościł i szkolił u siebie polskich histochemików. Cenił wyniki ich badań i wprowadzał je do kolejnych wydań swego podręcznika *Histochemistry theoretical and applied*. Szereg razy swe prace naukowe publikował w *Folia Histochemica et Cytochemica*.

Rok później, w 1978 r. w Szczecinie, podczas XVI Sympozjum PTHC uczczono minutą ciszy pamięć zmarłych: doc. A. Dutkowskiego i prof. S. Grzyckiego.

Prezes Towarzystwa, prof. A. Krygier-Stojałowska, wyróżniła godnością Członka Honorowego PTHC prof. Zygmunta Alberta z Wrocławia oraz wręczyła 6 nagród: J. Maszewskiemu, M. Chosi, M. Madej, M. Zabłowi, M. Kamińskiemu i Z. Gapskiemu za najlepsze prace prezentowane na XVI Sympozjum PTHC.

Wyrazem uznania wszystkich członków Towarzystwa było podkreślenie przez prof. A. Krygier-Stojałowską szczególnej dbałości Redaktora Naczelnego, doc. J. Kałuży, o poziom naukowy kwartalnika *Folia Histochemica et Cytochemica*, którego ranga, poprzez stałe indeksowanie w *Current Contents*, umacniała się nie tylko w Polsce, ale i za granicą, a nakład wzrósł do blisko 900 egzemplarzy.

Dzień 8 czerwca 1978 r. zapisał się wyjątkowo uroczystość w historii Towarzystwa, bowiem na wniosek krakowskiego Oddziału PTHC prof. Anthony G. E. Pearse otrzymał doktorat honoris causa Akademii Medycznej w Krakowie z rąk ówczesnego dziekana Wydziału Lekarskiego prof. Tadeusza Cichockiego.

W 1979 r. ukazało się przygotowane przez PZWL II wydanie *Mianownictwa histologicznego*. Natomiast uzupełnienia z zakresu cytologii *Mianownictwo hodowli komórek i tkanek* zostały opublikowane w *Postęпах Biologii Komórki*⁸, a z zakresu histologii *Mianownictwo struktur włóknistych* w kolejnym zeszycie *Postępów Biologii Komórki*⁹.

We wrześniu 1979 r. odbyło się XVII Sympozjum PTHC we Wrocławiu. Podczas Walnego Zgromadzenia została przyznana godność Członka Honorowego Towarzystwa prof. Henrykowi Godlewskiemu, założycielowi Towarzystwa, a prof. Hans Luppą z Lipska wręczył prof. Jerzemu Kawiakowi dyplom Członka Honorowego Towarzystwa Topochemii NRD.

Ze względu na upływającą kadencję władz Towarzystwa odbyły się wybory. Skład Zarządu Głównego nie uległ zmianie. Na kolejne 3 lata wybrano prezesem prof. A. Krygier-Stojałowską, I wiceprezesem - prof. J. Niwelińskiego, II wiceprezesem - doc. S. Sznigielskiego, sekretarzem - dr A. Tustanowską oraz skarbnikiem - dr M. Janiaka. Członkami Zarządu Głównego zostali: doc. J. Kałuża, prof. H. Godlewski, prof. Z. Bielańska-Osuchowska, prof. M. Olszewska, prof. W. Fortak, prof. E. Małyk, prof. J. Kawiak i doc. J. Kozik. Do Komisji Rewizyjnej weszli prof. S. Zawistowski, prof. M. Wawrzyniak, prof. M. Mossakowski, doc. W. Byczkowska-Smyk i doc. L. Malendowicz. Towarzystwo liczyło 283 członków skupionych w 8 Oddziałach Terenowych: białostockim, gdańskim, krakowskim, lubelskim, łódzkim, poznańskim, warszawskim i wrocławskim. Powołano 2 nowe sekcje: Biologii Komórki z przewodniczącym prof. J. Kawiakiem oraz Tkanki Łącznej z przewodniczącym prof. E. Małykiem.

Nagrody Towarzystwa za najlepsze prace przyznano kolejnym młodym badaczom: J. Kuryszcze, D. Leszczyńskiemu, J. Michalakowi, J. Witkowskiemu i A. Zielińskiemu.

⁸ VOL. 6: (1), 53, 1979

⁹ VOL. 6: (3), 187, 1979

STATUT

POLSKIEGO TOWARZYSTWA
HISTOCHEMIKÓW I CYTOCHEMIKÓW

BIBLIOTEKA
POLSKIEGO TOWARZYSTWA
HISTOCHEMIKÓW I CYTOCHEMIKÓW
ul. Chałubińskiego 10
Warszawa, 01-646

Sejrek

Okładka Statutu PTHC z 1964 r.

STATUT

POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTOCHEMIKÓW
I CYTOCHEMIKÓW

Okładka Statutu PTHC z 1974 r.

VIII SYMPOZJUM

POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTOCHEMIKÓW I CYTOCHEMIKÓW

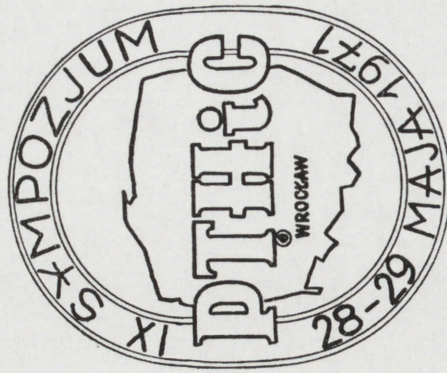
Zakopane, 26–27. V. 1970

STRESZCZENIA REFERATÓW

KRAKÓW 1970

Okładka streszczeń referatów z VIII Sympozjum PTHC w Zakopanem w 1970 r.

STRESZCZENIE REFERATÓW I KOMUNIKATÓW

Okładka streszczeń referatów z IX Sympozjum PTHC we Wrocławiu w 1971 r.

X Sympozjum PTHC w Lublinie w 1972 r. W centrum: organizator sympozjum prof. M. Wawrzyniak, od prawej, prof. A. Vorbrodt

W III rzędzie od lewej: prof. A. Vorbrodt, prof. S. Zawistowski, doc. A. Przełęcka i prof. K. Miętkiewski

POLSKIE TOWARZYSTWO HISTOCHEMIKÓW I CYTOCHEMIKÓW
ODDZIAŁ ŁÓDZKI

Uniejów, 26 – 28 września 1974 r.

PROGRAM

Komitet organizacyjny

ODDZIAŁ ŁÓDZKI PTHC
KATEDRA HISTOLOGII I EMBRIOLOGII
WOJSKOWEJ AKADEMII MEDYCZNEJ
90-647 Łódź 1, Plac 9 Maja 1

PROGRAM XIII SYMPOZJUM

POLSKIEGO
TOWARZYSTWA
HISTOCHEMIKÓW
I CYTOCHEMIKÓW

GDAŃSK 25 – 27. IX. 1975 R.

Okładka programu *XII Sympozjum PTHC* w Uniejowie w 1974 r.

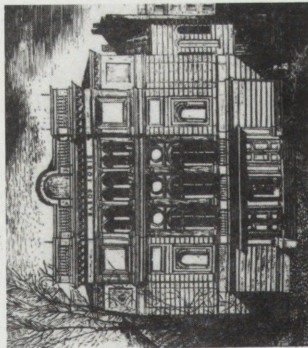
Okładka programu *XIII Sympozjum PTHC* w Gdańsku w 1975 r.

Zdjęcie grupowe uczestników XII Symposium PTHC w Uniejowie w 1974 r.

XIV OGÓLNOPOLSKIE SYMPOZJUM
POLSKIEGO TOWARZYSTWA
HISTOCHEMIKÓW I CYTOCHEMIKÓW

STRESZCZENIA REFERATÓW

POZNAŃ, 26-28 MAJA 1976

Okładka streszczeń referatów XIV Sympozjum PTHC w
Poznaniu w 1976 r.

XI ZJAZD POLSKIEGO TOWARZYSTWA ANATOMICZNEGO
XV SYMPOZJUM POLSKIEGO TOWARZYSTWA
HISTOCHEMIKÓW I CYTOCHEMIKÓW

BIALYSTOK 12 - 14 WRZEŚNIA 1977

Okładka programu XV Sympozjum PTHC w Białymstoku
w 1977 r.

Obrady XV *Symposium PTHC* w Białymstoku w 1977 r., za stołem prezydyjnym prof. L. Rejniak, prof. Z. Bielańska-Osuchowska, przemawia prezydent Białegostoku

od lewej: prof. Leopold Rejniak - założyciel Oddziału Białostockiego i prof. H. Nowak

SOCIETAS HISTOCHEMICORUM et CYTOCHEMICORUM POLONA

in eorum disciplinarum progressu
PROFESSORIS DOCTORIS

A. G. EVERSON PEARSE

partem conspiciens eiusque omnimodam cum histochemicis
cytochemicisque Polonis cooperationem deliberans, illum
virum egregium Generali Sodalium Congressu die vicesimo
quarto mensis Maii anno millesimo nongentesimo septuagesimo
octavo Stetini habito

*ad suos SODALES HONORIS CAUSA
adscribere constituit*

SOCIETATIS HISTOCHEMICORUM et CYTOCHEMICORUM POLONAE

Notarius

Praeses

Datum Stetini die vicesimo quarto mensis Maii anno MCMLXXXVIII

Dyplom Honorowego Członka PTHC dla prof. A.G.E. Pearse'a nadany w 1977 r., a wręczony podczas VI Międzynarodowego Kongresu Histochemików w Brighton w 1980 r.

6. PTHC w latach osiemdziesiątych

W roku 1980 Walne Zgromadzenie, zwołane na XVIII Sympozjum PTHC zorganizowanym przez prof. E. Małydka w Warszawie, rozpoczęło się wspomnieniem pośmiertnym wygłoszonym przez prof. J. Kawiaka, poświęconym pamięci prof. Günthera Geyera. Rok później, w zeszycie *Folia Histochemica et Cytochemica* dla uczczenia bliskich więzi łączących PTHC z uczonym niemieckim ukazało się w *Postęпах Biologii Komórki*¹⁰ wspomnienie *In memoriam of Professor Dr Günther Geyer* autorstwa prof. J. Kawiaka.

Podniosłą uroczystością podczas Walnego Zgromadzenia było wręczenie nadanego w 1979 r. dyplomu Członka Honorowego Towarzystwa prof. Henrykowi Godlewskiemu. Dyplom ten był wyrazem wdzięczności dla prof. H. Godlewskiego za jego długoletnie starania o stworzenie Towarzystwa, wprowadzenie go do Międzynarodowego Komitetu Histochemii i Cytochemii oraz założenia czasopisma *Folia Histochemica et Cytochemica*. Ponadto, wręczono nagrody naukowe Towarzystwa, które otrzymali: A. Hinek - nagrodę I° oraz T. Książek, A. Pawłowski i J. Ropko - zespołową nagrodę II°. Podkreślano także aktywność naukową i zaangażowanie członków Sekcji Tkanki Łącznej, którzy przygotowali w listopadzie XVIII Sympozjum PTHC nt. *Biologia i patologia chrząstki*.

Oznaką dalszego rozwoju polskiej histochemii było powołanie Sekcji Metodycznej PTHC pod kierownictwem prof. M. Kozika, która między innymi zajęła się unifikacją metod badawczych stosowanych w histo- i cytochemii. Zapoczątkowana przez prof. H. Godlewskiego łączność ze światową histochemią sprawiła, że także na arenie międzynarodowej PTHC zaznaczało coraz częściej swą obecność. Polska była reprezentowana na VI Międzynarodowym Kongresie Histochemii i Cytochemii w Brighton przez prof. A. Krygier-Stojałowską, prof. J. Kawiaka, dr J. Litwina i dr A.K. Kononowicza, który został zaproszony jako stypendysta Międzynarodowej Federacji Towarzystw Histochemicznych. Podczas Kongresu uroczyście wręczono prof. A.G. E. Pearse'owi dyplom Członka Honorowego PTHC, przyznany w 1977 r. w uznaniu jego zasług dla rozwoju światowej i polskiej histochemii.

XIX Sympozjum PTHC „*Histochemia hydrolaz*” zorganizowane przez prof. L. Cieciorę odbyło się w 1981 r. w Burzeninie koło Sieradza. Z uwagi na trudną sytuację polityczno-ekonomiczną w Polsce w Sympozjum wzięło udział zaledwie 25 osób, w tym trzech naukowców z NRD. Podczas Walnego Zgromadzenia wspomniano zgony wybitnych uczonych, którzy niestety coraz częściej odchodzili z naszego grona. Uczczono minutą ciszy odejście profesorów S. Szendzikowskiego, T. Dąbrowskiego i H. Kozłowskiego. Równocześnie, naukowcy młodego pokolenia zdobywali coraz większe doświadczenia badawcze i powiększali grono członków PTHC. W dowód uznania ich zaangażowania i osiągnięć kolejny raz wręczono

¹⁰ VOL. 19: (30), 133-134, 1981

nagrody młodym pracownikom nauki: M. Chosi, G. Krakowskiemu, M. Laszczyńskiej, Z. Ruszczakowi i J. Witkowskiemu. Podczas zebrania prof. J. Niweliński zwrócił uwagę na nowe wydanie podręcznika A.G.E. Pearse'a, w którym zawarte zostały podziękowania dla polskich histochemików oraz na II wydanie podręcznika *Topochemiczne metody badań komórek i tkanek* pod redakcją A. Krygier-Stojałowskiej i H. Godlewskiego, które ukazało się w 1982 r.

Po trzech latach oczekiwania ukazał się również drugi tom książki *Ultrastruktura i funkcja komórki* pod redakcją J. Kawiaka, Z. Bielańskiej-Osuchowskiej i A. Przeglękiej, poświęcony różnicowaniu komórek.

W tym samym roku na posiedzeniu Zarządu Głównego w Warszawie wiele uwagi poświęcono kryzysowej sytuacji wydawniczej *Folia Histochemica et Cytochemica*. W związku z wprowadzeniem stanu wojennego 13 grudnia 1981 r. zawieszono działalność wszystkich redakcji i komitetów redakcyjnych. Drastycznej redukcji uległa również prenumerata wielu czasopism. Oficjalne starania o ich przywrócenie nie dawały żadnych rezultatów, wobec czego prof. Z. Bielańska-Osuchowska wraz z prof. J. Kawiakiem podjęli własną inicjatywę mającą na celu zwiększenie dopływu czasopism do instytucji naukowych. Dzięki uprzejmości bibliotek w Warszawie uzyskali spisy czasopism medycznych i biologicznych wycofanych z prenumeraty (np. w Głównej Bibliotece Lekarskiej wycofano 100, a w Bibliotece SGGW blisko 200 czasopism). Ponadto, prof. Z. Bielańska-Osuchowska i prof. J. Kawiak wystąpili z prywatnym listem do kardynała J. Glempa, oraz udali się z wizytą do kardynała J. Rubina, prosząc o pomoc w tej sprawie. Pomimo pełnego zrozumienia sytuacji ze strony obu kardynałów nie otrzymano żadnego finansowego wsparcia, bowiem wszystkie fundusze kościelne służyły osobom represjonowanym i ich rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji materialnej, środowiskom ubogim oraz Polakom emigrującym z kraju.

Po przeprowadzeniu weryfikacji poszczególnych redakcji i czasopism 5 maja 1982 r. Redaktor Naczelny prof. J. Kałuży otrzymał zezwolenie na wznowienie działalności wydawniczej po blisko pięciomiesięcznej przerwie. Dlatego w roku 1982 ukazały się 2 podwójne zeszyty czasopisma, a w 1983 r. nastąpił powrót do częstotliwości kwartalnej, co było szczególnego rodzaju wyróżnieniem, bowiem wielu czasopismom naukowym zmniejszono częstotliwość ich ukazywania się.

Opóźnienia w ukazywaniu się zeszytów *Folia Histochemica et Cytochemica* spowodowały nadesłanie do redakcji trzykrotnych upomnień z Instytutu Informacji Naukowej w Filadelfii, co w konsekwencji groziło skreśleniem czasopisma z listy czasopism indeksowanych w *Current Contents*. Jednakże osobiste zaangażowanie Redaktora Naczelnego prof. J. Kałuży i całej redakcji, zapobiegło usunięciu *Folia Histochemica et Cytochemica* z obiegu międzynarodowej informacji naukowej. Niestety, w związku z wprowadzeniem stanu wojennego i wynikającą z tego cenzurą korespondencja z autorami zagranicznymi była bardzo utrudniona. Wielu z nich wycofało swoje prace z Redakcji, a w redakcyjnej teczce pozostały zaledwie 2 ma-

nuskrypty nadające się do druku. Ponadto, Komitet Redakcyjny *Folia Histochemica et Cytochemica* poniósł dotkliwą stratę, ponieważ z jego grona ubył przewodniczący prof. W. Bartoszewicz. Na wniosek Zarządu Głównego PTHC funkcję przewodniczącej Komitetu Redakcyjnego objęła prof. A. Przecłęcka.

W roku 1982 ukazała się kolejna publikacja dotycząca mianownictwa *Mianownictwo genetyki molekularnej* opublikowana, jak poprzednie, na łamach *Postępów Biologii Komórki*¹¹, a w 1983 r. w PZWL przygotowano II wydanie *Mianownictwa embriologicznego*.

W czerwcu 1983 r. odbyło się Międzynarodowe Sympozjum Histochemiczne w Poznaniu nt. *Cytochemia w endokrynologii oraz postępy w cyto- i histochemii* zorganizowane przez doc. A. Łukaszyka. W czasie Walnego Zgromadzenia przyjęto w poczet Członków Honorowych PTHC prof. Petera van Duijna z Holandii oraz prof. Marka Wawrzyniaka z Lublina. Wybrano nowe władze Towarzystwa z prezesem doc. A. Łukaszykiem, I wiceprezesem prof. A. Krygier-Stojałowską, II wiceprezesem prof. J. Kawiakiem, sekretarzem doc. M. Zabłem i skarbnikiem dr M. Kawalcem. Członkami Zarządu zostali: doc. J. Warchoń, doc. M. Kozik, prof. L. Cieciora, prof. Z. Osuchowska, prof. M. Olszewska oraz prof. J. Niweliński. W skład Komisji Rewizyjnej weszli: prof. M. Mossakowski, prof. S. Zawistowski, prof. M. Wawrzyniak, doc. W. Byczkowska-Smyk i doc. L. Malendowicz.

Redaktorem Naczelnym *Folia Histochemica et Cytochemica* pozostał nadal prof. J. Kałuża. Równocześnie dokonano zmiany nazwy *Folia Histochemica et Cytochemica* na *Folia Histochemica et Cytobiologica* rozszerzając profil czasopisma o tematykę biologii komórki i związane z nią nowoczesne techniki biologii molekularnej.

Zdecydowano również o przyjęciu zagranicznych Członków Honorowych PTHC w skład Rady Redakcyjnej.

Nowym przewodniczącym Sekcji Biologii Komórki został wybrany doc. J. Warchoń, a Sekcji Metodycznej doc. A. Myśliwski.

Zarząd Główny PTHC przyznał 4 równorzędne nagrody młodym pracownikom nauki za wygłoszone referaty na Sympozjum: A. Janeckiemu, J. Maszewskiemu, M. Zabłowi i A. Zarębic-Kowalskiej.

W grudniu tego samego roku, na posiedzeniu Zarządu Głównego powołano Sekcję Hodowli Komórek i Tkanek. Na przewodniczącą wybrano doc. S. Stokłosową.

W roku 1983 odbyła się także XI konferencja szkoleniowa z zakresu biologii komórki nt. *Synapsy nerwowe* zorganizowana wspólnie przez PTA, PTHC i redakcję *Postępów Biologii Komórki*.

W roku 1984 Oddział Warszawski PTHC zorganizował konferencję szkoleniową nt. *Zastosowanie morfometrii w naukach biologicznych*, a Oddział Poznański przygotował szkolenie pt. *Zastosowanie metod matematycznych w morfologii*.

¹¹ VOL. 9: (2), 335, 1982

Ważnym wydarzeniem dla środowiska naukowego był VII Międzynarodowy Kongres Histochemii w Helsinkach, w 1984 r. Polskę reprezentowali prof. J. Kawiak, doc. A. Łukaszyk jako delegaci PTHC oraz prof. A. Krygier-Stojałowska, prof. M. Olszewska, doc. J. Warchoń, doc. A. Myśliwski i doc. J. Myśliwska. Dr J. Litwin uczestniczył w Kongresie jako stypendysta Fundacji Humboldta, a dr A. Janecki był stypendystą Międzynarodowej Federacji Towarzystw Histochemicznych. Miłym akcentem było dołączenie do grupy Polaków prof. A. Vorbrodta z USA.

W grudniu 1984 r. na zaproszenie prof. H. Luppy na Sympozjum Towarzystwa Topochemii i Mikroskopii Elektronowej NRD, odbywającym się w miejscowości Bad Berka k. Erfurtu, Towarzystwo reprezentowane było czynnie przez Prezesa PTHC, prof. A. Łukaszyka.

W roku 1985 w Gdańsku odbyło się XX Sympozjum PTHC nt. *Cytobiologia komórek krwi* zorganizowane przez doc. A. Myśliwskiego. W grudniu tego samego roku powołano Sekcję Matematyki i Morfometrii w Biologii Komórkowej, a przewodniczenie powierzono doc. L. Malendowiczowi. Powstały również 2 nowe Oddziały Terenowe: Oddział Szczeciński z przewodniczącą doc. L. Rózewicką oraz Oddział Bydgoski, którego przewodniczącym został doc. W. Bożiłow. Liczba członków skupionych w 10 oddziałach wynosiła wówczas 258. Wyrazem aktywnej działalności Oddziałów PTHC była organizacja w roku 1986 kilku konferencji naukowych, często przy współudziale innych towarzystw naukowych. Tak więc w maju 1986 r. Oddział Gdański przygotował konferencję szkoleniową nt. *Immunocytochemia i hybrydocytochemia* z udziałem prof. M. van der Ploega z Lejdy, a w czerwcu Oddział Warszawski zorganizował konferencję nt. *Embriogeneza*.

Przypadającą w 1986 r. dwudziestą piątą rocznicę powstania PTHC Zarząd Główny Towarzystwa postanowił uczcić organizacją Jubileuszowego Sympozjum. XXI Międzynarodowe Sympozjum PTHC pod przewodnictwem prof. T. Cichockiego nt. *Rozwój, degeneracja i starzenie się komórek* rozpoczęło się 17 września w Rytrze koło Nowego Sącza i trwało 3 dni. Wśród gości zagranicznych byli wybitni uczeni, a zarazem przyjaciele i orędownicy PTHC: prof. M. Davidoff z Sofii, prof. M. H.A. de Groodt-Lasseel z Antwerpii, prof. H. Luppy z Lipska, prof. M. van der Ploeg z Lejdy, prof. G. Rappay z Budapesztu, prof. D.W. Scheuermann z Antwerpii oraz prof. M. Wolman z Rehovot. Podczas kolejnych dni (18-19 września) odbywały się sesje naukowe związane z tematyką cytofizjologiczną, endokrynologiczną, histopatologiczną i transformacji komórkowej.

Dzień 20 września 1986 r. organizatorzy Sympozjum poświęcili Sesji Jubileuszowej Towarzystwa, która odbyła się w Auli Collegium Nowodworskiego w Krakowie jako uroczyste Walne Zgromadzenie PTHC. Minutą milczenia uczczono pamięć zmarłych członków PTHC: prof. J. Słotwińskiego i prof. M. Wawrzyniaka. Następnie uroczystość 25-lecia Towarzystwa uświetniło nadanie godności Członków Honorowych prof. Zofii Bielańskiej-Osuchowskiej, prof. Antoniemu Horstowi,

prof. Józefowi Niwelińskiemu, prof. Andrzejowi Vorbrodtowi i prof. Stanisławowi Zawistowskiemu; godnością tą uhonorowani zostali również uczeni zagraniczni: prof. Hans Luppy z Lipska, prof. Mels van der Ploeg z Lejdy i prof. György Rappay z Budapesztu. Wszyscy dotkliwie odczuwali nieobecność założyciela Towarzystwa i wieloletniego opiekuna, prof. Henryka Godlewskiego, który w liście skierowanym do uczestników Sesji Jubileuszowej napisał, iż stan zdrowia uniemożliwił mu osobisty udział w sesji. Przewidziane w programie sesji wybory zakończyły się ukonstytuowaniem nowego Zarządu Głównego. Prezesem został wybrany doc. A. Łukaszyk, I wiceprezesem prof. J. Kawiak, II wiceprezesem prof. A. Krygier-Stojałowska, sekretarzem doc. M. Zabel i skarbnikiem dr M. Kawalec. Członkami Zarządu zostali: prof. J. Kałuża - Redaktor Naczelny *Folia Histochemica et Cytobiologica*, prof. L. Ciecziura, prof. T. Cichocki, prof. Z. Bielańska-Osuchowska, prof. M. Olszewska oraz prof. J. Niweliński. W skład Komisji Rewizyjnej weszli: prof. M. Mossakowski, prof. S. Zawistowski, doc. W. Byczkowska-Smyk, doc. L. Malendowicz oraz dr S. Gruca. Na zakończenie uroczystej sesji prof. J. Niweliński wygłosił przemówienie, które dla upamiętnienia 25-lecia Towarzystwa zostało opublikowane w *Folia Histochemica et Cytobiologica*¹², a także w *Postęпах Biologii Komórki*¹³.

W związku z Jubileuszem Zarząd Główny PTHC wystąpił o nadanie odznaczeń państwowych założycielowi Towarzystwa prof. H. Godlewskiemu oraz długoletniemu prezesowi prof. A. Krygier-Stojałowskiej. Ponadto, sekretarz Wydziału Nauk Medycznych PAN, prof. J. Komender, wręczył medale im. J. Śniadeckiego zasłużonym organizatorom życia naukowego; prof. H. Godlewskiemu - inicjatorowi i założycielowi Sekcji Histochemicznej przekształconej w 1961 roku w PTHC, prof. J. Niwelińskiemu - długoletniemu Redaktorowi Naczelnemu *Folia Histochemica et Cytochemica*, prof. J. Kawiakowi - długoletniemu prezesowi, prof. L. Ciecziurze - długoletniemu członkowi ZG PTHC, przewodniczącemu oddziału łódzkiego i organizatorowi sympozjów naukowych oraz dr L. Zamorskiej-długoletniemu sekretarzowi redakcji *Folia Histochemica et Cytochemica*. Przyznano także nagrody Towarzystwa za wyróżniające się prace prezentowane na Sympozjum młodym naukowcom: B. Bilińskiej, J. Kuźnickiemu, D. Maślińskiej oraz J. Michalakowi.

W tym samym roku grupa polskich histochemików: prof. A. Łukaszyk, prof. T. Cichocki, prof. L. Ciecziura, doc. J. Mirecka, doc. L. Różewicka i dr B. Kmiec uczestniczyła czynnie w Sympozjum Węgierskiego Towarzystwa Histochemików w Debreczynie.

W kwietniu 1987 r., na zaproszenie prof. H. Luppy, Polskie Towarzystwo Histochemików i Cytochemików było reprezentowane czynnie na jubileuszowym zjeździe Towarzystwa Anatomicznego NRD odbywającym się w Lipsku w 100-lecie pierwszego zjazdu Niemieckiego Towarzystwa Anatomicznego.

¹² VOL. 25: (3), 97-108, 1987

¹³ VOL. 14: (2), 49-62, 1987

Natomiast we wrześniu tego samego roku, na zaproszenie prof. D. W. Scheuermanna, PTA i PTHC były również czynnie reprezentowane na VIII Europejskim Kongresie Anatomicznym w Antwerpii. Delegacja Polska spotkała się z wyjątkową życzliwością i sympatią ze strony organizatora kongresu. Prof. T. Cichocki piastował godność Wiceprezesa Kongresu, a wielu z polskich uczestników przewodniczyło sesjom naukowym. Ponadto, władze Europejskiego Towarzystwa Anatomicznego na wniosek prof. D. W. Scheuermanna wybrały Kraków na miejsce następnego tj. IX Europejskiego Kongresu Anatomicznego, powierzyły jego organizację PTA i PTHC oraz przekazały godność Prezydenta prof. T. Cichockiemu. Podczas ceremonii zakończenia flaga europejskich kongresów anatomicznych została przekazana prof. T. Cichockiemu i prof. R. Aleksandrowiczowi.

Również w 1987 r. Sekcja Hodowli Tkanek PTHC zorganizowała w Krakowie I Ogólnopolską Konferencję nt. *Hodowla Komórek i Tkanek in vitro*, natomiast w Warszawie przygotowano kolejną konferencję szkoleniową z zakresu biologii komórki nt. *Organizacja, struktura i ekspresja materiału genetycznego*. W Wenecji k/ Żnina odbyła się XII Konferencja Embriologów Polskich przy współorganizacji PTHC.

Z końcem 1987 roku Zarząd Główny PTHC zlecił doc. M. Zabłowi opracowanie podręcznika *Immunocytochemia*, który został wydany przez PWN w 1989 r.

Kryzys wydawniczy *Folia Histochemica et Cytochemica* związany w dużej mierze ze stanem wojennym w Polsce udało się przezwyciężyć, jednakże sytuacja finansowa Towarzystwa i placówek badawczych w kraju nie pozwoliła na dalsze przyznawanie nagród i wyróżnień za najlepsze prace naukowe.

W roku 1988 Walne Zgromadzenie nadało godność Członka Honorowego PTHC Prezydentowi Międzynarodowej Federacji Towarzystw Histochemicznych, prof. Kazuo Ogawie z Zakładu Anatomii Uniwersytetu w Kyoto, a następnie, w tym samym roku w Łodzi podczas Ogólnopolskiej Konferencji Biologii Komórki, prezes PTHC prof. A. Łukaszyk, wręczył wyróżnionemu dyplom upamiętniający tę uroczystość.

Na przełomie lipca i sierpnia 1988 r. odbył się w Waszyngtonie VIII Światowy Kongres Histochemii i Cytochemii organizowany przez Międzynarodową Federację Towarzystw Histochemicznych. Oficjalnym delegatem Towarzystwa był prof. A. Łukaszyk prezes PTHC, a dr M. Siciński został wydelegowany jako młody stypendysta Federacji. Prof. A. Łukaszyk brał czynny udział w pracach Komitetu Delegatów i kandydował do Komitetu Wykonawczego Federacji.

We wrześniu 1988 r. w Krakowie, w Instytucie Zootechniki w Balicach, Sekcja Hodowli Tkanek PTHC pod kierunkiem prof. S. Stokłosowej zorganizowała *The first workshop on ovarian function in vitro* z udziałem gości zagranicznych.

W tym samym roku, Bułgarskie Towarzystwo Histochemiczne, jako organizatorzy *Third Symposium and School of Histochemistry and Cytochemistry* zaprosiło przedstawicieli PTHC z prezesem prof. A. Łukaszykiem oraz prof. J. Niwelińskim, prof. J. Warchołem, doc. M. Zabłem i dr B. Bilińską do wzięcia udziału

w Konferencji. Należy podkreślić, że w tym czasie PTHC prowadziło bardzo ożywioną działalność naukową i organizacyjną w Polsce i za granicą.

W czerwcu 1989 r. w Szczecinie odbyło się XXII Sympozjum PTHC z udziałem gości zagranicznych nt. *Proliferation, differentiation and maturation of cells and tissues*. Na Walnym Zgromadzeniu członków Towarzystwa wybrano nowy Zarząd z prezesem prof. A. Myśliwskim, I wiceprezesem prof. Z. Bielańską-Osuchowską, II wiceprezesem prof. A. Łukaszykiem, sekretarzem doc. M. Zablem i skarbnikiem dr J. Witkowskim. Członkami Zarządu zostali: prof. J. Kałuża, prof. T. Cichocki, prof. M. Olszewska, prof. A. Krygier-Stojałowska, prof. L. Ciecziura, dr M. Kawalec oraz przewodniczący sekcji: Biologii Komórki - prof. J. Warchoł, Hodowli Komórek i Tkanek - prof. S. Stokłosowa, Morfometrii i Matematyki w Biologii Komórkowej - prof. L. Malendowicz, Metodycznej - prof. A. Myśliwski. Do Komisji Rewizyjnej weszli: prof. M. Mossakowski, jako przewodniczący oraz prof. J. Kawiak, doc. J. Gruca, doc. B. Miśkowiak i doc. W. Byczkowska-Smyk. Towarzystwo liczyło 231 członków.

W 1989 r. ukazały się dwa kolejne tomy, (3 i 4) serii wydawniczej *Ultrastruktura i funkcja komórki - Komórki układu krwiotwórczego* pod redakcją J. Kawiaka, Z. Bielańskiej-Osuchowskiej i A. Przetęckiej, w którym zawarte było mianownictwo hematologiczne, używane do dziś.

W tym samym roku, na zebraniu Zarządu Głównego Europejskiego Towarzystwa Hodowli Tkanek w Paryżu prof. S. Stokłosowa została wybrana Przewodniczącą Polskiego Oddziału ETCS.

Bolesnym ciosem dla Towarzystwa był nagły zgon Profesora Henryka Godlewskiego dnia 15 września 1989 r. Odszedł patriota, wybitny uczony, który swe życie poświęcił rozwojowi nauki polskiej, założyciel Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików, jego pierwszy i długoletni Prezes oraz Członek Honorowy. Na cmentarzu Rakowickim w Krakowie, prof. A. Łukaszyk żegnając Profesora w imieniu społeczności Towarzystwa wyraził głęboką wdzięczność za położenie fundamentów i stworzenie ram organizacyjnych dla rozwoju histochemii i cytochemii w Polsce, obecnie uprawianej godnie przez nowe już pokolenie badaczy i entuzjastów nauki. Nad Jego trumną pochylili swe głowy nie tylko członkowie Towarzystwa, które zawdzięczało mu swe istnienie, ale także wielkie grono przyjaciół.

POLISH ACADEMY OF SCIENCES
POLISH HISTOCHEMICAL AND CYTOCHEMICAL SOCIETY

FOLIA HISTOCHEMICA ET CYTOCHEMICA

vol. 19

number 3

FHCYAI 19 (3) 131-178; 1-106 (1981)
INDEXED IN CURRENT CONTENTS

This issue contains the proceedings of the electron-microscopic
conference held in Rydzyna 1980

POLISH SCIENTIFIC PUBLISHERS
WARSAWA • KRAKÓW • 1981

Okładka kwartalnika naukowego *Folia Histochemica et Cytochemica* z 1981 r.

POLISH HISTOCHEMICAL
AND CYTOCHEMICAL SOCIETY
INTERNATIONAL
SYMPOSIUM ON HISTOCHEMISTRY
POZNAN, ~~SEPTEMBER 3-5, 1983~~
JUNE 3-5, 1983

Organizing Committee:
Department of Histology
and Cytochemistry
Academy of Medicine
ul. Święcickiego 6
60-781 POZNAŃ, POLAND

arranged under auspices of COMMITTEE OF CELL PATHOPHYSIOLOGY OF POLISH
ACADEMY OF SCIENCES in an agreement with SOCIETY FOR TOPOCHEMISTRY AND
ELECTRON MICROSCOPY of German Democratic Republic, SOCIETY FOR HISTOCHEMISTRY
AND CYTOCHEMISTRY of Czechoslovakia and HISTOCHEMICAL SECTIONS OF SOCIETY
OF ANATOMISTS, HISTOLOGISTS AND EMBRYOLOGISTS of Hungary

P R O G R A M M E

SECRETARY OF DEPARTMENT OF MEDICAL SCIENCES OF POLISH ACADEMY OF SCIENCES
Miroslaw MOSSAKOWSKI

CHAIRMAN OF COMMITTEE OF CELL PATHOPHYSIOLOGY OF POLISH ACADEMY OF SCIENCES
Antoni HURST

PRESIDENT OF POLISH HISTOCHEMICAL AND CYTOCHEMICAL SOCIETY
Aleksandra KRYGIER-STOJALOWSKA

SCIENTIFIC COMMITTEE: Jerzy KAWIAK /chairman/, Leszek CIECIURA, Antoni
HONST, Józef KALUZA, Miroslaw KOZIK, Aleksandra KRYGIER-STOJALOWSKA,
Hana LUPPA, Andrzej ŁUKASZYK, Ludwik MALENDOWICZ, Miroslaw MOSSAKOWSKI,
Sergiy RAPPAY, Jerzy B. WARCHOL, Jan ZERONSKI

ORGANIZING COMMITTEE: Andrzej ŁUKASZYK /chairman/, Miroslaw KOZIK /vice
chairman/, Jerzy B. WARCHOL /vice chairman/, Ludwik MALENDOWICZ /secretary/,
Heciąg ZABEL /treasurer/, Renata BIELIŃSKA, Piotr FICHNA, Barbara FILIPIAK,
Andrzej ŻAKURONIAK, Andrzej JANECKI, Helene KEDZIA, Andrzej LIMANOWSKI,
Bogdan MISKOWIAK, Józef SZCZECI, Jan ZERONSKI

CHIEF OF SYMPOSIUM OFFICE: Małgorzata BALCEREK

PLACE OF SYMPOSIUM: "POZNAN" hotel, Plac Gen. Henryka DĄBROWSKIEGO 1
61-898 P o z n a ń, Phone 33-20-81 Telex 0412751

DRUK: GDAŃSK 1983 — P-272 — 1795 — 1983

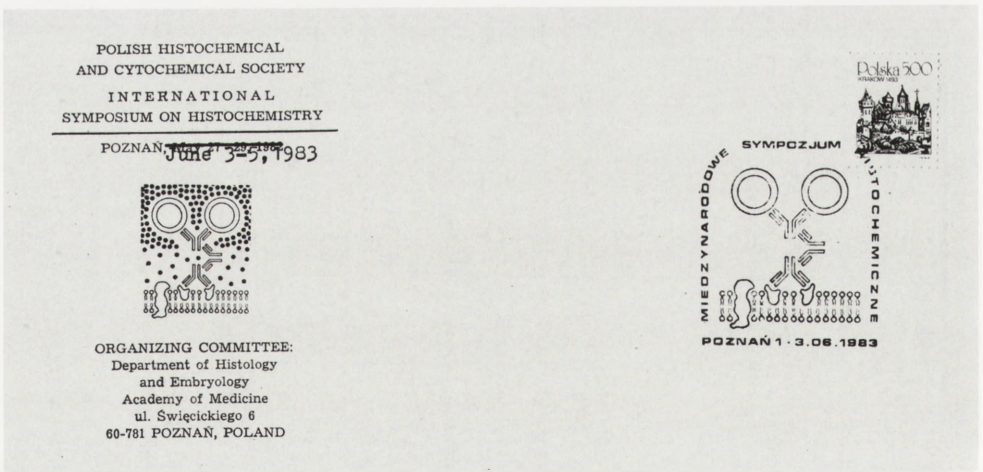

Program Międzynarodowego Sympozjum PTHC w
Poznaniu w 1983 r.

Otwarcie Międzynarodowego Sympozjum Histoche-
micznego w Poznaniu w 1983 r. Prezes PTHC prof.
A. Krygier-Stojalska wręcza dyplom członka
honorowego prof. P. van Duijnowi z Holandii

Obrady *Międzynarodowego Sympozjum Histochemicznego* w Poznaniu w 1983 r. Od lewej: prof. P. van Duijn, (w głębi - prof. J. Niweliński), prof. J. Kawiak, (na pierwszym planie - H. Schafer, nad nim w głębi - prof. J. Słotwiński), prof. J. Stachura i prof. J. Kałuża

Okolicznościowa koperta wydana z tej okazji

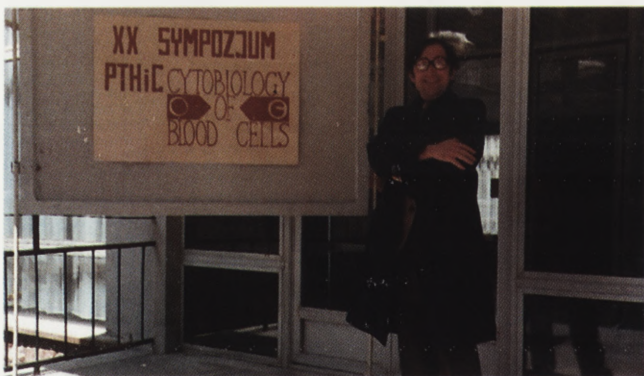
Grupowe zdjęcie uczestników Międzynarodowego Sympozjum Histochemicznego w Poznaniu w 1983 r.

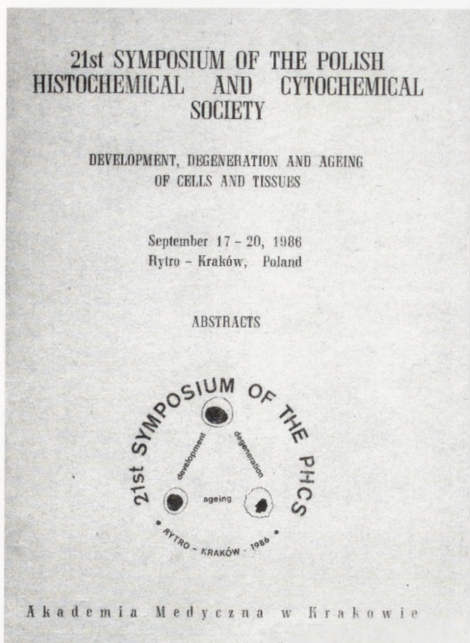
Uczestnicy VII Międzynarodowego Kongresu Histochemii i Cytochemii w Helsinkach w 1984 r. Od lewej: dr D. Leszczyński, prof. J. Kawiak, dr J. Litwin, prof. M. Olszewska, prof. A. Krygier-Stojałowska, prof. A. Vorbrodt i doc. A. Łukaszyk

od lewej: doc. J. Kawiak, dr J. Litwin, prof. M. Olszewska, prof. A. Krygier-Stojałowska, prof. A. Vorbrodt i doc. J. Warchoń

XX Sympozjum PTHC w Gdańsku w 1985 r. na zdjęciu doc. A. Myśliwski - organizator konferencji

Okładka programu z XXI Międzynarodowego Sympozjum PTHC w Rytrze w 1986 r.

25-lecie Polskiego Towarzystwa Histochemików
i Cytochemików

Nauka w poszukiwaniu istoty życia

(Inf. wł.) „Dziękuję Wam za naszemu miastu ale i szczegól-
wybór Krakowa na miejsce nie trudne warunki ekologicz-
jubileuszowej sesji Towarzy-
stwa Histochemików i Cyto-
chemików — powiedział w
Nowodworskiego naukowców
prezentujących te dziedziny
wiedzy wiceprezydent m. Kra-
kowa Wiesław Gondek — stu-
żmy to wybór nie tylko ze
względu na tradycje naukowe

W uroczystości tej uczestni-
czyli licznie członkowie hono-
rowi Towarzystwa: prof. Zo-
fia Bielańska-Oszechowska,
prof. Hans Luppe z NRD, prof.
Józef Niweliński, prof. Geo-
rg Rappay i Węgier i prof.
Stanisław Zawistowski. Stan
(DOKOŃCZENIE NA STR. 2)

(DOKOŃCZENIE ZE STR. 1)

zdrówia uniemożliwił sałocy-
Towarzystwa prof.
Henrykowi Godlewskiemu
przybycie na to niedocześnie
życzenia, lecz odczytano list
Profesora zawierający serdecz-
ne życzenia dla członków
Towarzystwa i złożono uczo-
nemu, na ręce jego żony, po-
dziękowania oraz słowa uzna-
nia.
Wszystkich członków hono-
rowych, naukowców z kraju i
z zagranicy i pozostałych go-
ści w imieniu komitetu orga-
nizacyjnego powitał prof. Ta-
deusz Cichocki. Zyczenia jubi-
leuszowe od Senatu Akademii
Medycznej w Krakowie złożył
zebrany rektor tej uczelni
prof. Marek Sych. Historię To-
warzystwa Histochemików i
Cytochemików przypomnieli
prof. Józef Niweliński i doc.
Andrzej Łukaszczuk akcentu-
jąc te momenty w jego 25-let-
niej przeszłości, które przynio-
sły nowe wartości w naukach
podstawowych, a pośrednio
przyczyniły się do rozwoju
medycyny w różnych jej spe-
cjalnościach. (km)

Notatka w Gazecie Krakowskiej z dn. 22.09.1986 r. z okazji 25-lecia PTHC

Uczestnicy XXI Sympozjum PTHC (z okazji 25 lecia Towarzystwa) w Rytrze. Widoczni m.in. prof. Z. Bielańska-Oszechowska, prof. A. Krygier-Stojałowska, prof. S. Stokłosa, prof. M.H.A. de Groot-Lasseel, prof. D.W. Scheuermann, prof. J. Niweliński, prof. H. Lupp, prof. H. Bartel, prof. T. Cichocki

22nd SYMPOSIUM
OF THE POLISH HISTOCHEMICAL
AND CYTOCHEMICAL SOCIETY

JUNE 15-17, 1989
SZCZECIN-POLAND

PROLIFERATION, DIFFERENTIATION AND
MATURATION OF CELLS AND TISSUES

PHCS

PROGRAMME

III Ogołnopolska Konferencja Biologii Komórkowej w Łodzi w 1988 r. Prezes PTHC prof. A. Łukaszyk wręcza dyplom Członka Honorowego prof. Kazuo Ogawie z Japonii, Prezydentowi Międzynarodowej Federacji Towarzystw Histochemicznych i Cytochemicznych

XXII Międzynarodowego Sympozjum PTHC w Szczecinie w 1989 r. przemawia doc. L. Kaczmarek, za stołem prezydyjnym: prof. M. Olszewska, prof. K. Goertler, prof. E. Unger

Okładka programu XXII Międzynarodowego Sympozjum PTHC w Szczecinie w 1989 r.

7. PTHC w ostatnim dziesięcioleciu XX wieku

Zachodzące na przełomie dziesięcioleci zmiany sytuacji politycznej i gospodarczej w Polsce miały również wpływ na działalność PTHC. W 1990 r. przedmiotem poważnej troski stało się dalsze finansowanie *Folia Histochemica et Cytobiologica*. Wprowadzone w życie nowe zasady finansowania nauki sprawiły, że Polska Akademia Nauk ograniczyła dotacje na wydawanie czasopism naukowych. Brak dotacji uniemożliwił redakcji *Folia Histochemica et Cytobiologica* wywiązywanie się z jej dotychczasowych obowiązków. Sytuacja nie uległa poprawie po wrześniowym posiedzeniu Wydziału VI Nauk Medycznych PAN dotyczącym finansowania towarzystw naukowych, chociaż PTHC ubiegało się o pomoc finansową na dalszą edycję czasopisma, które w ocenie PAN znalazło się w grupie „pism do utrzymania”, jako kwartalnik anglojęzyczny i indeksowany na liście filadelfijskiej.

Poważnie zagrożone było dalsze regularne wydawanie *Folia Histochemica et Cytobiologica*. Wówczas prof. J. Kawiak przedstawił propozycję włączenia się PTHC do tworzonej właśnie fundacji na rzecz m.in. wydawania czasopism medycznych w Polsce, która to fundacja miała niebawem zostać zarejestrowana. Dyskusja wśród członków Zarządu Głównego PTHC miała jeden cel: umożliwić dalsze wydawanie czasopisma, które w swej historii, dzięki zaangażowaniu Redaktorów Naczelnych, prof. J. Niwelińskiego i prof. J. Kałuży, wielokrotnie pokonało wiele przeciwności i nadal było notowane w Instytucie Informacji Naukowej, w biuletynie *Current Contents*.

We wrześniu odbyło się w Poznaniu zebranie ZG PTHC poświęcone działalności wydawniczej, na którym prof. A. Łukaszyk zaproponował powołanie komisji, której zadaniem byłaby ocena i ewentualna modyfikacja Statutu PTHC w celu jego unowocześnienia i dopasowania do zmieniających się realiów gospodarczych. Na zebraniu w szczególności omawiano problemy związane z dalszym finansowaniem *Folia Histochemica et Cytobiologica*. Dzięki osobistemu zaangażowaniu prof. J. Kawiaka i pozostałych członków założycieli w osobach: prof. T. Cichockiego, A. Łukaszyka, A. Myślińskiego i M. Zabła, wspierająca działalność Towarzystwa Fundacja Postępów Nauki i Biologii Komórki została zarejestrowana w listopadzie 1990 r. W tym samym roku zrezygnowano z wydawania czasopisma *Postępy Biologii Komórki* przez Państwowe Wydawnictwo Naukowe. W tej sytuacji dalszego prowadzenia działalności wydawniczej podjęła się Fundacja, której nazwę zmieniono w czerwcu 1992 r. na: Fundacja Biologii Komórki i Biologii Molekularnej.

W tym samym roku tj. 1990 podczas XVII Kongresu Towarzystwa Fizjologicznego, przy współdziałaniu Komitetu Biologii Rozrodu Zwierząt Użytkowych PAN oraz Instytutu Fizjologii Zwierząt AR-T w Olsztynie, Sekcja Hodowli Tkanek PTHC pod przewodnictwem prof. S. Stokłosowej zorganizowała w Krakowie Sesję Okrągłego Stołu nt. *Cellular and hormonal aspects of gonadal cell function in*

vitro z udziałem prof. Andrzeja Bartke z USA i prof. Katrin Spanel-Borowski z Niemiec. Sesja ta została uznana za kolejną, XXIII Sympozjum PTHC.

W listopadzie 1990 r. Towarzystwo wspólnie z PTA i redakcją *Postępów Biologii Komórki* zorganizowało coroczną XVIII Konferencję Szkoleniową z zakresu biologii komórki nt. *Metody cytohybrydyzacji w badaniach i diagnostyce*, która odbyła się w Warszawie.

W tym samym roku środowisko naukowe ze smutkiem przyjęło wiadomość o śmierci nestora polskiej histochemii prof. Stanisława Zawistowskiego, długoletniego kierownika Katedry Histologii Akademii Medycznej w Gdańsku, jednego z członków założycieli Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików i jego Honorowego Członka.

W lutym 1991 r. na Zebraniu Zarządu Głównego PTHC kontynuowano dyskusję związaną z możliwością finansowej pomocy, a w przyszłości dalszego wspierania czasopism przez Fundację. Inne rozwiązania, jak np. wsparcie ze strony amerykańskiego środowiska polonijnego okazały się niemożliwe. Prof. A. Przetęcka wraz z prof. A. Vorbrodtem osobiście włączyli się w starania o znalezienie w USA źródła dofinansowania działalności wydawniczej *Folia Histochemica et Cytobiologica*. Niestety, ani Polski Instytut Naukowy ani Instytut Piłsudskiego nie dysponowały odpowiednimi funduszami, a Fundacja Kościuszkowska nie posiadała możliwości formalnych udzielenia takiego wsparcia.

W 1991 r. Towarzystwo liczyło 224 członków skupionych w 10 oddziałach i działających w 4 sekcjach. Należy podkreślić, iż przez 20 lat, od 1970 do 1990 r., pani Wanda Kruk z wielkim oddaniem pełniła funkcję księgową Towarzystwa i pomagała w prowadzeniu sekretariatu.

Wysoką aktywnością naukową i organizacyjną wyróżniała się Sekcja Hodowli Tkanek PTHC pod przewodnictwem prof. S. Stokłosowej. Kolejnym wyrazem uznania dla jej działalności było powierzenie przez Zarząd Europejskiego Towarzystwa Hodowli Tkanek (ETCS) organizacji *39th European Tissue Culture Society Meeting* we wrześniu w Krakowie. W zjeździe uczestniczyło ponad 300 gości z zagranicy i około 60 z Polski. Było to znaczące wydarzenie, wysoko ocenione przez środowisko naukowe w kraju i za granicą.

W tym samym roku odbyło się uroczyste posiedzenie naukowe zorganizowane przez Oddział Gdański PTHC i PTA, poświęcone 100-leciu urodzin prof. S. Hillera, na którym prof. Z. Bielańska-Osuchowska wygłosiła referat nt. *Działalność naukowa prof. Stanisława Hillera* opublikowany w *Annales Academiae Medicae Gedanensis*¹⁴.

W grudniu 1991 r. zorganizowano w Warszawie przy udziale członków Sekcji Morfometrii PTHC XXIV Sympozjum PTHC nt. *Metody morfometryczne w biologii i medycynie*. W tym samym roku Towarzystwo wspólnie z PTA i redakcją

¹⁴ VOL. 22: 189-193, 1992

Postępów Biologii Komórki zorganizowały doroczną, XIX konferencję szkoleniową z zakresu biologii komórki pt. *Wybrane zagadnienia oogenezy*, która odbyła się w Warszawie.

Również w 1991 r. ukazał się kolejny, 5 tom *Ultrastruktura i funkcja komórki* pod redakcją J. Kawiaka, Z. Bielańskiej-Osuchowskiej i M. Jakubisiaka pt. *Wybrane zagadnienia z immunologii nowotworów*.

W styczniu 1992 roku odbyło się w Warszawie kolejne, XXV Sympozjum PTHC nt. *Cytometria przepływową w diagnostyce klinicznej*.

Natomiast we wrześniu tego roku w Krakowie, w ramach IX Europejskiego Kongresu Anatomicznego zorganizowanego przez prezydenta tegoż Kongresu prof. T. Cichockiego, odbyło się XXVI Sympozjum PTHC. Towarzystwo było organizatorem i czynnym uczestnikiem 2 sesji: *Advances in transmission electron microscopy* oraz *In situ hybridization*. W czasie Walnego Zgromadzenia PTHC wybrano nowe władze Towarzystwa z prezesem prof. M. Zabłem, I wiceprezesem prof. H. Bartlem, II wiceprezesem prof. J. Rowińskim, sekretarzem dr I. Lesisz i skarbnikiem dr M. Kawalcem. Do Zarządu Głównego weszli członkowie: prof. A. Łukaszyk, prof. A. Myśliwski, prof. L. Różewicka, prof. J. Mirecka i dr hab. B. Bilińska oraz dr hab. J. Litwin jako nowo wybrany redaktor *Folia Histochemica et Cytobiologica*. W skład Komisji Rewizyjnej weszli prof. M. Mossakowski, prof. Z. Bielańska-Osuchowska, prof. J. Kawiak, prof. J. Niweliński i doc B. Miśkowiak.

Walne Zgromadzenie podziękowało ustępującemu Redaktorowi Naczelnemu *Folia Histochemica et Cytobiologica*, prof. J. Kałuży za jego pełną poświęcenia pracę, która pozwoliła na utrzymanie czasopisma w najtrudniejszym okresie stanu wojennego. Prowadzenie Redakcji powierzono wspólnie dr hab. J. Litwinowi i dr hab. B. Bilińskiej.

Towarzystwo liczyło 231 członków i działało nadal w 10 oddziałach terenowych i 4 sekcjach, a siedzibą Zarządu Głównego został Wrocław. PTHC współdziałało z Polskim Towarzystwem Anatomicznym oraz Komitetem Patofizjologii PAN i Komitetem Cytobiologii PAN.

W tym samym roku odbył się IX Międzynarodowy Kongres Histochemii i Cytochemii w Maastricht, w którym z upoważnienia ZG PTHC uczestniczył prof. J. Kawiak. W czasie posiedzenia Zarządu Federacji Towarzystw Histochemicznych oraz Delegatów Towarzystw wybrano nowe władze. Prezydentem Federacji został prof. M. van der Ploeg z Holandii, sekretarzem prof. H.D. Fahimi z Niemiec, skarbnikiem prof. P.K. Nakane z Japonii.

W listopadzie 1992 r. Polskie Towarzystwo Anatomiczne, ZG PTHC oraz Redakcja *Postępów Biologii Komórki* zorganizowały kolejną XX konferencję szkoleniową z zakresu biologii komórki nt. *Zastosowanie metod biologii komórkowej i molekularnej w diagnostyce nowotworów*.

W 1993 r. w Szczecinie, przy współudziale Polskiego i Niemieckiego Towarzystwa Patologów, PTHC oraz Komitetu Patofizjologii Komórki PAN odbyło się XXVIII Sympozjum PTHC poświęcone pamięci prof. Rudolfa Virchowa w 90 rocznicę jego śmierci. Tematem sympozjum była *Patologia komórkowa Virchowa w nowoczesnej patologii (Virchow's cellular pathology in modern pathology)*.

Rok 1993 przyniósł istotne zmiany dla *Folia Histochemica et Cytobiologica*. Prowadzący go redaktorzy podzielili się obowiązkami: Redaktor Naczelny, dr hab. J. Litwin, był odpowiedzialny za merytoryczne prowadzenie publikacji, a jego zastępca, dr hab. B. Bilińska podjęła się obowiązków związanych z prawnofinansową stroną działalności czasopisma. Nowa redakcja zrezygnowała z usług Państwowego Wydawnictwa Naukowego, gdzie do tej pory było wydawane czasopismo, i od pierwszego numeru rocznika 1993 nawiązała współpracę z Uniwersyteckim Wydawnictwem Medycznym *Vesalius* w Krakowie rozpoczynając działanie poprzez Fundację Biologii Komórki i Biologii Molekularnej.

Wprowadzono komputerowy skład tekstu oraz druk na papierze kredowym przy użyciu nowoczesnych technologii umożliwiających najwyższej jakości reprodukcje ilustracji zarówno czarno-białych, jak i barwnych. Uzyskano w ten sposób szatę graficzną odpowiadającą międzynarodowym standardom czasopism naukowych. Ustanowiono bezwzględny wymóg recenzowania każdej nadesłanej pracy przez dwóch specjalistów z danej dziedziny. Zmieniono również zasady finansowania czasopisma: działające w ramach Fundacji Biologii Komórki i Biologii Molekularnej redakcje *Folia Histochemica et Cytobiologica* oraz *Postępów Biologii Komórki* uzyskały dotacje na działalność wydawniczą z Komitetu Badań Naukowych. Równocześnie redakcja przejęła dochody z prenumeraty czasopisma oraz wprowadziła odpłatność za druk barwnych ilustracji i za nadliczbowe odbitki autorskie. Działania te, zgodne z zasadami nowej gospodarki kraju, doprowadziły wkrótce do ustabilizowania bezpiecznej sytuacji finansowej czasopisma. Jednak rok 1993, „przejściowy”, był pod tym względem szczególnie trudny, i tylko dzięki finansowemu wsparciu Fundacji udało się wygospodarować środki na wydanie wszystkich zeszytów *Folia*.

W listopadzie 1993 r. w Warszawie PTA, ZG PTHC oraz redakcja *Postępów Biologii Komórki* zorganizowały XXI konferencję szkoleniową nt. *Regulacja spermatogenezy*.

W 1994 r. Komisja Biologii Rozwoju PAN przy współudziale PTHC zorganizowały w maju II Konferencję Embriologiczną w Sobótce zaliczoną jako XXVIII Sympozjum PTHC, natomiast we wrześniu prof. H. Bartel z Wojskowej Akademii Medycznej wraz z Komisją Mikroskopii Elektronowej Komitetu Patologii Komórkowej i Molekularnej Wydziału Nauk Medycznych PAN zorganizował XXIX Sympozjum PTHC w Łodzi. Ponadto, w tym samym roku ZG PTHC, PTA oraz redakcja *Postępów Biologii Komórki* zorganizowały doroczną, XXII konferencję szkoleniową z zakresu biologii komórki nt. *Somatyczna embriogeneza i jej molekularne*

larwo-genetyczne uwarunkowania u roślin. Co godne podkreślenia, po raz pierwszy z okazji konferencji wydano suplement *Postępów Biologii Komórki*¹⁵.

Jako nowość wydawnicza, ukazał się kolejny 6 tom serii wydawniczej *Ultrastruktura i funkcja komórki*” pt. *Oogeneza* pod redakcją Sz. Bilińskiego, J. Kawia-ka, Z. Bielańskiej-Osuchowskiej i A. Przetęckiej.

We wrześniu 1995 r. we Wrocławiu odbyło się XXX Sympozjum PTHC zorganizowane przy współudziale Komisji Mikroskopii Elektronowej Komitetu Patofizjologii Komórki PAN oraz Polskiego Towarzystwa Anatomicznego. Głównym punktem porządku dziennego Walnego Zgromadzenia PTHC, zwołanego podczas trwania Sympozjum było nadanie godności Członka Honorowego wielu wybitnym postaciom nauki w Polsce, pionierom polskiej histochemii, autoradiografii, hybrydyzacji *in situ*, badań struktur komórkowych i hodowli komórek i tkanek. Godność tę otrzymali: prof. Aleksandra Krygier-Stojałowska, prof. Aleksandra Przetęcka, prof. Maria Olszewska, prof. Stanisława Stokłosowa, prof. Jerzy Kawiak, prof. Józef Kałuża, prof. Leszek Cieciora, oraz prof. Kazimierz Ostrowski. Należy zaznaczyć, że nominowani profesorowie położyli wielkie zasługi zarówno dla rozwoju Towarzystwa, działalności wydawniczej *Folia Histochemica et Cytobiologica* i *Postępów Biologii Komórki* jak i dla rozwoju histo- i cytochemii w Polsce.

Dalsza część obrad Walnego Zgromadzenia poświęcona była wyborom władz Towarzystwa. Zarząd Główny PTHC pozostał w nieznacznie zmienionym składzie. Prezesem został ponownie prof. M. Zabel, I wiceprezesem - prof. H. Bartel, II wiceprezesem - prof. J. Rowiński, sekretarzem - dr I. Lesisz, a skarbnikiem - dr M. Kawalec. Członkami Zarządu zostali: prof. A. Łukaszyk, prof. A. Myśliwski, prof. J. Mirecka, prof. L. Różewicka i dr hab. B. Bilińska oraz Redaktor Naczelny *Folia Histochemica et Cytobiologica*, dr hab. J. Litwin. Skład Komisji Rewizyjnej pozostał niezmienny: prof. M. Mossakowski, prof. Z. Bielańska-Osuchowska, prof. J. Kawiak, prof. J. Niweliński i doc. B. Miśkowiak.

Towarzystwo liczyło 245 członków działających nadal w 10 oddziałach (choć niektóre z nich wyraźnie osłabiły swą aktywność organizacyjną i statutową) oraz 4 sekcjach. Przewodniczącymi Sekcji Tematycznych zostali: Sekcja Biologii Komórki - prof. J. Warchoł, Sekcja Morfometrii i Matematyki w Biologii Komórkowej - prof. L. Malendowicz, Sekcja Metodyczna - prof. A. Myśliwski oraz Sekcja Hodowli Komórek i Tkanek - prof. S. Stokłosowa, natomiast przewodniczącymi 10 Oddziałów Terenowych PTHC byli: dr hab. L. Chyczewski - Białystok, prof. W. Bożiłow - Bydgoszcz, dr hab. Z. Kmieć - Gdańsk, prof. T. Cichocki - Kraków, dr hab. A. Gawron - Lublin, dr hab. A. Orkisz - Łódź, prof. L. Malendowicz - Poznań, prof. J. Rowiński - Warszawa, prof. J. Kuryszko - Wrocław, prof. A. Krygier-Stojałowska - Szczecin.

¹⁵ VOL. 21: (SUPL. 4), 1994

Wśród sekcji, szczególną aktywnością naukową i organizacyjną wyróżniała się Sekcja Hodowli Komórek i Tkanek, która pod przewodnictwem prof. S. Stokłosowej zorganizowała z końcem września III Ogólnopolską Konferencję Hodowli Tkanek w Przegorzalach k/Krakowa. W czasie konferencji uroczysto wręczono prof. S. Stokłosowej pamiątkowy dyplom Członka Honorowego, nadany we Wrocławiu.

W grudniu 1995 r. PTA, ZG PTHC oraz redakcja *Postępów Biologii Komórki* zorganizowały doroczną XXIII konferencję szkoleniową nt. *Postępy badań DNA*, której materiały zostały opublikowane w suplemencie *Postępów Biologii Komórki*¹⁶.

W tym samym roku Fundacja Biologii Komórki i Biologii Molekularnej uhonorowała dr hab. J. Litwina i dr hab. B. Bilińską nagrodą za szczególną troskę i zaangażowanie w redagowanie *Folia Histochemica et Cytobiologica* oraz za dbałość o zachowanie wysokiego poziomu merytorycznego i regularne ukazywanie się zeszytów.

W czasie Zebrania ZG PTHC dyskutowano bieżące sprawy Towarzystwa. W uznaniu zasług postawiono wniosek o przyjęcie w poczet Członków Honorowych PTHC prof. Mirosława Mossakowskiego, którego dorobek naukowy z zakresu histochemii, działalność jako sekretarza VI Wydziału PAN na rzecz wspierania Towarzystwa oraz wieloletnie zaangażowanie w rozwój Towarzystwa w pełni uzasadniały nadanie zaszczytnej godności. Omawiano także działalność merytoryczną i wydawniczą *Folia Histochemica et Cytobiologica*, która przebiegała bez zakłóceń. Niestety, bez uprzedzenia redakcji, Instytut Informacji Naukowej w Filadelfii zawiesił indeksowanie czasopisma w *Current Contents*. Dzięki interwencji Redaktorów oraz wielu osób, którym losy *Folia Histochemica et Cytobiologica* były bliskie, w tym pracującego w Filadelfii dr hab. M. Ratajczaka, czasopismo nie zostało skreślone z listy filadelfijskiej, jedynie zawieszono i pozostawiono do ponownej oceny. Przedstawiono również Redakcji wymogi, jakim należało sprostać przy kolejnej rewaluacji pisma. Przez kilka następnych lat nie ustawano w wysiłkach na rzecz przywrócenia czasopisma do *Current Contents*.

W czasie Walnego Zgromadzenia wszystkich członków PTHC wręczono dyplom Członka Honorowego prof. A. Przelęckiej, prof. L. Cieciorze i prof. K. Ostrowskiemu, którym godność ta została nadana w 1995 r.

We wrześniu 1996 r. Katedra Histologii i Embriologii Akademii Medycznej im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu pod przewodnictwem prof. A. Łukaszyka, przy współdziałaniu Komisji Hodowli, Proliferacji i Różnicowania Komórek i Tkanek Komitetu Patofizjologii Komórki PAN i Sekcji Hodowli Tkanek PTHC zorganizowała konferencję nt. *Interakcje komórkowe in vitro*.

Również w 1996 r. odbył się X Międzynarodowy Kongres Histochemii i Cytochemii w Kyoto, na którym oficjalnym delegatem z nominacji Towarzystwa był

¹⁶ VOL. 22: (SUPL. 6), 1995

prezes PTHC prof. Maciej Zabel. Został on wybrany skarbnikiem Komitetu Wykonawczego Międzynarodowej Federacji Towarzystw Histochemicznych. Było to znaczącym wyróżnieniem zarówno dla prof. M. Zabla jak i dla PTHC. Redakcja *Folia Histochemica et Cytobiologica* weszła w skład Podkomitetu d/s Czasopism Federacji.

W październiku 1996 r. z głębokim smutkiem przyjęto wiadomość o przedwczesnej śmierci dr Macieja Kawalca, długoletniego sekretarza i skarbnika ZG PTHC. Wspomnienie o Zmarłym autorstwa prof. J. Kawiaka zamieszczono w *Postęпах Biologii Komórki*¹⁷. Na wniosek Zarządu Głównego PTHC funkcję skarbnika objęła dr B. Dolińska-Krajewska.

W grudniu 1996 r. PTA, ZG PTHC, oraz Redakcja *Postępów Biologii Komórki* zorganizowały doroczną XXIV konferencję szkoleniową z zakresu biologii komórki nt. *Mechanizmy regulacji ekspresji genów eukariotycznych*, a suplement *Postępów Biologii Komórki*¹⁸, zawierający prezentowane wykłady zredagowała prof. M. Olszewska.

W roku 1997 dzięki współpracy z oddziałem Olsztyńskim Polskiego Towarzystwa Anatomicznego, organizatora XVII Konferencji PTA w Olsztynie, sesja histochemiczna prowadzona przez prof. M. Zabla, została uznana za XXXII Sympozjum PTHC. Podczas tego Sympozjum odbyło się posiedzenie ZG PTHC. Dyskutowano sprawy bieżące, trudności związane z niedostateczną realizacją zadań statutowych w kilku oddziałach PTHC oraz przedłużające się formalności związane z przeniesieniem siedziby Towarzystwa do Wrocławia. Redakcja *Folia Histochemica et Cytobiologica* oczekiwała na weryfikację czasopisma przez Institute of Scientific Information w Filadelfii, natomiast czasopismo było nadal indeksowane w bibliograficznych bazach danych *Index Medicus/ MEDLINE*, oraz *Excerpta Medica/EMBASE*, *Biological Abstracts*, *Sci Search*, *Research Alert* a także przyjęte do elektronicznej bazy danych ISI.

W tym samym roku w Krakowie, Sekcja Hodowli Tkanek PTHC pod przewodnictwem prof. S. Stokłosowej zorganizowała kolejny międzynarodowy zjazd, związany z integracją środowiska naukowego krajów Europy centralnej pt. *2nd Symposium of Tissue Culturers of Central European Countries*. Natomiast w październiku 1997 r. miało miejsce doniosłe wydarzenie dla całego Towarzystwa, bowiem w czasie *41st Annual Meeting of European Tissue Culture Society (ETCS)* w Moguncji, prof. Stanisława Stokłosowa, przewodnicząca Polskiego Oddziału ETCS została wyróżniona godnością Członka Honorowego Europejskiego Towarzystwa Hodowli Tkanek.

W grudniu 1997 r. PTA, ZG PTHC, oraz Redakcja *Postępów Biologii Komórki* zorganizowały doroczną XXV konferencję szkoleniową z zakresu biologii komórki nt. *Ultrastruktura i funkcja jądra komórkowego - wybrane zagadnienia*.

¹⁷ VOL. 23: (2), 503-504, 1996

¹⁸ VOL. 23: (SUPL. 7), 1996

Wynikiem konferencji było ukazanie się kolejnego suplementu *Postępów Biologii Komórki*¹⁹ pod redakcją prof. Sz. Bilińskiego.

Rok później, w 1998 r., Oddział Lubelski PTHC zorganizował XXXIII Sympozjum PTHC w Kazimierzu Dolnym. W czasie Walnego Zgromadzenia wręczono uroczysty dyplom Członka Honorowego Prezesowi Polskiej Akademii Nauk prof. M. Mossakowskiemu, nadany w roku 1996 w Gdańsku.

Dokonano także wyboru nowych władz Towarzystwa. Prezesem została prof. B. Bilińska, I wiceprezesem - prof. B. Kmicieć, II wiceprezesem - prof. M. Zabel, sekretarzem dr M. Słomczyńska, a skarbnikiem dr J. Galas. Członkami Zarządu Głównego zostali: prof. J. Litwin, prof. H. Bartel, prof. L. Chyczewski, prof. J. Rowiński, dr hab. J. Bigda oraz dr Jodłowska-Jędrych. W skład Komisji Rewizyjnej weszli: prof. L. Różewicka, prof. K. Czerny, prof. A. Gawron, prof. A. Łukaszyk oraz dr I. Lesisz. Przewodniczącymi Sekcji Tematycznych zostali: Sekcja Biologii Komórki - prof. J. Warchoń, Sekcja Morfometrii i Matematyki w Biologii Komórkowej - prof. L. Malendowicz, Sekcja Metodyczna - prof. A. Myśliwski, oraz Sekcja Hodowli Tkanek - dr hab. B. Wiszniewska, natomiast przewodniczącymi Oddziałów Terenowych: dr B. Sawicki - Białystok, prof. W. Bożiłow - Bydgoszcz, doc. J. Bigda - Gdańsk, dr hab. K. Janeczko - Kraków, prof. A. Gawron - Lublin, dr J. Danowski - Łódź, dr hab. R. Brelńska-Plinzner - Poznań, prof. S. Graczyk - Wrocław, prof. L. Wenda-Różewicka - Szczecin oraz prof. J. Rowiński - Warszawa.

Siedzibą ZG PTHC został ustanowiony Kraków, co wymagało kolejnych starań o sądowe przeniesienie siedziby oraz konta bankowego z Wrocławia do Krakowa. Liczba członków skupionych w 10 oddziałach Towarzystwa i działających w 4 sekcjach wynosiła 216.

W maju 1998 r. odbyło się w Krakowie zebranie Zarządu Głównego PTHC poświęcone sytuacji *Folia Histochemica et Cytobiologica*. W trosce o napływ wartościowych prac, a także zgodnie z wytycznymi Instytutu Informacji Naukowej w Filadelfii, postanowiono poszerzyć Kolegium Redakcyjne o uczonych pracujących za granicą, których zadaniem byłoby promowanie *Folia Histochemica et Cytobiologica* w ich środowisku naukowym oraz przyjmowanie i ocena manuskryptów zgodne z torem ich działalności. Zdecydowano o przyjęciu profesorów: Z. Darzynkiewicza z Nowego Yorku, A. Hinka z Toronto, M.Z. Ratajczaka ze Szczecina/Filadelfii, K. Reissa z Filadelfii, J.P. Robinsona z West Lafayette oraz T. Skórskiego z Filadelfii.

W grudniu 1998 r. PTA, ZG PTHC, oraz Redakcja *Postępów Biologii Komórki* zorganizowały doroczną XXVI konferencję szkoleniową z zakresu biologii komórki nt. *Neurodegeneracja*, której podsumowaniem było wydanie Suplementu *Postępów Biologii Komórki*²⁰ pod redakcją prof. L. Kaczmarka.

¹⁹ VOL. 25: (SUPL. 9), 1998

²⁰ VOL. 25: (SUPL. 11), 1998

W tym samym roku ukazał się kolejny, 7 tom serii wydawniczej *Ultrastruktura i funkcja komórki* pod redakcją A. Łukaszyka, B. Bilińskiej, J. Kawiaka i Z. Bielańskiej-Osuchowskiej, pt. *Mechanizmy regulujące spermatogenezę*.

XXXIV Sympozjum PTHC zostało zorganizowane wraz z Polskim Towarzystwem Anatomicznym w roku 1999 w Łodzi. Na wniosek ZG PTHC w czasie Walnego Zgromadzenia, które miało miejsce w Katedrze Histologii i Embriologii AM, Prezes PTHC prof. B. Bilińska wręczyła dyplom Honorowego Członka PTHC prof. Waldemarowi Fortakowi, zasłużonemu dla polskiej histochemii, wieloletniemu kierownikowi Katedry Histologii i Embriologii Łódzkiej Akademii Medycznej.

W grudniu 1999 r. PTA, ZG PTHC oraz Redakcja *Postępów Biologii Komórki* zorganizowały coroczną XXVII konferencję szkoleniową z zakresu biologii komórki nt. *Starzenie się w aspekcie komórkowym*. Tradycyjnie już wynikiem konferencji było wydanie kolejnego suplementu *Postępów Biologii Komórki*²¹ pod redakcją prof. A. Myśliwskiego i dr hab. Z. Kmiccia.

Także w 1999 r. nakładem PWN ukazało się II zmienione wydanie podręcznika *Immunocytochemia*, pod redakcją prof. M. Zabla.

Kilkuletnie starania redakcji *Folia Histochemica et Cytobiologica* o przywrócenie czasopisma *Folia Histochemica et Cytobiologica* w poczet pism indeksowanych na liście filadelfijskiej, a także zaangażowanie w tę sprawę wielu członków i przyjaciół PTHC, zostały uwieńczone sukcesem w roku 1999. *Impact Factor* czasopisma za rok 1998 wynosił 0.289, a za rok 1999 - 0.712, co odnotowano jako znaczące wydarzenie dla całego polskiego środowiska naukowego, któremu losy *Folia Histochemica et Cytobiologica* zawsze były bliskie.

W maju 2000 r. z radością przyjęliśmy wiadomość o nominacji na członka zagranicznego Polskiej Akademii Umiejętności holenderskiego uczonego Melsa van der Ploega, Honorowego Członka PTHC. Dyplom nominacyjny wręczyła profesorowi ambasador Maria Wodzyńska-Walicka w ambasadzie RP w Hadze.

We wrześniu 2000 r. Katedra Histologii i Embriologii Akademii Medycznej im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu pod kierunkiem prof. A. Łukaszyka zorganizowała XXXV Sympozjum PTHC nt. *Postępy technik biologii komórkowej i molekularnej* przy współudziale Komitetu Cytobiologii PAN, Komisji Hodowli, Prolifracji i Różnicowania Komórek i Tkanek PAN oraz Komisji Mikroskopii Elektronowej PAN. W czasie posiedzenia Zarządu Głównego PTHC w Poznaniu przyjęto propozycję redaktorów *Folia Histochemica et Cytobiologica* dotyczącą ufundowania corocznej nagrody czasopisma za najlepszą pracę naukową, wykonaną w Polsce przez młodego badacza i opublikowaną w *Folia Histochemica et Cytobiologica* oraz nadania jej nazwy: *Nagroda im. Profesora Henryka Godlewskiego*. Prezes Towarzystwa prof. B. Bilińska przedstawiła propozycję opracowania i opublikowania historii PTHC w związku z 40-leciem Towarzystwa przypadającym

²¹ VOL. 26: (SUPL. 13), 1999

w roku 2001. Zarząd Główny PTHC czynił starania o utworzenie jedenastego Oddziału Towarzystwa - w Olsztynie.

Godną podkreślenia była aktywność organizacyjna Oddziału Gdańskiego PTHC, który przygotował we wrześniu 2000 r. Satelitarne Sympozjum do konferencji EFIS, cz. Europejskiej Federacji Towarzystw Immunologicznych (European Federation Immunological Societies nt. *Heat shock proteins: immune, stress response and apoptosis* oraz aktywność Sekcji Biologii Komórki PTHC, która pod przewodnictwem prof. J. Warchoła wraz z Oddziałem Poznańskim Polskiego Towarzystwa Cytometrii, przy współudziale Komitetu Cytobiologii oraz Komitetu Patologii Komórkowej i Molekularnej PAN zorganizowała konferencję nt. *Cytometria w diagnostyce lekarskiej*. Nicustającą aktywność naukową wykazywała także Sekcja Hodowli Tkanek PTHC prowadząc od wielu lat w Krakowie seminaria moderowane przez prof. S. Stokłosową.

Także w roku 2000 odbył się XI Międzynarodowy Kongres Histochemii i Cytochemii w Yorku, na którym PTHC reprezentował prof. M. Zabel.

W listopadzie 2000 r. PTA, ZG PTHC, oraz redakcja *Postępów Biologii Komórki* zorganizowały doroczną XXVIII konferencję szkoleniową z zakresu biologii komórki nt. *Różnicowanie komórek Eukaryota*. Tradycyjnie już wynikiem konferencji było wydanie kolejnego suplementu *Postępów Biologii Komórki*²², pod redakcją prof. Z. Bielańskiej-Osuchowskiej i prof. J. Kawiaka.

W nowy rok 2001, w nowe stulecie i nowe Tysiąclecie, Redaktorzy *Folia Histochemica et Cytobiologica* postanowili wejść z nową szatą graficzną czasopisma. W ten sposób kolejny raz czasopismo otrzymało nową okładkę. Aktualnie wydawany jest 39 tom *Folia Histochemica et Cytobiologica*. Zasady finansowania obu czasopism działających w ramach Fundacji Biologii Komórki i Biologii Molekularnej pozostały niezmienione i rokrocznie, na wniosek Redaktorów Naczelnych *Folia Histochemica et Cytobiologica* i *Postępów Biologii Komórki*, uzyskiwano coroczne dotacje na działalność wydawniczą z Komitetu Badań Naukowych.

W marcu 2001 r. doszło do zrealizowania planu utworzenia kolejnego Oddziału Towarzystwa. W Olsztynie powstał 11 oddział terenowy PTHC, który rozpoczął działalność pod przewodnictwem dr A. Andronowskiej.

W kwietniu 2001 r. Oddział Warszawski PTHC dokonał wyboru nowych władz. Przewodniczącym Oddziału Terenowego został dr Dariusz Śladowski.

Aby kontynuować tradycję wspólnych konferencji PTHC oraz PTA organizowanych co dwa lata, w czerwcu 2001 r. przygotowano we Wrocławiu XXXVI Sympozjum PTHC oraz XIX Zjazd PTA zorganizowany przez prof. N. Pospiesznego.

XXXVII Jubileuszowe Sympozjum PTHC odbywa się we wrześniu 2001 r. w Krakowie. Z okazji Jubileuszu zostali zaproszeni założyciele Towarzystwa, jego Honorowi Członkowie i pionierzy histochemii w kraju i za granicą: prof.

²² VOL. 27: (SUPL. 15), 2000

A. Vorbrodt z USA, prof. A. Przetęcka, prof. A. Krygier-Stojałowska, prof. Z. Bielańska-Osuchowska, prof. M. Olszewska, prof. S. Stokłosowa, prof. J. Niweliński, prof. J. Kawiak, prof. J. Kałuża, prof. L. Cicciura, prof. M. Mossakowski oraz prof. C. Van Noorden z Holandii - prezydent Międzynarodowej Federacji Histochemii, prof. M. van der Ploeg z Holandii - wieloletni orędownik Towarzystwa i jego Honorowy Członek, Susan van Noorden z Anglii, która całe swe zawodowe życie poświęciła histochemii, oraz wielu, wielu innych, których przyjazd i obecność uświetniła Jubileuszowe Sympozjum PTHC. Pamiątką Jubileuszu będzie również niniejszy zarys działalności Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików.

W celu przedstawienia zakresu zainteresowań twórczych i postępu badań naukowych w zakresie histochemii, immunohistochemii i hybrydocytochemii w Polsce, spis sympozjów PTHC organizowanych przez 40 lat działalności Towarzystwa ujęto w tabelę zbiorczą nr IV, a spis konferencji szkoleniowych w tabelę zbiorczą nr V. Tabela I przedstawia zestawienie władz Zarządu Głównego PTHC w kolejnych kadencjach, natomiast Tabele II i III zawierają spis nazwisk wybitnych uczonych polskich i zagranicznych wyróżnionych godnością Członka Honorowego lub tytułem *Bene meritus* (patrz str. 87-100).

Historia dopisze ciąg dalszy.....a my, Członkowie Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików oraz nasi Dostojni Goście już za 10 lat będziemy świętować 50-lcie naszego Towarzystwa.

Pragniemy gorąco podziękować Profesorom: Hieronimowi Bartłowi, Zofii Bielańskiej-Osuchowskiej, Józefowi Kałuży, Jerzemu Kawiakowi, Aleksandrze Krygier-Stojałowskiej, Janowi Litwinowi, Andrzejowi Łukaszykowi, Andrzejowi Myśliwskiemu, Józefowi Niwelińskiemu, Marii Olszewskiej, Aleksandrze Przetęckiej, Stanisławie Stokłosowej, Maciejowi Zabłowi i dr Lucynie Zamorskiej za udostępnienie materiałów archiwalnych, nieocenione rozmowy, uwagi i uzupełnienia podczas redagowania niniejszego opracowania, dzięki którym historia działalności Towarzystwa mogła powstać

Dziękujemy również prof. dr hab. Alicji Zemanek, historykowi nauk przyrodniczych z Muzeum Botanicznego i Pracowni Historii Botaniki im. J. Dyakowskiej (Ogród Botaniczny Uniwersytetu Jagiellońskiego) za wnikliwą recenzję niniejszego opracowania

Autorzy

POLISH ACADEMY OF SCIENCES
POLISH HISTOCHEMICAL AND CYTOCHEMICAL SOCIETY

FOLIA HISTOCHEMICA ET CYTOBIOLOGICA

Vol. 29 * number 4
INDEXED IN CURRENT CONTENTS
FHCVAL (4) 133-178 (1991)

CONTENTS

- A. Grzeska, I. Czerwinski, J. Borawski: Relation between ultrastru-
ctural presence of CEA in patients with breast cancer and serum
R. Kozłowska, M. Głuchalski, J. Kozłowski: Observations on
K. Kozłowska, M. Głuchalski: Heterogeneity of peritoneal macrophages in ham-
ster-bearing transplantable melanoma in relation to their transglutininase
Proceedings of the VII conference on Cellular Biology held in Poznań, 24-26. June, 1990 141

POLISH SCIENTIFIC PUBLISHERS
WARSZAWA—PRAKOW 1991

PL ISSN 0015-5688
Index 358126

FOLIA HISTOCHEMICA ET CYTOBIOLOGICA

Scientific quarterly devoted to problems of
histochemistry, cytochemistry and cell & tissue biology

Vol. 32
No. 2
1994

CONTENTS

- 63 A.W. Vortvelde, D.H. Dierghevoets: Immunocytochemical evaluation of
blood-brain barrier to endogenous albumin in adult, newborn and aged mice
71 B. Gajkowska, K. Domańska-Janik, A. Vroni: Purothion kinase C-like immu-
noreactivity in perfol hippocampus after a transient cerebral ischemia
79 J. Calka, M. Majowski, J. Kalczyk, W. Stenkiewicz, B. Cozzi, Z. Wyry-
kowski: Distribution of neuro-peptide Y-like immunoreactivity in the hypo-
thalamic subnuclear nuclei of the immature guilt.
85 J. Dulak: Antigen handling in the spleen of the yellow-bellied toad, *Rhinophrynus
variegatus*.
91 A.J. Mlodnicki, J. Bigaj, B. Płytycz: Light and electron-microscopic obser-
vations on the thymic capillaries and postcapillary venules in *Rana tempo-
raria* L.
101 B. Turyso, M. Bos, J. Jarek: The influence of *in vivo* stimulation on
functional activity of rat macrophages.
107 B. Radołwa, B. Bilińska, V. Vráleký, S. Stoklosowa: Adherence of lym-
phocytes to Leydig cell surface as an effect of the functional activity of
Leydig cells *in vitro*.
113 W. Koroboda, J. Czyż: Efficacy of the Frame and He mathematical model
for the quantitative analysis of agents influencing growth of chick embryo
fibroblasts.
119 J. Kalczyk: Effect of estradiol and progesterone on noradrenaline content
in nerves of the ovulifer, uterus and vagina in ovarioectomized jugs
127 M. Zaczek, J. Maciejowska, K. Głi, W. Szol, Z. Chlip: Silver-binding
nucleolar organizer regions (Ag-NORs) in the normal epithelium of different
parts of the digestive tract in rats.
137 S. Malinowski, J. Maszowski: DNA endoreplication, RNA and protein
synthesis during growth and development of the authorial basal cell in
Chara vulgaris L.

Indexed in Current Contents

FHCVAL (2) 61-144 (1994)
PL ISSN 0015-5588
Index 358126

U D P I O
REJESTRO FUNDACJI
Nr 833

SAD REJONOWY
dla m. st. Warszawy
Sąd Gospodarczy
III Wydział Gospodarczy Rejestracji

1	2	3	4	5	6	7
<p>1</p> <p>Imię, nazwa, siedziba, cel fundacji oraz adres siedziby o osobie fundatora</p> <p>Fundacja Instytutu Biologii i Biologii Komórki</p> <p>Siedziba fundacji: m. st. Warszawa, ul. Żwirki i Wigury 13, 00-637 Warszawa</p> <p>Cel fundacji: art. 1</p> <p>1/ popieranie działalności z dziedziny biologii komórkowej i dziedziny pokrewnych, 2/ finansowanie badań naukowych w dziedzinach wymienionych w pkt. 1, 3/ popieranie i realizowanie wyjątkowo ambitnych i oryginalnych projektów w dziedzinie biologii komórkowej i pokrewnych dziedzin, 4/ popieranie i realizowanie wyjątkowo ambitnych i oryginalnych projektów w dziedzinie biologii komórkowej i pokrewnych dziedzin, 5/ popieranie i realizowanie wyjątkowo ambitnych i oryginalnych projektów w dziedzinie biologii komórkowej i pokrewnych dziedzin w Państwie.</p> <p>Fundacja została powołana dn. 28.03.1992 r.</p> <p>Fundatorzy: Janusz Chłodecki Jerzy Ławicki Andrzej Łukaszek Andrzej Nętkowski Ryszard Żabiński</p>	<p>1</p> <p>11.08.1990 r. - powołanie porządkowo z listy imiennej fundacji.</p>	<p>- Minister Żarowski i Dzieki Sobchewski</p>	<p>11.08.1990 r. - powołanie porządkowo z listy imiennej fundacji.</p>	<p>1/ Jerzy Ławicki - Prezes Ryszard Żabiński - Sekretarz Gosławski Niesiołowski - Zarządca Zarząd kieruje działalnością fundacji i reprezentuje ją na zewnątrz. Rada Fundacji: Janusz Chłodecki Alicja Herzy Aleksander Koj Krzysztof Borowicz Andrzej Łukaszek Andrzej Nętkowski Niesiołowski Zofia Borowicz Aleksandra Siołkowska Jan Siołkowski Janina Siołkowska Zarządca Fundacji: Andrzej Nętkowski 7/ powołanie zarządu do ds. naukowych i kierowanie działalnością fundacji. Zarządca: 2/ kierowanie działalnością fundacji. 3/ ocena programów działalności fundacji na rok bieżący. 4/ wybór Zarządu i jego członków.</p>	<p>1992.05.29 558 (wyrazem literami) F-102/92</p>	<p>1992.05.29 558 (wyrazem literami) F-102/92</p>
<p>2</p> <p>Fundacja Biologii Komórki i Biologii Molekularnej, w siedzibie "IBK"</p>			<p>Fundacja odwołani zarządcy i statutem w pkt. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.</p>			<p>1992.05.29 558 (wyrazem literami) F-102/92</p>

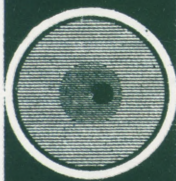

1592. X. 29

1592. 21 (2) 34-4

Odpis z Rejestru Fundacji Biologii Komórki i Biologii Molekularnej z 1992 r.

**KONFERENCJA
NAUKOWA
POLSKIEGO TOWARZYSTWA
HISTOCHEMIKÓW
I CYTOCHEMIKÓW
ORAZ KOMISJI MIKROSKOPII
ELEKTRONOWEJ
KOMITETU PATOFIZJOLOGII
KOMÓRKI
POLSKIEJ AKADEMII NAUK**

P r o g r a m

Łódź, 15 - 16 września 1994 r.

Okladka programu XXIX Sympozjum PTHC w Łodzi w 1994 r.

**KONFERENCJA NAUKOWA PTHC
oraz Komisji Mikroskopii Elektronowej PAN
Wojskowa Akademia Medyczna
Łódź, dnia 15-16.09.1994**

grupowe zdjęcie uczestników Sympozjum

Sympozjum Histochemiczne w Smolenicach na Słowacji w 1995 r. W głębi prof. M. van der Ploeg z Holandii, dr hab. B. Bilińska i prof. K. Beneš z Czeskich Budziejowic, tyłem - organizator konferencji prof. J. Slezak z Bratysławy

SYMPOSIUM

in remembrance of

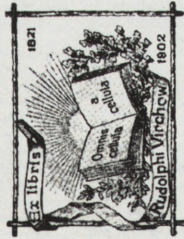

RUDOLF VIRCHOW

in the 90th anniversary of His death

with the motto:

*VIRCHOW'S CELLULAR PATHOLOGY
IN MODERN PATHOLOGY*

SUMMARIES

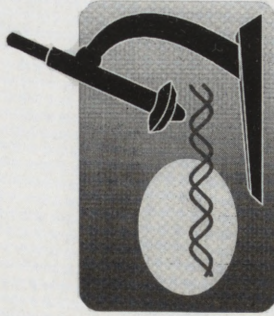
27th - 30th June, 1993 SZCZECIN (POLAND)

Okładka streszczeń referatów z XXII Międzynarodowego Sympozjum PTHC w Szczecinie w 1993 r. poświęconego 90 rocznicy śmierci Rudolfa Virchowa

Polskie Towarzystwo
Histochemików i Cytochemików,
Komisja Mikroskopii Elektronowej
Komitetu Patofizjologii Komórki PAN,
Polskie Towarzystwo Anatomiczne

XXX KONFERENCJA PTHC PROGRAM

Wrocław
7 do 9 września 1995

Okładka programu XXX Sympozjum PTHC we Wrocławiu w 1995 r.

Grupowe zdjęcie uczestników XXX Sympozjum PTHC

XXX Sympozjum PTHC. Prezes PTHC prof. M. Zabel podczas rozmowy z prof. J. Kawiakiem, w głębi: prof. A. Kaczanowski

III Ogólnopolska Konferencja Hodowli Tkanek w Krakowie w 1995 r. grupowe zdjęcie uczestników konferencji. Na pierwszym planie prof. A. Krygier-Stojałowska oraz organizator prof. S. Stokłosowa

Od lewej: prof. L. Różewicka, prof. A. Łukaszyk, dr hab. E. Anuszewska, prof. J. Kawiak, dr hab. B. Bilińska i prof. L. Kaczmarek

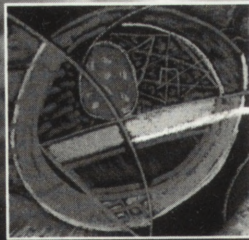

Obrady konferencji Interakcje komórkowe in vitro w Poznaniu w 1996 r. Od lewej: prof. J. Kawiak, prof. A. Łukaszyk, prof. W. H. Trzeciak i dr hab. B. Bilińska

XXXI SYMPOZJUM POLSKIEGO TOWARZYSTWA
HISTOCHEMIKÓW I CYTOCHEMIKÓW

4 - 6 WRZEŚNIA 1996, GDAŃSK

HORMONY, CYTOKINY I EIKOZANOIDY

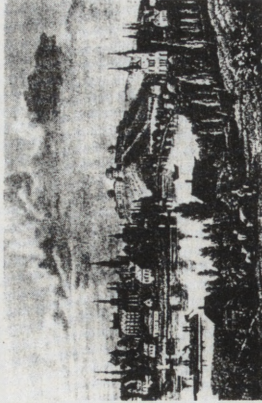
PROGRAM

Symposium organizowane przez Oddział Gdański
Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików

Okładka programu XXXI Sympozjum PTHC w Gdańsku
w 1996 r.

Komitet Patofizjologii Komórki PAN,
Komisja Hodowli, Proliferacji i Różnicowania Komórek i Tkanek
Sekcja Polska Europejskiego Towarzystwa Hodowli Tkanek
Polskie Towarzystwo Histochemików i Cytochemików
Katedra Histologii i Embriologii
Akademii Medycznej im. K. Marcinkowskiego

Interakcje komórkowe in vitro

Konferencja
Ośrodek Nauki
Polskiej
Akademii
Nauk
Winiawskiego 26/27

J. Mimiola: Poznań - panoramą z pocztówek XIX wieku

Poznań • 26 i 27 września • 1996

Okładka programu konferencji *Interakcje komórkowe in vitro* w Poznaniu w 1996 r.

X Międzynarodowy Kongres *Histochemii i Cytochemii* w Kyoto w 1996 r. Od lewej: prof. M. Zabel (skarbnik), w głębi stoi prof. H.D. Fahimi z Niemiec (ustępujący sekretarz), prof. C. Van Noorden z Holandii (członek komitetu) prof. P. K. Nakane z Japonii (prezydent), prof. M. van der Ploeg z Holandii (ustępujący prezydent)

XVII Sympozjum PTA i XXXII Sympozjum PTHC w Olsztynie w 1997 r. W centrum: prezes PTHC prof. M. Zabel, prof. D.W. Scheuermann z Antwerpii oraz prof. S. Moskalewski z Warszawy

X Międzynarodowy Kongres *Histochemii i Cytochemii* w Kyoto. Prof. M. Zabel z medalem skarbnika IFSHC

FOLIA HISTOCHEMICA ET CYTOBIOLOGICA

Vol. 35
suppl. 2
1997

Scientific quarterly to problems of
histochemistry, cytochemistry and cell & tissue biology

ABSTRACTS

of the 2nd SYMPOSIUM of TISSUE
CULTURERS of CENTRAL
EUROPEAN COUNTRIES

June 25-28, 1997, KRAKÓW
POLAND

TCCEC'97

PTHCAV (S2) 1-65 (1997)
Polska 598126
ISSN 0098-8502

Okładka czasopisma *Folia Histochemica et Cytobiologica*: streszczenia II Międzynarodowej Konferencji Hodowli Tkanek w Krakowie w 1997 r.

42 Sympozjum Europejskiego Towarzystwa Hodowli Tkanek w Moguncji w 1997 r. Prof. S. Stokłosa z kwiatami podczas wyróżnienia honorowym członkostwem ETCS, obok dr hab. B. Bilińska

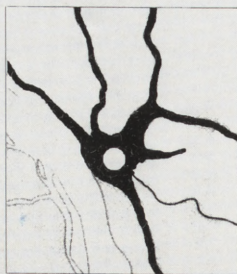
Konferencja z okazji 50-lecia Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie w 1998 r. Grupowe zdjęcie uczestników. Na pierwszym planie prof. L. Różewicka, prof. S. Stokłosa, dr hab. R. Brelińska-Plinzner, od lewej dr G. Hoser, prof. A. Krygier-Stojakowska - organizator konferencji, w głębi prof. A. Łukaszuk, dr M. Laszczyńska, w centrum: prof. M. Ratajczak, obok dr hab. B. Bilińska i prof. J. Kawiak

Polskie Towarzystwo
Histochemików i Cytochemików
Katedra i Zakład Histologii i Embriologii
Akademii Medycznej w Lublinie

XXXIII Konferencja Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików

PROGRAM

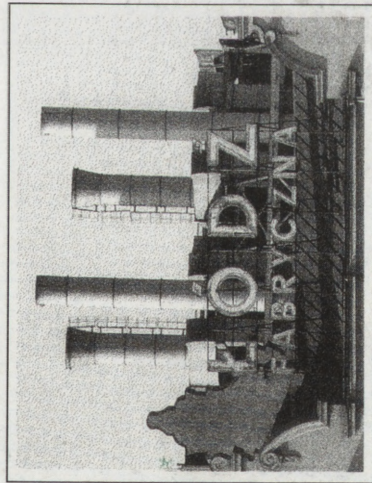

KAZIMIERZ DOLNY

3-5 września 1998

Okładka programu XXXIII Sympozjum PTHC w
Kazimierzu Dolnym w 1998 r.

XVIII ZJAZD
POLSKIEGO TOWARZYSTWA ANATOMICZNEGO
XXXIV SYMPOZJUM
POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTOCHEMIKÓW
I CYTOCHEMIKÓW

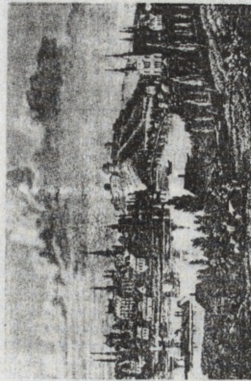
18th CONGRESS
OF THE POLISH ANATOMICAL SOCIETY
34th SYMPOSIUM
OF THE POLISH SOCIETY OF
CYTOCHEMISTRY AND HISTOCHEMISTRY

Łódź 26 - 29. 06. 1999.

Okładka programu XXXIV *Symposium PTHC* w Łodzi
w 1999 r.

Polskie Towarzystwo Histochemików i Cytochemików
Komitet Cytobiologii PAN,
Komisja Hodowli, Prolifracji i Różnicowania Komórek i Tkank PAN
Komisja Mikroskopii Elektronowej PAN
Katedra Histologii i Embriologii
Akademii Medycznej im. K. Marcinkowskiego

XXXV Sympozjum
*Postępy technik biologii
komórkowej i molekularnej*

J. Miatoli: Poznań - panorama z początku XIX wieku

Ośrodek Nauki
Polskiej Akademii Nauk
ul. Wieniawskiego 17/19

Poznań • 26 i 27 września • 2000

Okładka materiałów konferencyjnych XXXV
Symposium PTHC w Poznaniu w 2000 r.

FOLIA HISTOCHEMICA ET CYTOBIOLOGICA

Vol. 39
No. 1
2001

Scientific quarterly devoted to problems
of histochemistry, cytochemistry
and cell & tissue biology

PL ISSN 0239-8508
Index 358126
FHCAI (1) 1-48

Okładka kwartalnika naukowego *Folia Histochemica et Cytobiologica* z 2001 r.

<http://rcin.org.pl>

Tabela I. Władze Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików 1961-2001

Rok wybo- ru	Prezes	I Wiceprezes	II Wiceprezes	Sekretarz	Skarbnik	Redaktor <i>Folia H. C.</i>
1961	doc. H. Godlewski	doc. J. Ackermann	doc. A. Vorbrodt	doc. A. Przelęcka	dr R. Bilski	doc. J. Niweliński
1964	prof. H. Godlewski	doc. A. Krygier- -Stojałowska	doc. A. Vorbrodt	dr H. Skurzak	dr R. Bilski	doc. J. Niweliński
1967	prof. H. Godlewski	doc. M. Olszewska	prof. M. Mossa- -kowski	dr A. Dutkowski	dr S. Szmigielski	doc. J. Niweliński
1970	doc. J. Kawiak	prof. M. Olszewska	prof. H. Godlewski	dr H. Skurzak	dr S. Szmigielski	doc. J. Niweliński
1973	doc. J. Kawiak	prof. M. Olszewska	prof. H. Godlewski	dr A. Dutkowski	doc. S. Szmigielski	prof. J. Niweliński
1976	prof. A. Krygier- -Stojałowska	prof. J. Niweliński	doc. S. Szmigielski	dr A. Tustanow- -ska	dr M. Janiak	doc. J. Kałuża
1979	prof. A. Krygier- -Stojałowska	prof. J. Niweliński	prof. S. Szmigielski	dr A. Tustanow- -ska	dr M. Janiak	doc. J. Kałuża
1983	doc. A. Łukaszyk	prof. A. Krygier- -Stojałowska	prof. J. Ka- -wiał	doc. M. Zabel	dr M. Kawalec	prof. J. Kałuża
1986	doc. A. Łukaszyk	prof. J. Kawiak	prof. A. Krygier- -Stojałowska	doc. M. Zabel	dr M. Kawalec	prof. J. Kałuża
1989	prof. A. Myśliwski	prof. Z. Bielańska- -Osuchowska	prof. A. Łukaszyk	prof. M. Zabel	dr J. Witkowski	prof. J. Kałuża
1992	prof. M. Zabel	prof. H. Bartel	prof. J. Rowiński	dr I. Lesisz	dr M. Kawalec	dr hab. J. Litwin dr hab. B. Bilińska
1995	prof. M. Zabel	prof. H. Bartel	prof. J. Rowiński	dr I. Lesisz	dr M. Kawalec dr B. Dolińska- -Krajewska	dr hab. J. Litwin dr hab. B. Bilińska
1998	prof. B. Bilińska	prof. B. Kmieć	prof. M. Zabel	dr M. Słomczyń- -ska	dr J. Galas	prof. J. Litwin prof. B. Bilińska

Tabela II. Profesorowie wyróżnieni godnością Członka Honorowego PTHC

z Polski

Data	Imię i nazwisko
1963	Bronisława Konopacka z Warszawy
1970	Jadwiga Ackermann z Krakowa
1974	Kazimierz Stojałowski ze Szczecina
1974	Jan Słotwiński ze Szczecina
1978	Zygmunt Albert z Wrocławia
1979	Henryk Godlewski z Krakowa
1983	Marek Wawrzyniak z Lublina
1986	Zofia Bielańska-Osuchowska z Warszawy
1986	Józef Niweliński z Krakowa
1986	Antoni Horst z Poznania
1986	Andrzej Vorbrodt z Nowego Jorku
1986	Stanisław Zawistowski z Gdańska
1995	Aleksandra Krygier-Stojałowska ze Szczecina
1995	Aleksandra Przelęcka z Warszawy
1995	Maria Olszewska z Łodzi
1995	Jerzy Kawiak z Warszawy
1995	Józef Kałuża z Krakowa
1995	Leszek Cieciura z Łodzi
1995	Kazimierz Ostrowski z Warszawy
1995	Stanisława Stokłosowa z Krakowa
1996	Miroslaw Mossakowski z Warszawy
1999	Waldemar Fortak z Łodzi
2001	Andrzej Łukaszyk z Poznania

zza granicy

1963	Jean Verne z Paryża
1970	Imre Törö z Budapesztu
1970	Heinz von Mayersbach z Hannoveru
1977	Günther Geyer z Jeny
1977	Anthony G.E. Pearse z Londynu
1983	Peter von Duijn z Lejdy
1986	Hans Luppa z Lipska
1986	Gyorgy Rappay z Budapesztu
1986	Mels van der Ploeg z Lejdy
1988	Kazuo Ogawa z Kyoto

Tabela III. Profesorowie wyróżnieni godnością Bene meritus

1963	Stanisław Hiller z Gdańska
1963	Ludwik Paszkiewicz z Warszawy
1969	Władysław Zawadowski z Warszawy
1974	Kazimierz Stojałowski ze Szczecina
2001	Aleksandra Krygier-Stojałowska ze Szczecina
2001	Zofia Bielańska-Osuchowska z Warszawy
2001	Aleksandra Przełęcka z Warszawy
2001	Józef Kałuża z Krakowa
2001	Jerzy Kawiak z Warszawy
2001	Józef Niweliński z Krakowa
2001	Mariusz Ratajczak z Krakowa/Filadelfii

Tabela IV. Sympozja Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików 1962-2001*

Nr	Data	Temat wiodący	Miejsce	Organizator
I	1962	<i>Struktura i czynność lizosomów oraz aparatu Golgiego</i>	Białystok	doc. H. Lewińska
	1963	<i>Międzynarodowe Sympozjum Histochemii: Histochemia wzrostu i różnicowania</i>	Warszawa	prof. H. Godlewski
II	1964	<i>Czynności jądra komórkowego i kwasów nukleinowych</i>	Gdańsk	prof. S. Zawistowski
III	1965	<i>Histochemia układu nerwowego</i>	Kazimierz Dolny	prof. M. Wawrzyniak
IV	1966	<i>Metody histochemiczne w patologii doświadczalnej i klinicznej</i>	Łódź	prof. M. Olszewska
V	1967	<i>Wpływ hormonów na komórkę</i>	Poznań	prof. K. Miętowski
VI	1968	<i>Histochemia zaników i degeneracji komórek i tkanek</i>	Szczecin	prof. A. Krygier- -Stojałowska
VII	1969	<i>Wzrost i różnicowanie się komórek normalnych i nowotworowych</i>	Warszawa	prof. A. Przelęcka
VIII	1970	<i>Współzależność funkcjonalna struktur wewnątrzkomórkowych oraz zagadnienia immunohistochemii</i>	Zakopane	prof. J. Ackermann
IX	1971	<i>Badania cyto- i histochemiczne uszkodzeń wywołanych czynnikami przemysłowymi i doświadczalnymi</i>	Wrocław	prof. J. Zarzycki
X	1972	<i>Cytochemia komórek rozrodczych</i>	Lublin	prof. M. Wawrzyniak
XI	1973	<i>Histochemia i cytochemia rozwoju i różnicowania</i>	Kraków	prof. J. Ackermann
XII	1974	<i>Jądro komórkowe</i>	Uniejów k/ Łodzi	prof. L. Cieciora
XIII	1975	<i>Powierzchnia komórki, kontakty międzykomórkowe i transport przez błony</i>	Gdańsk	prof. S. Zawistowski doc. A. Myśliwski
XIV	1976	<i>Zmiany cytochemiczne i histochemiczne w zatruciach przemysłowych, rolniczych, metody cyto- i histochemiczne, aparat Golgiego</i>	Poznań	doc. M. Kozik
XV	1977	<i>Sekrecja komórkowa</i>	Białystok	prof. L. Rejniak
XVI	1978	<i>Cytochemia proliferacji</i>	Szczecin	prof. A. Krygier- -Stojałowska
XVII	1979	<i>Immunocytochemia komórek krwi</i>	Wrocław	doc. J. Słowik
XVIII	1980	<i>Biologia i patologia chrząstki</i>	Warszawa	prof. E. Małyk

Nr	Data	Temat wiodący	Miejsce	Organizator
XIX	1981	<i>Histochemia hydrolaz</i>	Burzenin k/Sieradza	prof. L. Cieciora
	1983	<i>Międzynarodowe Sympozjum Histochemiczne: Cytochemia w endokrynologii oraz postępy w cyto- i histochemii</i>	Poznań	doc. A. Łukaszyk
	1984	<i>Zastosowanie metod matematycznych w morfologii</i>	Poznań	oddział poznański PTHC
	1984	<i>Zastosowanie morfometrii w naukach biologicznych</i>	Warszawa	oddział warszawski PTHC
XX	1985	<i>Cytobiologia komórek krwi</i>	Gdańsk	doc. A. Myśliwski
XXI	1986	<i>Międzynarodowe Sympozjum Histochemiczne: Rozwój, degeneracja i starzenie się komórek</i>	Rybro, Kraków	prof. T. Cichocki
	1986	<i>Embriogeneza</i>	Warszawa	oddział warszawski PTHC
	1986	<i>Immunocytochemia i hybrydocytochemia</i>	Gdańsk	doc. A. Myśliwski, Sekcja Metodyczna PTHC
	1987	<i>I Ogólnopolska Konferencja Hodowli Tkanek: Hodowla komórek i tkanek in vitro</i>	Kraków	prof. S. Stokłosowa Sekcja Hodowli TkanekPTHC
	1988	<i>Międzynarodowe Sympozjum: Regulacja funkcji komórek jajnikowych</i>	Kraków	
XXII	1989	<i>Międzynarodowe Sympozjum Histochemiczne: Rozrost, różnicowanie i dojrzewanie komórek i tkanek</i>	Szczecin	doc. L. Różewicka, PAN
XXIII	1990	<i>Międzynarodowe Sympozjum: Komórkowe i hormonalne aspekty funkcji komórek gonadalnych in vitro</i>	Kraków	prof. S. Stokłosowa PAN, Sekcja Hodowli Tkanek PTHC
	1991	<i>39 Zjazd Europejskiego Towarzystwa Hodowli Tkanek</i>	Kraków	Polski Oddział ETCS
XXIV	1991	<i>Metody morfometryczne w biologii i medycynie</i>	Poznań	prof. L. Malendowicz Sekcja PTHC
XXV	1992	<i>Cytometria przepływowa w diagnostyce klinicznej</i>	Warszawa	prof. J. Kawiak
XXVI	1992	<i>Międzynarodowe Sympozjum: Postępy technik mikroskopii elektronowej transmisyjnej, oraz Hybrydyzacja in situ</i>	Kraków	prof. T. Cichocki, PTA,
XXVII	1993	<i>Międzynarodowe Sympozjum: Patologia komórkowa Virchowa w nowoczesnej patologii</i>	Szczecin	prof. A. Krygier- -Stojalska
XXVIII	1994	<i>II Konferencja Embriologiczna</i>	Sobótka	prof. M. Zabel, PAN

Nr	Data	Temat wiodący	Miejsce	Organizator
XXIX	1994	<i>XXIX Sympozjum PTHC i Komisji Mikroskopii Elektronowej Komitetu Patologii Komórkowej i Molekularnej PAN</i>	Łódź	prof. H. Bartel, PAN
XXX	1995	<i>Metody molekularne w morfologii, histochemia i immuncytochemia gametogenezy</i>	Wrocław	prof. M. Zabel, PAN, PTA
	1995	<i>III Ogólnopolska Konferencja Hodowli Tkanek</i>	Kraków	prof. S. Stokłosowa, Sekcja Hodowli Tkanek PTHC
XXXI	1996	<i>Hormony, cytokiny i eikozanoidy</i>	Gdańsk	prof. A. Myśliwski
	1996	<i>Interakcje komórkowe in vitro</i>	Poznań	prof. A. Łukaszyk, PAN
XXXII	1997	<i>XVII Sympozjum PTA i XXXII PTHC</i>	Olsztyn	prof. M. Łakomy
	1997	<i>Międzynarodowe Sympozjum: Hodowla Komórek i Tkanek w Państwach Europy Centralnej</i>	Kraków	prof. S. Stokłosowa, Sekcja Hodowli Tkanek PTHC
XXXIII	1998	<i>Układ reprodukcyjny w świetle badań molekularnych, immunocytochemiczne metody badań</i>	Kazimierz Dolny	prof. K. Czerny
XXXIV	1999	<i>XVII Sympozjum PTA i XXXIV PTHC</i>	Łódź	prof. K. Jędrzejewski
XXXV	2000	<i>Postępy technik biologii komórkowej i molekularnej</i>	Poznań	prof. A. Łukaszyk
	2000	<i>Międzynarodowe Sympozjum: Białka szoku cieplnego: odpowiedź immunologiczna na stres i apoptoza (Satelitarne Sympozjum do EFIS 2000)</i>	Gdańsk - Sopot	prof. A. Myśliwski dr hab. J. Bigda
	2000	<i>Cytometria w diagnostyce lekarskiej</i>	Poznań	prof. J. Warchoła
XXXVI	2001	<i>XVII Sympozjum PTA i XXXVI PTHC</i>	Wrocław	prof. N. Pospieszny
XXXVII	2001	<i>Immunohistochemia w badaniach podstawowych, klinicznych i diagnostyce</i>	Kraków	prof. B. Bilińska

* W tabeli uwzględniono również konferencje lokalne organizowane przez Oddziały i Sekcje Towarzystwa oraz przygotowane we współpracy z PTA i Komitetami Polskiej Akademii Nauk.

Tabela V. Konferencje szkoleniowe z zakresu biologii komórki organizowane przez Polskie Towarzystwo Anatomiczne, Polskie Towarzystwo Histochemików i Cytochemików oraz redakcję *Postępów Biologii Komórki* w Warszawie w latach 1961-2000

Nr	Data	Temat wiodący
I	1973	<i>Ultrastruktura i funkcja komórki</i>
II	1974	<i>Błony biologiczne i zjawiska transportu przez błony</i>
III	1975	<i>Komórkowe podstawy reakcji immunologicznych</i>
IV	1976	<i>Cykl komórkowy</i>
V	1977	<i>Ultrastruktura i mechanizmy wczesnych stadiów rozwoju ssaków</i>
VI	1978	<i>Tkanka łączna</i>
VII	1979	<i>Receptory komórkowe</i>
VIII	1980	<i>Struktura chromatyny i replikacja DNA</i>
IX	1981	<i>Mięśnie gładkie</i>
X	1982	<i>Cykl komórkowy i hybrydyzacja in situ</i>
XI	1983	<i>Synapsy nerwowe</i>
XII	1984	<i>Różnicowanie się komórek krwi</i>
XIII	1985	<i>Neuropeptydy</i>
XIV	1986	<i>Wczesne stadia rozwoju ssaków</i>
XV	1987	<i>Organizacja, struktura i ekspresja materiału genetycznego</i>
XVI	1988	<i>Spermatogeneza i plemniki</i>
XVII	1989	<i>Cytoszkielec</i>
XVIII	1990	<i>Metody cytohybrydyzacji w badaniach i diagnostyce</i>
XIX	1991	<i>Wybrane zagadnienia oogenezy</i>
XX	1992	<i>Zastosowanie metod biologii komórkowej i molekularnej w diagnostyce nowotworów</i>
XXI	1993	<i>Regulacja spermatogenezy</i>
XXII	1994	<i>Somatyczna embriogeneza i jej molekularno-genetyczne uwarunkowania u roślin</i>
XXIII	1995	<i>Postępy badań DNA</i>
XXIV	1996	<i>Mechanizmy regulacji ekspresji genów eukariotycznych</i>
XXV	1997	<i>Ultrastruktura i funkcja jądra komórkowego - wybrane zagadnienia</i>
XXVI	1998	<i>Neurodegeneracja</i>
XXVII	1999	<i>Starzenie się w aspekcie komórkowym</i>
XXVIII	2000	<i>Różnicowanie komórek Eukaryota</i>

Table I. Authorities of the Polish Histochemical and Cytochemical Society 1961-2001

Year	President	I Vice - president	II Vice - president	Secretary	Treasurer	Editor of <i>Folia H.C.</i>
1961	H. Godlewski	J. Ackermann	A. Vorbrodt	A. Przłęcka	R. Bilski	J. Niweliński
1964	H. Godlewski	A. Krygier-Stojałowska	A. Vorbrodt	H. Skurzak	R. Bilski	J. Niweliński
1967	H. Godlewski	M. Olszewska	M. Mossakowski	A. Dutkowski	S. Szmigielski	J. Niweliński
1970	J. Kawiak	M. Olszewska	H. Godlewski	H. Skurzak	S. Szmigielski	J. Niweliński
1973	J. Kawiak	M. Olszewska	H. Godlewski	A. Dutkowski	S. Szmigielski	J. Niweliński
1976	A. Krygier-Stojałowska	J. Niweliński	S. Szmigielski	A. Tustanowska	M. Janiak	J. Kałuża
1979	A. Krygier-Stojałowska	J. Niweliński	S. Szmigielski	A. Tustanowska	M. Janiak	J. Kałuża
1983	A. Łukaszyk	A. Krygier-Stojałowska	J. Kawiak	M. Zabel	M. Kawalec	J. Kałuża
1986	A. Łukaszyk	J. Kawiak	A. Krygier-Stojałowska	M. Zabel	M. Kawalec	J. Kałuża
1989	A. Myśliwski	Z. Bielańska-Osuchowska	A. Łukaszyk	M. Zabel	J. Witkowski	J. Kałuża
1992	M. Zabel	H. Bartel	J. Rowiński	I. Lesisz	M. Kawalec	J. Litwin B. Bilińska
1995	M. Zabel	H. Bartel	J. Rowiński	I. Lesisz	M. Kawalec, B. Dolińska-Krajewska	J. Litwin B. Bilińska
1998	B. Bilińska	B. Kmieć	M. Zabel	M. Słomczyńska	J. Galas	J. Litwin B. Bilińska

**Table II. Honorary Members of the Polish Histochemical and Cytochemical Society
from Poland**

Year	Given name, family name, and city
1963	Bronisława Konopacka from Warsaw
1969	Jadwiga Ackermann from Cracow
1974	Kazimierz Stojałowski from Szczecin
1974	Jan Słotwiński from Szczecin
1978	Zygmunt Albert from Wrocław
1979	Henryk Godlewski from Cracow
1983	Marek Wawrzyniak from Lublin
1986	Zofia Bielańska-Osuchowska from Warsaw
1986	Józef Niweliński from Cracow
1986	Antoni Horst from Poznan
1986	Andrzej Vorbrodtt from New York
1986	Stanisław Zawistowski from Gdansk
1995	Aleksandra Krygier-Stojałowska from Szczecin
1995	Aleksandra Przecęcka from Warsaw
1995	Maria Olszewska from Lodz
1995	Jerzy Kawiak from Warsaw
1995	Józef Kałuża from Cracow
1995	Leszek Ciecziura from Lodz
1995	Kazimierz Ostrowski from Warsaw
1995	Stanisława Stokłosowa from Cracow
1996	Miroslaw Mossakowski from Warsaw
1999	Waldemar Fortak from Lodz
2001	Andrzej Łukaszyk from Poznan

from abroad

1963	Jean Verne (Paris)
1969	Imre Törö (Budapest)
1969	Heinz von Mayersbach (Hannover)
1977	Günther Geyer (Jena)
1978	A.G.Everson Pearse (London)
1983	Peter von Duijn (Leiden)
1986	Hans Lupp (Leipzig)
1986	Gyorgy Rappay (Budapest)
1986	Mels van der Ploeg (Leiden)
1988	Kazuo Ogawa (Kyoto)

Table III. Professors honoured with the *Bene meritus* title

1963	Stanisław Hiller (Gdansk)
1963	Ludwik Paszkiewicz (Warsaw)
1969	Władysław Zawadowski (Warsaw)
1974	Kazimierz Stojałowski (Szczecin)
2001	Zofia Bielańska-Osuchowska (Warsaw)
2001	Aleksandra Krygier-Stojałowska (Szczecin)
2001	Aleksandra Przełęcka (Warsaw)
2001	Józef Kałuża from (Cracow)
2001	Jerzy Kawiak (Warsaw)
2001	Józef Niweliński (Cracow)

Table IV. List of the Polish Histochemical and Cytochemical Society Symposia 1962-2001

Nr	Year	Title	Place	Organizer
I	1962	<i>Structure and function of lysosomes and Golgi apparatus</i>	Bialystok	H. Lewińska
	1963	International Histochemical Congress	Warsaw	H. Godlewski
II	1964	<i>Cell nucleus functions and nucleic acids</i>	Gdansk	S. Zawistowski
III	1965	<i>Histochemistry of the nervous system</i>	Kazimierz Dolny	M. Wawrzyniak
IV	1966	<i>Histochemical methods in experimental and clinical pathology</i>	Lodz	M. Olszewska
V	1967	<i>The effects of hormones on the cell</i>	Poznan	K. Miętkiewski
VI	1968	<i>Histochemistry of cell and tissue degeneration and atrophy</i>	Szczecin	A. Krygier-Stożalska
VII	1969	<i>Cell proliferation and differentiation - physiological and pathological aspects</i>	Warsaw	A. Przełęcka
VIII	1970	<i>Functional interdependence of cell structures - immunohistochemical aspects</i>	Zakopane	J. Ackermann
IX	1971	<i>Cyto- and histochemical studies on lesions induced by industrial and experimental factors</i>	Wrocław	J. Zarzycki
X	1972	<i>Cytochemistry of germ cells</i>	Lublin	M. Wawrzyniak
XI	1973	<i>Histochemistry and cytochemistry of differentiation and development</i>	Cracow	J. Ackermann
XII	1974	<i>Cell nucleus</i>	Uniejow	L. Cieciora
XIII	1975	<i>Cell surface, intercellular contacts and transmembrane transport</i>	Gdansk	S. Zawistowski A. Myśliwski
XIV	1976	<i>Cytochemical and histochemical alterations in industrial and agricultural intoxications. Cyto- and histochemistry, Golgi apparatus</i>	Poznan	M. Kozik
XV	1977	<i>Cellular secretion</i>	Bialystok	L. Rejniak
XVI	1978	<i>Cytochemistry of proliferation</i>	Szczecin	A. Krygier-Stożalska
XVII	1979	<i>Blood cell immunocytochemistry</i>	Wrocław	J. Słowik
XVIII	1980	<i>Biology and pathology of the cartilage</i>	Warsaw	E. Małydyk
XIX	1981	<i>Histochemistry of hydrolases</i>	Burzenin	L. Cieciora
	1983	International Histochemical Symposium: Cytochemistry in endocrinology. Progress in cyto- and histochemistry	Poznan	A. Łukaszyk, Polish Academy of Sciences
	1984	<i>Mathematical methods in morphology</i>	Poznan	L. Malendowicz
	1984	<i>Morphometry in biological sciences</i>	Warsaw	Warsaw division of the PHCS
XX	1985	<i>Cytobiology of blood cells</i>	Gdansk	A. Myśliwski

Nr	Year	Title	Place	Organizer
XXI	1986	<i>International Histochemical Symposium: Development, degeneration and ageing of cells and tissues</i>	Rytró, Cracow	T. Cichocki
	1986	<i>Embryogenesis</i>	Warsaw	Warsaw division of the PHCS
	1986	<i>Immunocytochemistry and hybridocytochemistry</i>	Gdansk	A. Myśliwski
	1987	<i>I National Conference: Cell and tissues in vitro</i>	Cracow	Stokłósowa Tissue Culture Section of the PHCS
	1988	<i>International Congress: The first workshop on ovarian function</i>	Cracow	
XXII	1989	<i>International Histochemical Symposium Proliferation, differentiation and maturation of cells and tissues</i>	Szczecin	L. Rózewicka, Polish Academy of Sciences
XXIII	1990	<i>International Symposium: Cellular and hormonal aspects of gonadal cell function in vitro</i>	Cracow	Stokłósowa
	1991	<i>39th European Tissue Culture Society Meeting</i>	Cracow	Polish Branch of the ETCS
XXIV	1991	<i>Morphometric methods in biology and medicine</i>	Poznan	L. Malendowicz
XXV	1992	<i>Flow cytometry in clinical diagnostics</i>	Warsaw	J. Kawiak
XXVI	1992	<i>International Symposium: Advances in transmission electron microscopy, In situ hybridization</i>	Cracow	T. Cichocki, Polish Anatomical Society
XXVII	1993	<i>International Symposium: Virchow's cellular pathology in modern pathology</i>	Szczecin	A. Krygier- Stojalowska, Polish Academy of Sciences
XXVIII	1994	<i>II Conference on Embryology</i>	Sobotka	M. Zabel
XXIX	1994	<i>XXIX Symposium of the PHCS and Electron Microscopy Commission of the Polish Academy of Sciences</i>	Lodz	H. Bartel
XXX	1995	<i>Molecular methods in morphology, histochemistry and immunocytochemistry of gametogenesis</i>	Wroclaw	Zabel, Polish Academy of Sciences
	1995	<i>III National Conference of Tissue Culture</i>	Cracow	S. Stokłósowa
XXXI	1996	<i>Hormones, cytokines i eicosanoids</i>	Gdansk	A. Myśliwski
	1996	<i>Cellular interactions in vitro</i>	Poznan	A. Łukaszyk, Polish Academy of Sciences
XXXII	1997	<i>XVII Symposium of the Polish Anatomical Society & XXXII Symposium of PHCS</i>	Olsztyn	M. Łakomy

Nr	Year	Title	Place	Organizer
	1997	<i>International Symposium: 2nd Symposium of Tissue Culturers from Central European Countries</i>	Cracow	S. Stokłosa, Tissue Culture Section of the PHCS
XXXIII	1998	<i>Reproductive system - molecular and immunocytochemical approach</i>	Kazimierz Dolny	K. Czerny
XXXIV	1999	<i>XVII Symposium of the Polish Anatomical Society & XXXIV Symposium of PHCS</i>	Lodz	K. Jędrzejewski
	2000	<i>Progress in cellular and molecular biology techniques</i>	Poznan	A. Łukaszyk, Polish Academy of Sciences
	2000	<i>International Symposium: Heat shock proteins: immune, stress response and apoptosis (Satellite Symposium to EFIS 2000)</i>	Gdansk -Sopot	A. Myśliwski J. Bigda
	2000	<i>Cytometry in medical diagnostics</i>	Poznan	J. Warchoł
XXXVI	2001	<i>XVII Symposium of the Polish Anatomical Society & XXXVI Symposium of PHCS</i>	Wroclaw	N. Pospieszny
XXXVII	2001	<i>Immunohistochemistry in basic, clinical and diagnostic studies</i>	Cracow	B. Bilińska

Table V. Cell Biology Conferences organized in Warsaw by the Polish Anatomical Society, Polish Histochemical and Cytochemical Society, and Editor-in-Chief of *Advances in Cell Biology* (1961-2000)

Nr	Year	Title
I	1973	<i>Ultrastructure and cell function</i>
II	1974	<i>Biological membranes</i>
III	1975	<i>Cellular basis of immune reactions</i>
IV	1976	<i>Cell cycle</i>
V	1977	<i>Ultrastructure and mechanisms of early stage development in mammals</i>
VI	1978	<i>Connective tissue</i>
VII	1979	<i>Cellular receptors</i>
VIII	1980	<i>Chromatin structure and DNA replication</i>
IX	1981	<i>Smooth muscle</i>
X	1982	<i>Cell cycle and in situ hybridization</i>
XI	1983	<i>Nerve synapses</i>
XII	1984	<i>Blood cell differentiation</i>
XIII	1985	<i>Neuropeptides</i>
XIV	1986	<i>Early stages of mammalian development</i>
XV	1987	<i>Organization, structure and gene expression</i>
XVI	1988	<i>Spermatogenesis and sperm cells</i>
XVII	1989	<i>Cytoskeleton</i>
XVIII	1990	<i>Hybridocytochemistry in experimental biology and diagnostics</i>
XIX	1991	<i>Oogenesis - selected aspects</i>
XX	1992	<i>Cellular and molecular biology techniques in cancer diagnostics</i>
XXI	1993	<i>Regulation of spermatogenesis</i>
XXII	1994	<i>Somatic embryogenesis - molecular and genetic aspects in plants</i>
XXIII	1995	<i>Progress in DNA analysis</i>
XXIV	1996	<i>Mechanisms of the regulation of eukaryotic gene expression</i>
XXV	1997	<i>Ultrastructure and function of cell nucleus - selected aspects</i>
XXVI	1998	<i>Neurodegeneration</i>
XXVII	1999	<i>Cellular aspects of aging</i>
XXVIII	2000	<i>Differentiation of eukaryotic cells</i>

INFORMACJE DLA AUTORÓW

POSTĘPY BIOLOGII KOMÓRKI drukują artykuły przeglądowe z zakresu najnowszych osiągnięć biologii komórki, niepublikowane dotąd w innych wydawnictwach. Autorzy odpowiadają za cięstość podawanych informacji. Obowiązuje terminologia zgodna z polskim mianownictwem biochemicznym, histologicznym, anatomicznym i embriologicznym. Artykuły drukowane w POSTĘPACH BIOLOGII KOMÓRKI nie mogą być bez zgody redakcji publikowane w innych periodykach. Prosimy Autorów o nadsyłanie prac bezpośrednio do Redaktorów odpowiedniej specjalności (adresy na 2 str. okładki PBK), a do Redakcji w Warszawie tylko te artykuły, które nie odpowiadają żadnej z wymienionych specjalności.

POSTĘPY BIOLOGII KOMÓRKI zamieszczają artykuły przeglądowe nie przekraczające 15 stron maszynopisu i do 100 pozycji bibliograficznych koniecznych z ostatnich 5 lat (natomiast wcześniejsze prace mogą być pracami przeglądowymi); doniesienia z ostatniej chwili na 3-5 stronach maszynopisu z kilkoma pozycjami bibliograficznymi ostatniego roku (licząc od daty wysłania do redakcji); listy do redakcji (do 1 strony maszynopisu). Tekst pracy i załączniki należy przesyłać w dwóch egzemplarzach. Maszynopis powinien być pisany jednostronnie na papierze formatu A4 w układzie normalnym 1800 znaków na stronie. Ostateczna wersja tekstu i rysunki (wskazówki niżej) powinna być przysłana na dyskietce 3,5" jako plik (file) Windows lub ASCII. Pierwsza strona nienumerowana przeznaczona dla redakcji winna zawierać: imiona, nazwiska, tytuły naukowe autorów i adresy: w pracy, domowy wraz z telefonem i e-mail, tytuł pracy w języku polskim i angielskim oraz liczbę stron maszynopisu, liczbę tabel i rysunków. Na pierwszej (numerowanej) stronie należy podać kolejno tytuł pracy w języku polskim i angielskim, imiona (w pełnym brzmieniu) i nazwiska autorów, nazwę zakładu naukowego, nazwisko i adres autora prowadzącego korespondencję, informację o dofinansowaniu pracy oraz skrót tytułu (do 40 znaków). Następną stroną powinna być w języku polskim i angielskim streszczenie (do 1 str.) oraz słowa kluczowe - 3 do 10 słów zgodnych z terminami w Medical Subject Headings (Index Medicus), o ile są tam zawarte. W tytule i streszczeniu można stosować jedynie powszechnie przyjęte skróty, np. DNA. Tekst artykułu należy rozpocząć od nowej strony. W tekście nie zamieszczać tabel, schematów lub rysunków, a jedynie zaznaczyć ołówkiem na marginesie ich lokalizację (np. tab. 1, rys. 1 itp.). Dla przejrzystości tekst można podzielić na tytułowane i numerowane rozdziały oraz podrozdziały. Od nowej strony należy podać spis literatury. Skróty nazw czasopism podawać należy według Index Medicus (listy czasopism publikowane są corocznie w numerze styczniowym). Powołanie w tekście następuje przez podanie kolejnego numeru pozycji w spisie literatury w nawiasie kwadratowym (np. [5]). Spis literatury należy zestawić alfabetycznie według następującego wzoru:

[1] HNILICA LS, McLURE ME, SPELTZBERG TC. Histone biosynthesis and the cell cycle. [w] Philips MP, Schwartz E [red.] Histone and Nucleohistones. London, New York: Philips, Plenum Press 1977: 60-64.

[2] SACHSENMAJER W, REMY V, PLATTNER R. Initiation of synchronous mitosis in *Physarium polycephalum*. *Exptl Cell Res* 1980; 2: 41-48.

Tabele, opisy schematów i rycin powinny być załączone na oddzielnych stronach. Schematy i rysunki muszą być wykonane w postaci nadającej się do reprodukcji. Fotografie powinny być kontrastowe i wykonane na blyszczącym papierze. **Barwne rysunki i zdjęcia są płatne.** Wymiary poszczególnych rysunków, schematów i fotografii nie mogą przekraczać 125 x 180 mm lub ich połowy. Jeżeli załączniki są zapożyczone z innych źródeł, należy podać, skąd zostały zaczerpnięte i dołączyć zgodę autora i wydawnictwa na reprodukcję, jeżeli materiały te zamieszcza się w niezmienniczej formie. Wszystkie załączniki, np. wykaz skrótów, muszą mieć na odwrocie nazwisko 1. autora i oznaczeniem góry i dołu ilustracji. Jednostki miar muszą być zgodne z układem SI.

Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów uzgodnionych z autorem. Autor zobowiązany jest do wykonania korekty autorskiej i zwrócenia jej w ciągu doby. Koszty, spowodowane większymi zmianami tekstu wprowadzanymi w korekcie poza poprawkami błędów drukarskich, ponosi autor. Autorzy otrzymują bezpłatnie 1 egz. zeszytu PBK z opublikowaną pracą oraz mogą zamówić odbitki odpłatnie odsyłając korektę. Redakcja prosi o propozycję do 5 osób (nazwisko, imię, adres, fax), które byłyby odpowiednimi recenzentami maszynopisu, nie powinny jednak być pracownikami instytucji, w której pracuje autor, ani jego współpracownikami. Poprawioną po recenzji wersję pracy należy zwrócić do redakcji koniecznie w ciągu 30 dni. Redakcja zrezygnuje z publikacji maszynopisu, którego autorzy do 30 dni nie odpowiedzą na list redaktora.

Redakcja prosi o dołączenie do maszynopisu tytułu artykułu i podpisanej odpowiedzi na następujące pytania:

Dołączono 2 kopie maszynopisu, tabel i rycin.	tak	nie	Treść pracy nie była uprzednio publikowana i nie została wysłana do innej redakcji	tak	nie
Wszyscy Autorzy znają i akceptują pracę.	tak	nie	Dołączono kopię pracy wraz z rycinami na dyskietce z podaniem nazwy pliku i użytego programu edycyjnego z komputera IBM	tak	nie
Jest zgoda osób, których informacje niepublikowane są zamieszczone w tekście artykułu	tak	nie	Odpowiadam za całość pracy opisaną w załączonym maszynopisie	tak	nie

Wyrażam zgodę na to, że artykuł po przyjęciu do druku w "Postępkach Biologii Komórki" przechodzi w własność Fundacji Biologii Komórki i Biologii Molekularnej i jego reprodukcja wymaga zgody redakcji. *podpisy wszystkich autorów*

TREŚĆ – CONTENTS

POLSKIE TOWARZYSTWO HISTOCHEMIKÓW I CYTOCHEMIKÓW (1961-2001) POLISH HISTOCHEMICAL AND CYTOCHEMICAL SOCIETY (1961-2001)	1
Wprowadzenie - Introduction	3
BIELAŃSKA-OSUCHOWSKA Z.: Osobiste wspomnienie o Henryku Godlewskim Henryk Godlewski - a spot in my memory	5
BILIŃSKA B., SADOWSKA J., KOTULA-BALAK M.: 40-lecie działalności Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików. Zarys historii. 40 th Anniversary of the Polish Histochemical and Cytochemical Society. A historical review.	9
TABELA I-V	87
TABLE I-V	94